

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. V. De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

hunc malè datum revocat. Arldekin tom. 2. pag. 236. num. 13. & Fenech. Quòd si pœnitens audire non velit, debet Confessarius eum monere, quòd sit in malo statu, denegando licentiam, & recusando audire.

3234 Si pœnitens, ob aliquem bonum finem, v. gr. ad consilium à doctiori petendum, ad malum aliquod avertendum, &c. licentiam det Confessario, de proprio peccato, aut alia re Confessionis cum alio loquendi, potest Confessarius sine fractione sigilli, cum eo loqui, sed non cum altero, ad quem licentia non fuit concessa; quia id, quod pœnitens potest facere per se, potest per alium facere; nec Confessio odiosa redditur: licentia autem debet esse expressa, & nullo modo sufficit præsumpta; quia talis præsumptio est odiosa, aut periculosa; imò tunc peccatum manifestare debet, de quo consilium petit, non peccatorem.

3235 Dixi, ob aliquem bonum finem; quia, ut ritè advertit Scot. in 4. d. 21. qu. 2. h. l. jus sigilli Sacramentalis non est tantum ipsius confitentis, sed etiam totius communitatis fidelium, quæ aliàs maxime perturbaretur, & ipsius Sacramenti, cui ipse pœnitens renunciare non potest; ac proinde non potest pœnitens ex lubricitate, & levitate licentiam Confessario dare de re ad Confessionem pertinente loquendi, nec Confessarius ea uti debet sine magna Sacramenti irreverentia.

3236 Ille verò, cui Confessarius peccatum de pœnitentis licentia manifestavit, ob consilium, aut aliam causam ad absolutionem Sacramentalem spectantem, ad sigillum Sacramentale tenetur, quia est notitia ex Confessione orta, & ad confessionem ordinata. Arldekin cit. pag. 237. num. 15.

3237 Ad sigillum Sacramentale tenetur ultra Confessarium; interpres ille, quem

Confessarius super re Confessionis tenuit, laicus, qui Sacerdotem se iuratus Confessionem excepit, aut qui casualiter peccatum confitentis audivit; item ille, cui Confessarius sacrilegè revelavit peccatum. Scotus in 4. d. 21. qu. 2. lit. N. L. respondit, præfatos præter Confessarium tenentem sigillo Sacramentali, ita ut sacrilegium contra Sacramenti reverentiam committatur de eo peccato loquantur, quatenus auctoritate ex Sacramento pervenit; non tamen cum eodem rigore, quia non tenentur pœnis Canonici, quibus ipsi Confessarii subduntur; quæ in cap. omnes, nonnulli sexus de pœnit. & remis. sunt deponenda perpetua pœnitentia in arcto Mandati luenda.

3238 Pœnitens non tenetur ad sigillum sacramentale; tenetur verò ad secretum naturale, quoad ea, ex quorum manifestatione sequeretur gravis infamia sit, in Confessarii. Omnino vide casum n. 297.

CAPIT V.

De Ministerio Sacr. Pœnit.

3239 **M**inister hujus Sacramentalis est Sacerdos. In eo, ut absolvat, requiritur intentio, potestas ordinis, & jurisdictionis. Potestas ordinis est potestas remota, potestas jurisdictionis potestas proxima, quatenus Sacerdos vi ordinationis acceptæ à Christo in statum ad absolvendum, sed non ad absolvendum subditos. Unde jurisdictio Confessarii in subditos ad exercendam potestatem absolvendi, quam ex vi ordinis Sacramentalis habet, est nulla, ex Trid. sess. 14. c. 1. Quia Sacramentum pœnitentiae est actus iudicii, qui, si exerceatur in non subdito, est nullus: v. n. 3285.

1240 Hinc fit, quod simplex Sacerdos non possit valide absolvere mortalibus aliis Confessis; ut dicitur in *Malderius disp. 21. qu. 8. num. 202.* Faber, *de Sacram. & Scotista*; quia licet materia sit libera, absolutio est sententia, & actus iudicialis, in non subdicitur est nullus. Unde opinio contraria opinionis usus fuit prohibitus ab Innocentio *XLIII. in n. 2935.*

1241 Jurisdictio est triplex, ordinaria, delegata, & ex concessione juris.

Ordinaria, habetur ratione officii; eam habet Summus Pontifex in omnes Christi fideles, Episcopus, & ejus Vicarius in omnes fideles sui diocesis pertinentes. Parochus in sui Parochianos; & Praelati Regulares in subditos, tales sunt Generales, Provinciales, Priores, & Guardiani, qui quidem auctoritate approbatione non indigent, ut suorum Confessiones excipiant; quia non sunt in potestate communi, quam ex statutis non habent, sunt proprii Sacerdotes.

Parochus relicta Parochia indiget approbatione, Sicut de Pœnit. *num. 757. cum comm. de Officio cellat Officium Parochiale, ratio quare competit potestas ordinaria.*

1242 Delegata, qua non ex vi officii, sed ex concessione ordinarii Sacerdoti committitur.

1243 Parochus, aut obtinens beneficium, cui est annexa cura animarum, non indiget approbatione; bene verò, si officium, vel beneficium relinquat. Ardekin. *in 2. pag. 207. num. 2.*

1244 Ex concessione juris, competit habere potestatem, vel privilegium eligendi pro Confessariis non approbatur. Tales sunt Cardinales, & Episcopi.

Item Praelati Religionum, videlicet Generales, Provinciales, Commissarii, Visitatores, superiores locales, Commissarii, &

Procuratores Curia Romana, & Vicarii Conventuum in Capite, qui gubernant in Capite, hoc est, qui gubernant in absentia, aut morte superioris localis. Melphi *in comm. cap. 7. stat. 1. q. 1. § 7.* Praefati Confessarii eligere possunt non solum in Conventu, sed etiam extra, sicut etiam extra possunt suorum subditorum confessiones audire; quia privilegium est personale, non locale. De Episcopis alio modo discurret Diana *par. 3. tr. ult. 2. ref. 3.* contra Villalobos *in sum. tom. 1. tr. 9. diff. 15. n. 4.*

Parochi, aut qui beneficium Curatum habent, non possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario; quia non sunt Praelati: *v. propof. 16. ab Alex. VII. damn. § n. 3275.*

3245 In articulo mortis quilibet simplex Sacerdos, non approbatus, imò excommunicatus vitandus, haereticus, &c. si non sit alius promptus, potest quoslibet fideles à quibusvis casibus, & censuris etiam reservatis absolvere, ex *Trid. sess. 14. c. 7.* quia in articulo mortis nulla est reservatio, & *Trid.* nullum excipit Sacerdotem, sed ample loquitur: *Verumtamen pio admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis; atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet poenitentes, à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt.*

Hinc pro tali casu, & Ecclesia dat jurisdictionem, & tollit omne impedimentum Canonicum ex parte Sacerdotis: *vide rom. 3. num. 171.*

3246 Quamplures Doctores, Diana, Lugo, Poncius, Faber, & alii apud Mastrium *disp. 21. q. 8. n. 203.* tunc sub articulo mortis etiam comprehendunt periculum probabile mortis, cum hoc solo discrimine, ut in periculo mortis Sacerdos absolvere possit directè

à quibusvis peccatis, etiam reservatis; à censuris verò reservatis non nisi sub conditione, ut periculo elapso coram Superiore se præsentet, nedum pro satisfactione, & ut stet ejus mandatis, sed etiam pro absolutione: *v. num. 3355. & 3359.*

3247 *Articulus mortis*, propriè est tempus illud, quo mors certò instat de proximo, & est inevitabilis.

3248 *Periculum probabile mortis*, est illud, in quo non instat certò, sed ex læpè contingentibus probabiliter timetur mors; tale est in eis, qui prælium, aut periculosam, & longam navigationem proximè sunt aggressuri: *v. n. 3357.*

JURISDICTIO DELEGATA

3249 **N**on confertur, nisi aliquo signo externo; quia Sacramentum est signum sensibile externum. Sufficit tamen quodcumque, quod reverà, & iudicio prudenti, in talibus circumstantiis indicet intentionem conferentis jurisdictionem.

3250 Unde non est necesse, quòd fiat per litteras; adeòque qui fuit ab Ordinario ordinatus designatus Confessarius, valde absolvit, antequam expédiantur litteræ, nisi Ordinarius expresserit, se nolle jurisdictionem conferre, nisi expeditis litteris. *Diana par. 1, et. 14. resol. 41. Sieri de poenit. n. 699. Leander de poenit. disp. 11. q. 80.*

3251 Item Ordinarius, si videns Sacerdotem non designatum audientem confessiones in circumstantiis, in quibus posset commodè impedire, & non impediatur, censetur jurisdictionem illi conferre; in ordine tamen ad confessionem illam, minime ad alias in futurum. *Sieri cit. num. 693. ex Gobat. tract. 7. num. 8. & Leandro cit. q. 94.* Nam. (ut doctè ponderat) (sumus in materia, in qua

judicium prudentum facit intentionem.

3252 Et convincit à pari; nam si sententia omnium, ut testatur Novus *22. num. 58.* est sufficiens signum voluntatum celebrantium spontè trahentibus parentibus, filii si deam se, si vellent, reclamare possent; cur non sufficiens signum externum conferentis pifcopi, qui cum possit impedire, sit

Idem tenet in iisdem circumstantiis pifcopus non videat, sed certò sciat, eadem sit ratio.

3253 Hic tamen Confessarius à proprio confessionis mortaliter peccavit, qui pifcopi confessionem excipere sine jurisdictione Adeòque poenitens, detecto errore, peccata illa priora repetere; & si illa illis se accusare in genere, si hoc fecerit eodem confessione, & cum eodem Confessario, dicendo: *Me accuso de omnibus peccatis que jam manifestavi.*

3254 Non sufficit ad conferendam jurisdictionem ratihabitio de futuro, quòd Sacerdos prudenter credit ordinem ratihabiturum confessionem; quia est *sess. 24. cap. 6.* ad valorem hujus Sacramenti requiritur jurisdicção actualis, quam non ratihabitio de futuro; quia hæc non est

3255 Sufficit autem ratihabitio de presenti. *Leander cit. q. 94. Sieri cit. cum Com. Quæ non sufficit, si sit purè seu præsumpta, quatenus si ordinarius actu concederet; quia voluntas non in incognitum, sed requiritur, ex *22. quòd sit aliqua circumstantia, seu signum sic, aut moraliter externata: talis est *num. 3251. & 3252.* expressis, item Ordinarius signa complacentiæ, & gratitudinis talibus confessionibus expresserit, & hæc**

licentia tacita externata. Sieri *cit. num.*

Hinc rectè subdit Sieri *cit. n. 694.* cum
Quod si Sacerdos petat ab Episco-
pato audiendi confessiones, & nulla
licentia denegandi hanc facultatem, at-
que Episcopus taceat, habetur tunc licen-
tia concessa; & rectè quidem discur-
ritur, si casus talis sit, ut verè non sit ratio
denegandi licentiam, & Episcopus, si ve-
re nulli faciliè denegare, nec illud silenti-
o potest ad prudentem denogatio-
nem, potius enim his conditionibus
est signum externum concessio-
nis, quia hic valet, Qui tacet, consentire
(*cit.*)

ERROR COMMUNIS

Um titulo colorato, seu putativo,
à legitimo Superiore collato dat
jurisdictionem. Hæc sententia est mora-
toria, quam docent communiter Ju-
ristæ, & Theologi. Diana *par. 8. tr. 1.*
Cardenas *dissert. 2. cap. 6. art. 5.* Si-
er *nam. 700.* Leander *de pœnit. disp. 11. q.*
nummeri ad ipsos. Ex jure civili, *l.*
herius, ff. de offic. Pratoris. Et ex Jure
Canonico, *cap. Infamis 3. q. 7.* his verbis :
Errat, dum putaretur liber, ex delegati-
onis sententiam daret, quamvis postea in ser-
vum de pulsus sit, sententia ab eo dicta, rei
formam tenet. [Ubi (subdit Car-
denas) de cœnitur, quod quamvis servus sit
jurisdictionis, si tamen communiter
putatur esse servus; & ex delegatione ex-
ternè jurisdictionem, gesta per ipsam va-
let, non quia habuerit verum titulum ad
jurisdictionem, sed quia Princeps
potest voluntatem publicam illa valida fa-
cere.]

3257 Error igitur communis cum titulo

dat jurisdictionem ob bonum commune,
ad favorem fidelium, ad vitanda gravia
incommoda, quæ aliàs sequerentur, eò
maximè, quia aliàs innumere anime pe-
rissent.

3258 Hinc validè absolvit Sacerdos, si
ad sit titulus coloratus, & error commu-
nis; peccat tamen, si sciat nullitatem sui
tituli.

3259 Error communis cum titulo colo-
rato tunc habetur, quando Sacerdoti fuit à
legitimo Superiore collatus titulus requisi-
tus ad actum, v. gr. titulus Parochi, Confes-
sarii, &c. sed vel nulliter, in quantum erat
incapax ob aliquem occultum defectum, &
impedimentum, putà quia simoniacus, &c.
vel in quantum titulum amisit: talis autem
incapacitas, aut amissio communiter igno-
ratur, sed communiter putant fideles, eum
verum habere titulum.

3260 Error communis sine titulo tunc
habetur, quando Sacerdoti non fuit à Superi-
ore legitimo collatus titulus requisitus ad
actum, sed ipse illum fingit, aut ignoranter
credit, & dicit habere; talis autem fictio,
& cœntia tituli communiter ignoratur. Id
contingit in Sacerdote, qui cum falsa licen-
tia confessiones audit, aut cum falsis Bullis
pro Parocho se gerit, sed communi populi
errore legitimus habetur.

3261 Errorem communem sine titulo
non conferte jurisdictionem, sed requiri ti-
tulum putativum à legitimo Superiore col-
latum, tenent Nugnus *q. 8. art. 5. dub. 1. diff.*
1. pag. 436. Lugo *de just. rom. 2. disp. 37. num.*
23. & quàmplures apud Leandrum *de pœnit.*
disp. 11. q. 102. Verricelli *tr. 2. q. 25. num. 3.*
& Cardenas *dissert. 2. c. 6. ars. 5. n. 151.*

3262 Est tamen verè, & certò probabilis
sententia docens, quòd error communis si-
ne titulo jurisdictionem conferat. Diana *p. 4.*

tr. 4. ref. 122. Basilius Pontius *de matrims. lib. 5. c. 20. Verricelli cit. num. 15. Sieri de penit. n. 701. Leander, & Cardenas cit. ac quàm plures alii apud ipsos. Ratio est, quia etiam in hoc casu sequerentur eadem incommoda, quæ sequerentur, quando adest error communis cum titulo colorato.*

3263 Ex præmissis doctrinis Sieri *cit. à n. 702.* has colligit sequelas.

(Sequitur primò, quòd quamvis ego paterem, & cum gravissimis Theologis probaverim, in *trati. de fide*: Deum nunquam permissurum, ut Romanus Pontifex incidat in hæresim occultam, juxta illud Christi Domini: *Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua*: vel si fortassis incidat Pontifex in hæresim occultam, Deum detecturum esse Ecclesiæ; nihilominus si Pontifex incideret in occultam hæresim, desineret esse Pontifex, ut docet communis contra aliquos; sed jurisdictiono ab ipso collata, quia adest error communis, titulusque coloratus, validè esset collata, supplente Ecclesiæ defectum. Tancredi *rom. 4. tr. 1. q. 39.*

3264 Secundò, quòd si mortuo Episcopo, vel revocato Vicario Generali, communiter ignoretur mors Episcopi, vel revocatio Vicarii, valent acta ipsius ex jurisdictione, quam tradit Ecclesiæ, ratione erroris communis, & tituli colorati. Lessius *lib. 2. cap. 29. dub. 8. & communis.*

3265 Tertio, quòd si Parochus, vel juce, vel ab homine, privatus est titulo Parochiali; validè absolvit, si defectus communiter ignoretur, quia stante errore communis, & titulo colorato, supplet Ecclesiæ. Sic communiter Doctores.

3266 Quarto, quòd cum innumera anima petirent, si Ecclesiæ, stante errore communis, non suppleret jurisdictionem casu, quo abesset titulus coloratus; ideò dicendum

est, quòd posito solo errore communis, Ecclesiæ suppleat. Hæc illatio est communis, maxime inter Recentiores: sed deest in citat Diana *part. 2. tr. 16. ref. 45. Et tr. 1. resol. 94. Et par. 21. tr. 2. ref. 64.*

3267 Quintò, quòd si Confessor, qui excommunicatus denunciatus, & communiter ignoretur, habet ab Ecclesiæ jurisdictionem ratione erroris communis.

3268 Hinc, si excommunicatus denunciatus, vel tantum temporis decessit, ut communiter ignoretur ejus excommunicatio, validè absolvit, supplente Ecclesiæ communem errorem, Dominicus *Soto 4. dist. 1. q. 5. art. 6. Navar. in summa. Cajet. in summ. ver. Absolutio munita*, Petrus à Soto *de confess. lib. 2. c. 6. Sit.*

3269 Sextò, valere absolutionem ab approbato ad annum, etiam approbato, si tamen id communiter ignoretur, communis; quamvis ipse Confessor peccet absolvendo.

3270 Septimò, valere absolutionem Bullæ, etiam Bulla revocata, si tamen id communiter ignoretur; supplente Ecclesiæ ob errorem communem. *lib. 6. cap. 6. num. 12.*

3271 Octavò, quòd si Episcopus dederit licentiam audiendi confessiones, si fictio illa communiter ignoretur, si fictio illa communiter ignoretur. Sanch. *de matr. lib. 3. art. 5. punct. 3. dub. 3.*

3272 Nonò, quòd cum, si error communis, suppleat Ecclesiæ jurisdictionem, si post communem errorem incipiat in populo dubitatio de jurisdictione Sacerdotis, debet indagari veritas, &

in dubio diligentia, si adhuc dubium remanet, valde sunt absolutioes, quia præva-
re possessio acquisita ex precedenti errore
communi. Tamb. lib. 4. §. 7.)
1177 Denique certum est, quod error
si Confessarius, etiam cum titulo colorato, jurif-
dictionem non conferat.

CONSUETUDO COMMUNIS
DAT JURISDICTIONEM.

1178 Similius autem non est, quod pro-
prie ipsa consuetudo det jurisdic-
tionem, sed quod sit evidens signum col-
loris jurisdictionis ab Ecclesia, seu Superio-
re quantum Superior videns, & po-
test impedire, ne jurisdicctio illa exerceatur,
quod non impedit, consentire vi-
detur, & jurisdictionem conferre. Verri-
cell. 2. q. 25. n. 7. Cardenas disert. 2. cap.
1. n. 6. Sieri de pœnit. à num. 713. & Do-
ctores communiter apud ipsos docentes, hoc
etiam vident dicta de consuetudine à n.
1177 ad 256.
1179 Ex vi consuetudinis, Sieri cit. à n.
1177 plura infert, & maxime quatuor.
Primo: Imperatores, Reges, eorumque
legati posse eligere in Confessarium quem-
libet Sacerdotem. Angles, Vasquez, Hur-
tadum, Suarez, & alii.
1180 Secundo: Magnos Principes posse
eligere in Confessarium quemcumque ap-
petant. Tannerus tom. 4. disp. 6. quest. 9. n.
1181 Tertio: Sacellanum Imperatoris
habere jurisdictionem ad absolvendam Im-
peratricem. Mendo in epit. verb. Confessari-
um 11.
1182 Quarto: Cardinales posse sibi e-
ligere Confessarium non approbatum ab E-
piscopo. Delugo, Diana, Pasqualigus. Imò
potest eligere pro tota sua familia in Con-
fessario. Exam. Ecclesiast. Tom. 1.

Confessarium Sacerdotem non approbatum.
Pasqualigus, & Thomas Hurtadus, adden-
tibus Delugo, Bulsemb. Leander, Mercero,
Naldo, & aliis, posse Cardinales dare licen-
tiam alicui ex suis familiaribus, ut eligat in
Confessarium aliquem determinatum Sacer-
dotem, etiam non approbatum ab Episco-
po; qui poterit familiarem Cardinalis ab-
solvere extra domum Cardinalis, Hæc om-
nia fieri posse innuit consuetudo, quæ ostendit,
Cardinales esse Ordinarios propriae fami-
liæ. Attamen consuetudo non appro-
bat, quod Cardinales, ratione dignitatis,
possint excipere ubique confessiones, ut re-
statuit communis opinio contra Thomam
Hurtadum.)

DIFFICULTAS EST,

3279 **A**N Ecclesia suppleat, seu det jurif-
dictionem Confessario absolventi
ex opinione verè & practicè probabili circa
jurisdictionem?

Quid in hac re sit dicendum, & ego sen-
tiam, satis liquet ex dictis à n. 82. ad 100. Pro
majori autem ubertate, ac lumine, non erit
abs re, quid specialius Doctores dicant re-
ferre.

Certum moraliter est, quod Ecclesia sup-
pleat, & det jurisdictionem Confessario ab-
solventi ex opinione verè, & practicè pro-
babili circa jurisdictionem, etiam si talis o-
pinio coram Deo sit falsa, docet Vericelli
er. 2. q. 25. disert. 2. cap. 6. ars. 6. Filliuc. Ca-
stropal. Diana, & quam plures alii apud i-
plos, cujus sententiæ certitudinem moralem
fundant in consuetudine, hoc syllogismo:
certum est, quod consuetudo det jurisdic-
tionem; certum est adesse consuetudinem ab-
solventi ex opinione verè, & practicè pro-
babili circa jurisdictionem; ergo certum est,

Q 99 quod

quod ex tali consuetudine Confessarii habeant jurisdictionem absolvendi ex opinione verè, & practicè probabili.

3280 Pro majori sic discurre Cardenas *cit. n. 161.* (Nam certum est in jure, quod consuetudo dat jurisdictionem. Ex cap. Cum contingat, de foro compet. ubi sic statuitur: Nisi forte hi, quibus delinquentes ipsi deseruiunt, ex indulgentia, vel consuetudine speciali jurisdictionem hujusmodi valeant sibi vendicare. Et Glossa ibi adjuncta verb. Vel consuetudine: ait: Nota, quod consuetudo dat jurisdictionem, & ex cap. Romana, de sentent. excommunicatis. in 6. prohibens jurisdictionem quibusdam absolvendi à censuris, subjungit Pontifex: *Salva contraria super hoc consuetudine, siquam habent.* Ubi Glossa repetit eadem verba supra relata, quod consuetudo dat jurisdictionem. Idem constat ex cap. Romana, de foro compet. in 6. Gloss. ibid. verb. Consuetudine. & cap. Ut litigantes, de officio Ordinarii, & cap. Dudum, §. Scilicet, de electione, & cap. Cum quidam, de except. in 6. illis verbis: *De re per Ecclesiasticum iudicem iudicatus, in casu, quod ad eum pertinet cognitio, de consuetudine, vel de jure. &c.* Ubi Glossa repetit eadem verba, quae supra. Et cap. Duo simul, de officio Ordinarii, dicitur: *Cum sit in Canonibus definitum, Primates, vel Patriarchas nihil juris præ ceteris habere, nisi quantum Sacri Canonis concedunt, vel prisca illis consuetudo contulit ab antiquo.* Constat etiam ex Concil. Trid. sess. 22. in decr. de reform. cap. 3. illis verbis: *Si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de jure seu CONSUETUDINE jurisdictio, administratio, vel officium non competat, &c.* Ex quibus verbis patet, jurisdictionem competere ex consuetudine.)

3281 Pro minori, sic ait: (Quod autem

detur talis consuetudo, negari non potest, quia eam affirmant communiter Doctores, & facti certitudinem moralem, ut patet in 1. par. crif. theol. disp. 12. cap. 1. nota (ultra experientiam), quia omnes in hoc practitari apud Sapientes.) P. Suarez *in 1. par. disp. 27. sect. 4. num. 7.* notatur ex univ. verbi Ecclesia consuetudo, quae est sufficiens signum jurisdictionem, præ dictum est. Est autem univ. verbi usus, ut Sacerdotes secure utantur hujus jurisdictione (probabili) in administratione hujus Sacramenti. Et quamvis P. Suarez dixerit, huic discurrendi modum esse probabilem; non tamen dixit, esse solum probabilem consuetudinem Ecclesiarum, sed tradit ut indubitabilem.

Lugo Card. disp. 19. de poenit. sect. 2. num. 31. agens de hac consuetudine dicitur, cum jurisdictione probabili, ita ut non est PRAXIS omnium fidelium Ecclesiae. Et idem repetit num. 33. & 34.

3282 Denique pro consequntia (Audiendus est Bonacina tom. 2. de poenit. cram. poenit. q. 7. punct. 5. §. 4. num. 5. ait.) Ex quo inferitur, eum, qui se quætionem probabilem Doctorum sententiam ipsum habere jurisdictionem absolventis reservatis, seu privilegium absolvendi esse revocatum, valide agere, quæ ipsa jurisdictionem haberet, & privilegium nondum esset revocatum, etiam si sententia illa probabilis à parte rei non fuerit, sed falsis realiter nitatur fundamentum Ecclesiae supplet jurisdictionem; ab eo quaerentur eadem incommoda: quaerentur, Ecclesia non suppleta jurisdictionem, quando adest error communis, & tulus coloratus. Et hoc eodem modo communiter loquuntur Theologi scilicet

his verbis: *Si verò iidem Pralati fratribus ad audiendas confessiones, ut pramittitur, electis ejusmodi licentia exhibere recusaverint: Nos ex nunc ipsis, ut confessiones sibi confiteri voluntium libere, liciteque audire valeant, graviorè concedimus, de plenitudine potestatis Apostolica, apud Ardekin tom. 2. pag. 151.*

3290 Modò tamen extat Bulla Clem. X. qua *Episcopis, & Regularibus*, in materia Prædicationis, & Confessionis, omnino esse debet unica Regula profus servanda. Ubi præsertim attende verba Bullæ: *de §. 3. & 5.* Bulla est, ut sequitur.

CLEMENS EPISCOPUS.

§. 1. [S]uperna, &c. Nos attendentes, quòd aliàs diversis temporibus prædictæ dubitationes, & controversiæ nonnullis Prædecessorum Nostrorum Summorum Pontificum Constitutionibus, earumque Declarationibus definita fuerint: Ejusmodi definitiones in unum collectas, ut magis, magisque dissensionum tollantur semina, & inopositerum firmior in Agro Domini-co Pax Christi floreat; pro summo, quo fungimur, Apostolatus officio, novis Apostolicis litteris muniendas duximus, & roborandas: Itaque consilio nonnullorum Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum filiorum Romanæ Curie Prælatorum, pietate, doctrina, & prudentia præstantium, & matura deliberatione nostra, atque ex certa scientia; hæc generali & perpetuo valitura Constitutione decernimus, ac declaramus.

3291 §. 2. Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diocesano benedictionem petere: Prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinerint: Quòd si Episcopus benedictio-

nem nedum non conceleat, sed etiam tradiderit, nec in prædictis quidem suis licere Regularibus prædicare: Etiam contravenientes, ab illo tanquam Sæculari postolica Delegato, censuris, aliorumque Ecclesiasticis in vim Constitutionum rec. Gregor. XV. Prædecessoris nostri, sapientis, Inscrutabili Dei providentia puniri posse. Episcopum tamen que justa, & rationabili causa committitur non debere: Et hujusmodi benedictionem teneri etiam Regulares petere, si in quocumque Oratoris sui Ordinis sermone coram populo, vel in Ecclesiis, aut in Monasteriorum Sanctimonialium, eorum jurisdictioni subjectarum, licet clausis, & nullus sæcularis ibi interfuit, habuerint. Possit autem Episcopum licentiam concessurum Regularibus in Ecclesiis suorum Ordinum non sinit, prædicantibus illos, quamvis, ab Universitatibus aut à Magistratibus læcis nominatis, Episcopi Antecessores per temporis memorabilem hanc licentiam absque excommunicatione consueverint, quoad doctrinam minare: Si ita ipsius arbitrio, quod prædictum, & discretum esse debet, viderit: Et licentiam prædicandi semel concessam ob rationabiles causas, licet cultas, prædicationem tamen concessam suspendere: Non posse tamen Episcopum generatim prohibere Regularibus, quæ Ecclesiis suorum Ordinum prædicantibus.

3292 §. 3. Ad hæc Religiosos ab Episcopo ad confessiones sæcularium in sua Diocesi eas absque Episcopi Diocesis probatione audire, quamvis pariter auditi sint ejus Episcopi, à quo ipsi Religiosi fuerant approbati. Et generaliter

Ab Episcopo ad personarum secularium confessiones audiendas, nequaquam debent approbati ad audiendas confessiones Monialium sibi subjectarum: Sed egere hoc speciali Episcopi approbatione: ut approbati pro audiendo confessionibus Monialium unius Monasterii, minime possint audire confessiones Monialium alterius Monasterii. Itidemque Confessores extraneos semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium confessiones una vice audiendas, haud posse ex illa deputatione in vim approbationis huiusmodi illorum confessiones audire. Sed totum ab Episcopo esse approbandos, quoties de deputationis contigerit. Cæterum in Monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi iuxta Regula instituta vivitur, posse tam Præbendarios Regulares, quam Confessores Regularium eorundem Monasteriorum, seu Collegiorum, audire confessiones illorum secularium, qui inibi sunt verè de familia, & commensales, non autem illorum, qui extra ipsas deserviunt. Illos autem Religiosos ad confessiones audiendas idonei generatè reperti fuerint ab Episcopis, generatè quoque, & indistinctè absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum, in Diœcesi propria admittendos.

§. 4. Quoad cæteros verò, qui non idonei reperientur, si petierint se ad ministerio Ordinatorum relinquere, ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinibus magis expedire videbitur, probare, & approbare, semel autem simpliciter approbati posse in Diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam Paschali, & quovis tempore etiam infirmorum confessiones audire, absque ulla Parochorum, vel ipsius Episcopi licentia. De qua tamen confessio-

ne teneri dictos Religiosos eorundem infirmorum Parochum illicet certiore reddere. Et hoc posse illis ab Episcopo sub pœna suspensionis à facultate audiendi confessiones præcipi: Sufficere tamen, ut certioratio huiusmodi fiat saltem per scripturam, apud ipsum infirmum relinquendam.

§. 5. Et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbati Paschali tempore confessi fuerint, constitutioni, quæ incipit, Omnis utriusque sexus, quoad confessionem duntaxat satisfecisse censendos. Regulares verò ad ejusmodi confessiones audiendas pravo examine simpliciter, & absque ulla temporis predefinitione ab ipsomet Episcopo, secus autem si ab ejus Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis, approbati, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari; aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, seu licentias illis concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat. De qua tamen haud necessarium esse, ut in actis constet; nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare; sed Sedi Apostolica duntaxat, ubi eam sibi aperiri postulaverit. Potrò si Regulares cum scandalo, aut alias inhoneste vivant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur à confessionibus suspendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratam esse volumus, cum præcipua Ministri Sacramenti Pœnitentiæ qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas; utique eam causam ad Confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obitare, quo minus ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à confessionibus, audiendis. Attamen confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus Regularibus Confessoribus adimi ab Episcopo

scopo inconsulta Sede Apostolica nullatenus possit. Ex facultatibus per Mare Magnum, aliave privilegia Regularibus cujuscumque Ordinis, Instituti, aut Societatis, etiam JESU, concessis, factam eis non esse potestatem absolvendi in casibus ab Episcopo sibi reservatis. Et per Confirmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia prius ab eodem Concilio, aut deinde Apostolicis etiam Decretis sublata, atque extincta, si qua habebant, absolvendi à casibus Episcopo reservatis.

3295 §. 6. Et habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolica reservatis, non ideo à casibus Episcopo reservatis posse absolvere. Possit autem Regularem Confessorem in ea Diœcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia Diœcesi à peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere, nisi eisdem poenitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam Diœcesim pro absolutione obtinenda migrasse. Vigore supradictorum privilegiorum, nequaquam licere Regularibus, etiam satisfacta parte, absolvere poenitentes à censuris quoad externum, & judiciale forum, & absolutos ab eis in foro poenitentiali, utique non censeri absolutos in exteriori judicio, & contentioso. Quinimo censuris Ecclesiasticis irretitos, & denunciatos ab Episcopis, cogi posse, petere se pro talibus, etiam à Regularibus fuerint absolvi. Quoties exhibitis aliquibus Regularium Apostolicis privilegiis coram Episcopo, ab eo judicetur ipsa non suffragari casui, de quo agitur: Si dictorum privilegiorum verba obscura sint, & ambigua, non esse ad Metropolitanum provocandum, sed cum ejus sit interpretari, cujus

est condere, dictorum privilegiorum interpretationem Sedis Apostolicæ præcipi prout aliis Constitutione Prædecessoris nostri fel. rec. Clementis IV. statuta fuerint exequendum.

3296 §. 7. Decernentes sic, & non aliter, &c. irritum quoque, & inane, quicquid super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibusvis Confirmationibus, & Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque personarum, seu quorumvis Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militarium, etiam Sancti Joannis Hierosolymitam, Cappadocionum, Societatum, etiam JESU, ac contra alterius Instituti, etiam necessarii, & in reviduo exprimendi, Monasteriorum, Conventuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcumque tam Sacularium, quam Regularium locorum, nec non aliorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratorum, vel consuetudinibus, etiam inmemorabilibus, exemptionibus quoque, locorum, & privilegiis etiam in corpore juris claris, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in hereditate concessis, etiam Maxi Magni, seu Bulla aurea, aut aliis nuncupatis: Confessorum deputacionibus, eorumque, proutque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minime teneantur, & quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, et cum quibusvis etiam derogacionibus derogatoris, aliisque efficacioribus, & aliis clausulis, necnon irritantibus, & aliis deestis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, et aliis quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis, concessis, & itoratis vicibus approbatis, & immo vana

...vitiis, etiam si pro illorum suffi-
 ...delegatione de illis, eorumque totis
 ...formis, & formis, specifica, ex-
 ...de individuo, ac de verbo ad verbum,
 ...per clausulas generales idem im-
 ...mentio, seu quavis alia expressio
 ...aut aliqua alia exquisita forma ad
 ...observanda foret, tenore huiusmodi, ac si
 ...verbo ad verbum nihil penitus omisso, &
 ...in illis tradita observata, inserti for-
 ...presentibus pro plenè, & sufficienter
 ...in inferis habentes, illis quo ad
 ...eisdem presentibus adversantur, il-
 ...in suo robore permanferis, harum
 ...specialiter, & expressè derogamus, ca-
 ...contrariis quibuscumque, &c. Da-
 ...apud Sanctam Mariam Major-
 ...Anno Incarnationis Domini millesimo
 ...septuagesimo, Undecimo
 ...Julii, Pontificatus Nostri Anno
 ...Hæc Bulla.

Verè de familia, & continui com-
 ...dicuntur Oblati, Donati, seu Ter-
 ...etiam etiam seculares, qui Religio-
 ...intra eorum Monasteria septa habitant, vivunt, ac dor-
 ...sub eorum Prælatorum obedi-
 ...non ratione voti, sed ratione
 ...namque gaudent privilegiis Re-
 ...quibus inserviunt, etiam si
 ...suspensæ sunt; adeoque Confes-
 ...Regulares possunt eorum Confessio-
 ...ex sola approbatione Prælati Re-
 ...sine approbatione Ordinarii loci.
 ...privilegio non gaudent illi seculares,
 ...interiunt; sed cum secula-
 ...extra Monasteria habitant, &
 ...Turanus *tit. de Confessorib. num. 12.*

Confessarii approbati pro fratribus
 ...approbati pro Novitiis. Mel-

phi *in cap. 6. stat. 7. q. 10.* Quod probat ex
 Decretis Clem. VIII. pro Novitiis, ubi dicitur:
*Magistro soli Novitiorum confessiones
 audiendi cura committatur.* Et injungitur,
 ut eis Confessarii extraordinarii bis, aut se-
 mel in anno deputentur. Et ex nostris statu-
 tis, quæ prohibent, Novitios aliis à Magistro
 confiteri; unde concludit Melphi, eorum
 confessiones factas alteri à Magistro, esse in-
 validas. Est contra *Bord. ref. 4. num. 11* qui te-
 net esse validas, putans Decreta Clem. VIII.
 pro Novitiis non obligare sub culpa.

Certum est, quòd si Novitius frui no-
 lens Regularium facultate confiteretur
 cum Confessario ab Ordinario approbato
 pro secularibus, valida esset confessio. Mel-
 phi *cit.*

Confessiones juvenum professorum fa-
 ctæ cum Confessariis approbatis pro fratri-
 bus, aliis à Magistris, sunt validæ. Melphi *cit.*
 nisi Provincialis in approbatione juvenes
 professo sub cura Magistrorum degentes
 expressè exclusiverit.

DE CASIBUS RESERVATIS.

3299 **L**icet ignorantia censura, irregu-
 laritatis ex delicto, &c. excuset
 à censura, irregularitate, &c. ignorantia re-
 servationis non excusat à reservatione,
 quia reservatio non est pœna, sed medi-
 cina; est enim limitatio potestatis confessa-
 riorum ad bonum regimen, & ob bonum
 publicum facta, ut scilicet fideles ab iis pec-
 catis committendis absterreantur, dum vi-
 dent ea non posse ab ordinariis Confessariis
 absolvi. Tum quia reservatio est restrictio
 jurisdictionis, quæ tota pendet à voluntate
 superioris; adeoque non oportet, ut eam sci-
 at Reus, sed Confessarius.

3300 Reservatio non est facienda. sicut
 neq; excommunicatio major est ferenda pro
 veniali-

venialibus, aut mortalibus jam confessis, sed pro mortalibus gravioribus; ita Doctores communiter: vide Tamb. tom. 2. pag. 40. de cas. res. cap. 2. num. 3. Leandrum de penit. tr. 5. disp. 11. g. 6. Mastium in theol. mor. disp. 21. g. 9. num. 2. 14. Ratio communis est, 1. Quia venialia, & mortalia confessa sunt materia libera adeoque eorum reservatio esset inutilis. 2. Quia reservatio est ab Ecclesia instituta ad coercenda delicta atrocia; constat ex Trid. sess. 14. cap. 7.

(Magnopere verò ad Christiani populi disciplinam pertinere Sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quaedam, & graviora crimina, non à quibusvis, sed à Summis dumtaxat Sacerdotibus absolventur; unde merito Pont. Max. pro suprema potestate sibi in Ecclesia universali tradita, causas aliquas criminum graviorum suo potuerunt peculiari iudicio reservare. Neque dubitandum est, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cujusque Diocesi, in aedificationem tamen, non in destructionem, liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate, praesertim quoad illa, quibus excommunicationis censura annexa est.) v. n. 151. 1999.

3301 Hinc Clemens VIII. pro casibus reservandis pro Religiosis edidit Decretum tenoris sequentis.

(Sanctissimus D. N. jam pridem accuratè perpenderit, & re ipsa conperit, quod reservatio facultatis absolvendi Religiosos penitentes à peccatis quibusdam gravioribus, nisi superiores admodum prudenter, ac moderatè illa utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum superiori suo conscientiae maculas detegere formidant, adducere possent in aeternae damnationis periculum, & spiritualis remedi desperationem.

Quocirca, ut huic malo sanctorum Regularium superioribus peccatorum reservationes sibi reserret, exceptis, quae quantur, aut omnibus, aut eorum quibus prout subditorum utilitati expedire minimo judicaverit.

1. Veneficia, incantationes, sortilegia.
2. Apostasia à Religione, sive huiusmodi, sive retento, quando in pœnitentia, ut extra septa Monasterii, seu Conventus fiat egressio.
3. Nocturna, & furtiva à Monasterio, seu Conventu egressio, eorumque in Monasterio apostatandi facta.
4. Proprietates contra votum pauperum, quae sic peccatum mortale.
5. Juramentum falsum in iudicio legitimo, seu legitimo.
6. Procuratio, auxilium, seu consilium, ad abortum faciendum permissum, seu fetum, etiam effectu non habito.
7. Falsificatio manus; aut sigilli, seu signi Monasterii, aut Conventus.
8. Furtum de rebus Monasterii, seu Conventus, in ea quantitate, quae peccatum mortale.
9. Lapsus carnis opere consummatus.
10. Occisio, aut vulneratio, seu percussio cujuscumque personae.
11. Malitiosum impedimentum, seu tardatio, aut aperitio litterarum superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad superiores.

Si quod aliud peccatum grave pro regionis conservatione, aut pro consuetudine reservandum videtur, ut fiat, quàm Generalis Capituli in toto, aut Provincialis in Provincia, seu in discursione, & consensu Superiorum, in singulis domibus deputent duos, tres,

Confessarios, pro subditorum numero
majori, vel minori, &c. qui à non reservatis
reservant, & quibus etiam reservatorum
casuum committatur, quando casus oc-
currerit, &c. Datum Romæ apud S. Petrum
die 14. Julii 1593.

1102. Prælatum Decretum confirmavit
Clem. VIII. per Decr. S. Congr. Conc. die 21.
Sept. 1624. addens quod sequitur:

Sanctitas sua deinceps declaravit, ut si
in Regularium Confessarii casus a-
liis reservati facultatem petentibus, supe-
riore noluerit, possint nihilominus Con-
fessarii à vice penitentes Regulares, etiam
subditi à Superiore facultate, absol-
vere, *in 3. num. 282.*

1103. Facultas reservandi casus in Religi-
osis, competit Superioribus auctoritatem
episcopalem habentibus, nempe Ge-
neralibus, Provincialibus, & Abbatibus;
etiam in ea Religione adest statutum Capi-
tuli. Assili de anno 1526. (Ordina-
tio, à mandato auctoritate Apostolica, &
Capituli Generalis, quod nullus Gu-
bernator possit sibi reservare casum aliquem
solum Minister Provincialis id poterit.)
Datum ut. De Prælati pag. 291, n. 8. &
in tom. 1. q. 21. ar. 2. num. 3432.

Reservationem imprudenter, & immo-
dum factam, invalidam, ait esse Vasquez,
et Trid. Prælati reservare possunt so-
lum salutem, non in destructionem. Veri-
tatem dico, esse graviter illicitam, juxta
Clem. VIII. ar. 1. tom. num. 5. & 6. adeoque mode-
ratam, sed validam; quia nec Trid. nec
Clem. VIII. ar. 1. tom. num. 5. & 6. ar. 1. tom. num. 5. & 6.
ar. 1. tom. num. 5. & 6. ar. 1. tom. num. 5. & 6.

1104. Prudentiam autem in excommu-
nicatione intelligenda, ultra Trid. sess. 25. de
reformat. cap. 3. relatum in 2. tom. num. 5.
etiam Scotus in 4. distinct. 19. q. 1. lit.
E. Exam. Ecclesiast. Tom. I.

L. his verbis: Et sic exc. aduntur quadam pe-
ricula, quæ proveniunt ex pronitate quo undã
fatuorum ad excommunicationem; frequens
siquidem est hujus gladii percussio, qui tamen
raro ab Apostolis invenitur extractus. In om-
nibus enim epistolis Pauli, non invenies, quod
excommunicaverit, nisi tribus vicibus: Pri-
mò, prima ad Corinth. 5. Sc. Idem in prima
ad Thim. Sc. Idem ad Gal. 1. Sc.

3305. Peccata, ut sint reservata, debent
esse consummata; unde non sufficit, si sint at-
tentata, nisi in reservatione exprimitur.

3306. Pueri ante annum 14. pubertatis,
licet eximantur à censuris (de quo infra)
non eximuntur à reservatione; quia reserva-
tio est restrictio jurisdictionis facta Confessa-
rio, quæ quidem est valde utilis pueris, ut à
gravioribus peccatis deterreantur. Tamb.
tom. 2. pag. 40. num. 5.

3307. Vagi, & peregrini, si discedant è lo-
co, ubi peccatum non est reservatum, & ac-
cedant ad alium locum, ubi est reservatum,
non possunt ab eo absolvi; quia vagi, & pe-
regri, qui scilicet nullibi degunt cum anti-
mo majori anni parte permanendi, ubique
fortiuntur forum: eadem ratione, si bona fi-
de discedant è loco, ubi peccatum est refer-
vatum, & accedant ad locum, ubi non est
reservatum, possunt ibi à Confessario com-
muni ab eo absolvi, nisi eò accesserint in
fraudem reservationis, ut in Bulla Clem. X.
§. 6. n. 3297.

3308. Eadem ratione, si quis peccatum
commisum heri, quando erat reservatum,
confiteatur hodie, quando non est refer-
vatum, quatenus superior hodie reservationem
abstulit, potest ab eo absolvi à Confessario
communi: è contra, si peccatum commissum
heri, quando non erat reservatum, confitea-
tur hodie, quando factum est reservatum, nõ
potest ab eo à Confessario communi absolvi,
quia

Rer

quia

quia in primo casu hodie non est Confessarii communis restricta jurisdictio, bene verò in secundo casu. Tamb. tom. 2. pag. 40. nu. 9. Diana par. 10. tr. 15. ref. 39. contra Pasqualium, qui etiam affirmat in 2. casu, ex eo quia *lex de novo aliquid disponens, non trahitur ad praterita, sed solum ad futura.*

3309 Qui confitetur habenti potestatem super reservatis, si inculpabiliter oblitus sit reservatorum, potest postea, quando memoriae occurrunt, ab eis à quolibet Confessario communi directè absolvi, quia jam est ablata reservatio, ob intentionem virtualem, aut interpretativam penitentis; nam penitens, dum petit absolvi, virtualiter petit, in quantum indiget, & ipse Confessarius intendit absolvi in quantum potest, & penitens indiget, ut patet per illa verba: *In quantum possum, & in indiges*; tunc igitur tollitur omnis reservatio, & censura. Mastrius disp. 21. q. 9. n. 235. Poncius, Diana, & communior.

3310 Idem dic de eo, qui tempore Jubilæi est confessus, inculpabiliter alicujus reservati oblitus, etiam si postea intra tempus Jubilæi omnia opera præscripta non impleverit, & inde Indulgentiam non sit lucratus, modò, dum confessus est, verum animum Jubilæum lucrandi habuerit: potest, inquam, post Jubilæi tempus, quando recordatur, directè super eo à communi Confessario absolvi, ut infra de Jubilæo.

3311 Confessarium, si post debitum examen dubiter, an penitens lapsus sit in mortale reservatum, dubio juris, aut facti, sive dubium sit positivum, sive negativum, judicare debere in favorem penitentis, quòd non sit reservatum, & absolvi, tenent Mastrius disp. 21. q. 9. nu. 234. Tamb. tom. 1. de conse. pag. 21. ver. Casus, Leander de penit. tr. 5. disp. 12. q. 11. Ardekin. tom. 2. pag. 208.

n. 11. rationem habes in n. 53. & 16. non suspendere, usquequo consultat penitentem.

3312 Quòd si postea penitens certè agnoscat commississe peccatum reservatum Mastrius, & Leander q. 12. cit. committent, quòd non sit obligatus recurrendum facultatem; idque ex præsumptione superioris, quòd non velit retentionem in dubio, nisi exprimat. At ab ipso dico cum aliis, quòd sit obligatus, si non est de peccato dubio, postea cogitatum in nu. 3045. Tum quia ignorans reservatum, licet bona fide absolvi non cogitavit, tunc tenetur accedere. Ita Confessarius, si veniat in noxium, tenetur penitentem, licentia petita, liberare de errore commisso; quia reverentiam absolviendo; v. n. 3233. & de hoc tenentur. & in prop. 17. & 20. ab Alexan. VIII. de Plura vide à n. 3121.

3313 Reservatio cum sit obli- gne interpretanda; unde restringenda sunt peccata certo reservata, non ad dubium sit juris, sive facti.

Nec obstat Decr. Clem. VIII. de reservatione 1601. quòd in reservatione committitur casus cœnæ dubios; nam sicut in alio per aliud Decr. ejusdem de anno 1601. omittit particulas illas: *Clarè, vel distinctè.* Verricelli tr. 8. q. 16. & com.

DE POTESTATE EPISCOPORUM IN RESERVATA

3314 **A**dest Decretum Trid. reform. c. 6. ut sequitur.

[Liceat Episcopis in irregularitatibus, & suspensionibus, ex delictis provenientibus, excepta ea, quæ ex homicidio voluntario, & exceptis

33; 34. ubi
 de abfolu-
 onibus per
 nentem ceti-
 rum referat
 2. 21. curia-
 us recontra-
 ex pœnitenti-
 on velle inter-
 imat. At ubi
 obligatus, ad
 ea cogitur
 quorum causa
 de abfolu-
 cedere. Ita
 noquum
 entia petita,
 qua reuocari
 Et de iura-
 lex an illi
 sit obfolu-
 reltrangi
 non ad diti-
 a.
 VIII. de
 one compo-
 n fuit in
 de anno 164
 are, vbi
 16. & com-
 EPISCOPUS
 VATA
 n Trid. 16
 te fequitur
 regularitate
 ex delictis
 ea, que
 ex ceper

ad forum contentiosum, dispensare, si
 quibuscumque casibus occultis, etiam
 apostolica referuatis, delinquentes
 sibi subditos, in diœcesi sua
 Vicarium ad id specialiter
 in foro conscientie gratis ab-
 soluere, impolita pœnitentia salutari. Idem
 in heresis crimine in eodem foro consci-
 entie tantum, non eorum Vicariis, sit per-
 mittere.
 Huius igitur Decreti virtute pos-
 sunt Episcopi ab heresi occulta absolueri;
 nec potest extra Sacramentum Pœ-
 nitentie, jmo & in absentia, quia est abso-
 lutio, ut in num. 3152. nam parti-
 cularis, in foro conscientie, solum importat,
 absolutio non profit in foro externo,
 hinc heresim in iudicium deduci.
 Et de iura-
 lex an illi
 sit obfolu-
 reltrangi
 non ad diti-
 a.
 VIII. de
 one compo-
 n fuit in
 de anno 164
 are, vbi
 16. & com-
 EPISCOPUS
 VATA
 n Trid. 16
 te fequitur
 regularitate
 ex delictis
 ea, que
 ex ceper

resim, possit Episcopus specialiter deputare
 suum Vicarium quoad omnes casus contin-
 gentes, ea ratione, quod qui potestatem ordi-
 nariam habet [uti est Episcopus] potest
 eam alteri generaliter delegare; in casu verò
 heresis non possit facultatem absolvendi de-
 legare suo Vicario ad omnes casus heresis
 contingentes: At non inde sequitur, quod
 non possit eam illi delegare in casu particu-
 lari hic, & nunc occurrente; sicut enim in ca-
 su particulari heresis hic, & nunc occurren-
 te potest Episcopus alteri à Vicario commit-
 tere, ut absoluat, cur non potest suo Vica-
 rio? Tunc igitur Vicarius Generalis absoluet,
 non ut Vicarius Generalis, seu ut specialiter
 deputatus generaliter ad omnes casus hære-
 sis contingentes; sed ut particularis, seu ut
 specialiter deputatus specialiter ad casum
 particularem hic, & nunc occurrentem.

3317 In Decreto est sermo de occultis:
Ocultum est, quod non est notorie divulga-
 tum, & potest aliqua tergiversatione celari.
 Ex Sanchez.

Occultum non est, quod notum majori
 parti Viciniae, Parochiae, aut Monasterii,
 dum modo ibi sint saltem decem personæ.
 Fagundez ait, non esse publicum in magna
 Civitate, si sit notum septem, vel octo per-
 sonis. Et Donatus tom. 1. par. 2. pag. 67. si sit
 notum octo, vel decem personis.

3318 Crimen commissum in domo, aut
 familia, non est se publicum; quia do-
 mus privata non est aniveritas, seu commu-
 nitas. Donatus cit. nisi ex circumstantiis pru-
 denter iudicetur fore faciliter evulgandum,
 puta si ibi reperti sint exteri plures loquaces,
 &c.

3319 Occultum in una Provincia, posse
 ibi tanquam occultum absolvi, quamvis in
 alia sit publicum, docet Avila p. 2. cap. 7. dis-
 11. conclus. 3. cum Salmanticensibus, contra
 Suarium;

Suarium; quia tale crimen reverà in eo loco est occultum. Quam sententiam sequitur Jo. de Castillo *tr. 10. de censuris dub. 4. sect. 2.* & Leander *de censuris tr. 2. disp. 17. q. 57.* maxime, si delictum sit publicum in loco tam distante, ut non sit spes, ut faciliter ad locum illum, ubi est occultum, deferatur.

3320 Dicitur, *deductum ad forum contentiosum*; quando est deductum in iudicium, & reus est citatus. Quod si postea non probetur, manet occultum ex defectu probationis in iudicio, & potest ab Episcopo absolvi.

Si iudicium sit finitum, & reus punitus, posse ab Episcopo absolvi, docent Bardi *in selecta lib. 7. quest. 14. n. 7.* & Leander *de censuris tr. alt. 2. disp. 17. quest. 56.* quia Trident. dam talem facul. excludit, loquitur, dum delictum est deductum ad forum contentiosum; & est in fieri fori, nimirè peracto iudicio; quia peracto iudicio, iam salvatur finis Tridentini, quod est, ne quis declinet à foro, sed satisfaciatur iudici. At probabilius mihi est non posse. Bonac. *de censuris disp. 1. q. 3. pun. 2. & disp. 7. q. 5. pun. 1.* quia tunc delictum est factum publicum publicitate juris.

3321 Capitulum Sede vacante potest id, quod potest Episcopus, quia ei succedit in tota iurisdictione ordinaria; unde potest virtute eiusdem Decreti Trid. alteri committere abolitionem hæresis; debet autem hæresis deferri Capitulo sine expressione personæ absolvendæ, ne aliter fiat publica, & absolvi non possit. Diana, & Tamb.

3322 Hæc satis dicta sunt virtute Decreti Trid.

DIFFICULTAS CELEBRIS EST,

3323 **A** N hodie, stante Bulla Cœna, possint Episcopi absolvere in foro conscientia à casibus occultis in Bulla Cœna contentis, maxime ab hæresi?

3324 Pro aliis casibus reservatis Bullam Cœnæ vigere facultatem Trid. riter doctrinas à n. 3315. hæreticus tamen militare, non est dubium.

3325 Pro casibus igitur in Bulla Cœna contentis, duæ sunt sententiæ.

Prima affirmat. Leander *de censuris disp. 17. qn. 45. & 46.* Tamb. *tom. 1. lib. 1. cap. 1. pag. 49. §. 8. n. 12.* Joan. de Castro *de censuris tr. 10. dub. 5. n. 61. pag. 100.* Donatus *tom. 1. par. 1. tr. 13. qn. 14.* Melphi *in com. cap. 2. §. at. 14. pag. 112.* Fagundez, & innumeri alii apud ipsos præposit. damn. Ardekin, & Fenech.

Ratio est, quia potestas, quam Episcopi absolventi à casibus occultis hæresis, reservatis in Bulla Cœna, revocatio dubia; igitur non sunt excludenda; nemo enim est spoliandus per se per superveniens dubium; Et in dubio pro est conditio possidentis.

Major liquet; quia talis potestas petitur ex iure communi antiquo, & Tridentini.

Minor suadetur, nam vitanda est oblatio juris, quando commode fieri potest conciliatio, maxime loquendo de Trid. decreta sunt tantæ existimationis apostolicæ, ut quotidie eorum observantia incipiant, & viridem esse velint; Bulla Cœna, cum non exprimat casus occultos de quibus expressè loquitur, concessum tamen facta Episcopis, potest explicari publicis, pro quibus ipsum Trid. prohibet.

3326 Item per clausulam generalis Decretum, nisi de eo fiat expressa mentio, ex cap. *Ex parte*, de Monach. & ibi Glossa *ver. Nulla mentio*. Nonnulli, de *rescript.* & ibi Glossa *ver. rint mentionem*; quod maxime procedit

ob ejus specialem gravitatem. Denique per Bullam Cœnæ revocantur sententiæ, ut liquet ex verbis, non jus communi, maxime Tridentini; & ita docuerunt Benez, Senequier, Penna, Medina, Gallus, & alii, qui fuerunt in Concilio, quos refert *de Cruz, de Sacram. Pœnit. q. 5. dnb. 4.*

Præmissa verò ratio æque probat de occultis occultæ; quia Bulla Cœnæ non habet specialem reservationem pro hæresi.

Accedit praxis, & consuetudo, quæ in Bulla, casus Cœnæ occulti [excepta hæresi] absolvuntur toties, quoties, in eorum casibus occulti dicuntur evadere occultæ; consuetudo autem dat jurisdictionem; *de Cruz, de Sacram. Pœnit. q. 5. dnb. 4.*

Non obstant Declarationes Pontificiæ, & Congr. quæ in contrarium referunt hæresim occultam; quia aliqua ex parte loquuntur de virtute Bullæ Cruciatæ; & non constant authenticè, ut constare debent, *de Cruz, de Sacram. Pœnit. q. 5. dnb. 4.*

Imò in contrarium Leander *cit.*, ad auctoritatem Card. Carasse, à quo non potest Congr. sibi Comitulus esse responsum, nil videlicet per Bullam Cœnæ derogari, aut hoc tempore derogari Episcoporum privilegiis: Quod etiam *de Cruz, de Sacram. Pœnit. q. 5. dnb. 4.* refert Vivaldas cum auctoritate Leander.

Nec demum obstat propositio terminata ab Alex. VII. relata, quia ibi non agitur propositio hypothetica, quod.

Constatia asserens Bullam Cœnæ solum propter absolutionem hæresis, & aliorum criminum quando publica sunt, & id non derogari Bullæ Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18. fuit in Concilio Congr. Eminenti. Card. v. s. a. & 10.

in qua propositione ly, *Visa, & tolerata est*, damnatur; quia hoc est prædicatum, & totum id, quod antecedit, est subiectum propositionis damnata.

Hæc sunt motiva primæ sententiæ affirmativæ pro Episcopis.

3331 Secunda sententiæ, quam amplectendam dico, negat de omnibus in Bulla Cœnæ contentis, & maxime hæresi. Diana. *p. 1. tr. 5. res. 2. par. 3. tract. 6. res. 92. par. 4. tr. 14. res. 239. & par. 7. tr. 2. res. 23. Volpi res. 21. Fagnanus lib. 1. Decr. cap. Quoniam 13. de consuet. Del Bene de Inquisit. par. 1. dnb. 55. Suarez, Toletus, Villalobos, & alii apud ipsos.*

Constat ex ipsa Bulla Cœnæ, quæ postquam 20. excommunicationes contra 20. casus fulminat, immediate dictas censuras reservat his verbis.

3332 [Cæterum à prædictis sententiis nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo, cautione præstita, absolvi possit, etiam prætextu quorumvis facultatum, & indultorum, quibuscumque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum Regularibus, etiam Episcopali, vel alia majori dignitate præditis, &c. Nec non laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana Excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac enjusvis Concilii Decreta, &c. concessorum, aut concedendorum.

3333 Quòd si forte aliqui contra tenorem præsentium talibus excommunicatione, & anathemate liqueatis, vel eorum alicui, absolutionis beneficiorum impendere de facto præsumperint, eos excommunicationis sententiæ innodamus.

3334 Non obstantibus privilegiis, indulgentiis,

gentiis, indultis, &c. ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, &c. ac cum quibuscumque clausulis, etiam derogatoriis derogatoris concessis.)

3335 Et quia nullum Concilium facultatem à dictis reservatis absolventi Episcopo concessit, nisi Tridentinum est, ideo ejus facultatem Bulla Cœnæ revocat, aliàs superflua essent verba illa: *Ac cunctis Concilii Decreta.*

Ac proinde non obstant textus n. 3326. relati; quia in revocatione per Bullam Cœnæ fit mentio Tridentini in specie per verba æquipollentia; quoties enim derogatio Pontificia verificari non potest, nisi aliquo Concilio individuali derogato, derogatio, quæ secundum terminos generalis apparet, censetur specifica, & individua, ex l. 2. ff. de liber. & posth. Diana par. 7. tr. 2. res. 23.

3336 His accedit Declaratio S. Congreg. Univers. Inquis. Rom. quem refert Prothonotarius Apost. Piafeci in praxi Episcopali. par. 2. c. 1. n. 4. supra Bullam Cœnæ, & est sub his verbis.

An Episcopus, & Inquisitores possint hodie ex c. 6. sess. 24. absolvere lapsos in heresim, non obstante Bulla Cœnæ Domini. Congregatio censuit eam Bullam derogare Decreto cap. 6. Del Bene de Inquis. par. 1. dub. 5. num. 16. pag. 193. eam refert, & sub his verbis.

Congregatio censuit huic Decreto Conc. Trid. sess. 24. c. 6. de resor. non tantum in crimine heresis, sed in omnibus casibus comprehensis in Bulla Cœnæ Domini Pii V. esse derogatum.

Et Pegna in 3. par. direct. q. 92. Inquis. com. 114. vers. Equidem:

Equidem in Supremo Inquis. Prætorio S. & se, nec debere Episcopum amplius virtute Concilii Gen. Rom. Inquis. sæpe pronuntiatum est, nec posse absolvere occultos hæreticos in fo-

ro consensu, sive quia per Bullam Cœnæ dicitur derogatum; sive quia Pius V. in Bulla XIII. ita declaravit.

3337 His de causis ortam habuit damnatio Alex. VII. qui damnavit quendam propositionem hypotheticam, sed in ea non categoricam, quæ est ejus subjectionis naveni: Damnavit namque (quod jam alterens, Bullam Cœnæ prohibere absolutionem criminum in ea contentorum, quando publica sunt, ac proinde nunciani decreto Concilii, fuerit visa, & tolerata) igitur ejus contradictoria, quæ est sententia fuerit tolerata, & falsa; ergo ipsam damnationem dicta sententia non tolerata, sed contradicta ab ipsa Bulla Cœnæ, adeoque est falsa.

3338 Conveniunt autem sententia utriusque sententia, quod possit Episcopus dispensare in irregularitate ex heresi proveniente; quia in Trid. est, sollicitudo ex homicidio voluntario excipitur in concessione exceptio firmat conditionem aliarum. Nec ex negatione sententia absolventi ab heresi inferitur negationem dispensandi in irregularitate; quia quædam Bulla Cœnæ absolutio à censura referuntur minimè dispensatio ab irregularitate, hac nulla fit mentio.

Item sunt res diversæ, & à separata illatio, ex l. Papien. ex l. ff. de minoribus, & confessorium sequitur suum principale in tione, minimè in odiosis, & quantum ad accessorium naturale, sed ex jure positivo humano. Alberghinus in manuali quæst. 52. cum Bordon, Castrog. & Fagun. Maffium, qui disp. 13. n. 187. cum Bonac. gat; qui en prohibetur majus prohibere nns. ex cap. Cum illorum de sent. excom. habetur, Episcopos non posse dispensare in casibus, in quibus est prohibita absol-

3339 Conveniunt etiam communiter, quod absolvens à casibus Bullæ Cœnæ sit excommunicatus, sed quod talis excommunicatus non sit reservatus. Volpi *ref. 20. num.* & constat ex ipsa Bulla, ut *in num. 3333.* tamen non sit reservata, ubi Bulla Cœnæ reservata Papæ. Ex Decreto S. Cong. Cleri. VIII. 9. Januarii 1691 de quo

QUÆRES I.

3340 Quid agere debeat hæreticus occultus, si in periculum infamiae, aut gravis scandalum urgeat necessitas celebrandi, aut committendi;

3341 An Inquisitores possint in foro conscientie debere uti remedio exposito à S. Sede, ad num. 1325. Volpi *ibi Diana par. 7. tract. 2. ref. 23. & par. 1. 176. 4.*

QUÆRES II.

3342 An Inquisitores possint in foro conscientie absolvere ab hæresi occulta;

3343 Inquisitores in Regnis Hispaniæ, & Siciliæ, possunt absolvere ab hæresi non solum in foro judiciali, & externo, sed etiam in foro interno conscientie. Minime alii Inquisitores. *Dian. p. 2. tr. 5. ref. 4. par. 8. tr. 10. Pereiras, Acugna, Villalobos, Cap. par. 2. tit. 2. §. 7. num. 61. & quàmplurimum ipsos, & post propos. damus Pistachia super *ref. par. 1. cap. 29. n. 5. pag. 200.* quum alii hanc facultatem Inquisitoribus Siciliæ, & Siciliæ, competere dicunt ex speciali privilegio, alii ex usu, & consuetudine, & tacita permissione, ac benignitate S. Sedis, & quidem rationabili, quia cum sint Inquisitores ab Urbe; privarentur hæretici occultis pro remedio, retardarentur venire ad Urbem, & cogèrentur accedere Romam, quod remedium non suave, sed rigorosum.*

3342 Dicta firmat Carena *cit. num. 61. ex Maximo in praxi S. Off. par. 10. assert. 108. dicens, ita fuisse decisum à Supremo Tribunali Urbis.*

Et quidem plura esse à S. Sede concessa Inquisitoribus Hispaniæ, quæ non sunt aliis concessa, liquidò constat, ut ex tom. 2. Adde Inquisitores in materiis fidei esse delegatos S. Sedis.

3343 Hæc facultas absolvendi in foro conscientie ab hæresi occulta, competit non solum toti Consistorio, sed cuilibet Inquisitori scilicet, ita ut quilibet possit talem facultatem cuilibet Confessario in casu occurrente specialiter committere. Nec ad talem facultatem exercendam, aut committendam requiritur in Inquisitore Ordo Sacerdotalis; quia hæc facultas est concessa Inquisitori, non annexa Ordini, seu in ordine ad Confessionem Sacramentalem, sed annexa Officio. *Diana par. 1. tract. 5. ref. 3. Joann. de Dicastillo tr. 10. de censuris dub. 12. Freiras, Villal. & alii apud ipsum.*

QUÆRES III.

3344 Quid agere debeant impediti?

IMPEDITUS

3345 Personaliter adire Pontificem, non tenetur mittere pro absolutione per nuncium, aut litteras; ita absolute tenet *Donatus 10. 1. par. 2. pag. 69. num. 11. Tamb. 10. 1. pag. 61. num. 9. Mendo in epit. ver. Reservati casus num. 40. Leander de censuris tract. 2. disp. 17. q. 60.* quia jura solum exigunt personam.

3346 Ceterum pro occultis puto recurrendum esse ad sacramentariam peccati epistolam, in casibus ad illam spectantibus, si commode fieri possit, & necessitas aliqua non impediatur, quia ad hoc est Sacramentum Pœnitent.

Poenitentia ex benignitate Apostolica instituta, ad quam (maximè in nostris regionibus) facilis est recursus, & nullum est infamia periculum: v. *instructionem*.

3347 Certum tamen est, quòd non tenentur accipere Bullam Cruciatae; quia est remedium extraordinarium.

Impeditus igitur adire Papam, impedimento perpetuo, aut longi temporis, potest ab Episcopo directè absolvi pro utroque foro ab omnibus casibus publicis reservatis Papa à jure, aut ab homine, etiam in Cæna Domini, & hæresis. Donatus *cit.* Tamb. *cit.* pag. 62. Leander *cit.* 9. 59. Bellizarius *de Monialibus* cap. 9. n. 26. & com. cap. *Si quis suadente* cap. *Ea noscitur* cap. *Mulieres* cap. *de Monialibus* tit. 39. *de sent. excomm.* in lib. 5. que jura licet loquantur de censura ob percussionem Clerici, publicam, & enormem, militant tamen in cæteris censuris, & casibus; quia eadem est ratio legitimi impedimenti, & benignitatis Apostolicæ, ne animæ periclitentur. Cui accedit praxis.

3348 Impediti ire Romam, recensentur, in lib. 5. tit. *de sent. excomm.* in cap. 58. *Quamvis incidens*, his verbis (nisi imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, aut inopia, puerili, vel senili atate, seu alia corporis impotentia, sive quolibet impedimento Canonico retrahatur, quominus Romanum Pontificem possit adire, vel nisi juris beneficio à labore hujusmodi excusetur.)

Item ibi in cap. 13. *Ea noscitur*, *Mulieres, senes, valetudinarii, seu membrorum destitutionibus impediti*, licet ad Apost. Sedem non veniant, ab Episcopis valeant fidelium communioni restitui, satisfacto juxta facultates his, quibus per eos consulerit injurias irrogatas.

Impedimenta igitur legitima sunt.

- 1. *Articulus mortis*, de quo infra.

- 2. *Infirmitas longa*, licet non periculosa, ut podagra, &c.
- 3. *Inimicitia*, qua grave damnum, aut suis prudenter timeri, si aliter evadere non possit, aut re mendicando.
- 4. *Paupertas*, quia nemo tenetur mendicare.
- 5. *Ætas puerilis*, seu impubertatis, nullis.
- 6. *Fragilitas sexus*, sic sunt impedimenta licet omnes maxime Moribundæ.
- 7. *Debilis virium*, sic viri debiles labores itineris sustinere non possunt.
- 8. *Astrictus alteri*, sic qui sui parentum, ut servus, aut filius familiaris, quibus ne præjudicio domini, aut parentum adire non possunt.
- 9. *Cura animarum, aut temporum*, quando rationabiles causas subditi damnum patiantur. Sic prior labore tenetur alere filios, & familiam. Sic qui habet obsequium, quod iter impedit, quod non relinquere sine detrimento non potest.
- 10. Quodlibet aliud impedimentum legitimum prudentis iudicio, quod impediatur, ut detentio in carcere.

3349 Si impedimentum est personale, cum onere comparandi, absolvuntur sine onere comparandi in aliam similem excommunicationem.

Exc. Eos, qui de sent. excomm. Statuuntur 5. *Et c.* 11. *de cætero*, tit. 39. *de sent. excomm.* Excipitur impuber, qui factus puber tenetur Papam adire, sed adire potest ab Episcopo absolvi, si in impubertate contracta. *Leander* 9. 59. *ex cap. Quamvis*, *Et. Pueri*, *ex comm.*

3350. Cæteri, elapso impedimento tenentur se præsentare Papæ, quibus commodè possunt, prudentis arbitrio

personarum, loci, temporis, personarum faciendæ, &c. taliter, ut non admodum negligentiâ, aut fraus.

3354 Sufficiat, si se præsentent per procuratorem, si Papa sit contentus, & non velit præsentare personam; quia jura, dum exigunt, benigne concedunt, ut in peditus non tenentur mittere procuratorem, sed ut in peditus possit per se ipsum, aut procuratorem. Leander *cit. q. 67*. Excipitur casus confessionis Clerici, pro quo *cap. Quod de pœnit. excom.* exigat taxativè personam. præsentatio tunc fit, non ad obtinendam pœnitentiam, cum jam sit directè, & plenè facta; sed ad obediendum mandato Papæ, qui ultra satisfactionem partis, hoc aliud, præsentationis satisfactionis, exigat. Sanchez a Leandrum *cit. q. 66*.

3355 Præfatos impeditos ire Romam, si non impediti adire Episcopum, posse à quolibet casibus publicis absolvi in foro pœnitentiæ à Parocho, aut alio legitimo Confessario, & in horum defectu à quolibet Curato, affirmant Castropalaus, & plures alii. Leand. *cit. q. 62*. quatenus eadem est ratio, quæ fuit concessa Episcopis dicta facultas. At rectius negant Leander *cit.* & Diana *op. cit. 7. ref. 10*. quia jura in dictis impeditis non ad Episcopum concedunt re- servari, non ad Parochos, & Confessarios inter- venientes. Excipitur casus necessitatis, quo in- terdicitur confessio, aut communicatio, de quo in- terdicitur *cap. 3354. ad 3351*.

3353 Impeditos adire Episcopum pro ca- sus reservatis, pariter posse absolvi ab Episcopo, affirmant Tamb. *tom. 2. lib. 5. c. 2. num. 35*. Castropal. Amendolia, & alii in foro conscientie, & cum iisdem one- ribus quatenus non obligat strictius Episco- pus, quam Summus Pontifex.

Proff. Exam. Ecclesiast. Tom. 1.

At rectius negant Mastrius *disp. 21. n. 232*. & de Lugo; quia jura id concedunt Episco- pis in casibus Pontificiis propter distantiam, & accessum difficilem, quod non est in ordi- ne ad Episcopos, qui maxime faciliter pos- sunt pœnitentiarum in locis Diœcesis depu- tare; hinc Concil. Trident. tantum mortis articulum excipit.

IN ARTICULO MORTIS,

3354 **S**eu in probabili periculo ejus Con- fessarius inferior, imò quilibet Sa- cerdos potest ab omnibus casibus, & excom- municationibus reservatis, etiam ob hæresim directè absolvere (minimè à suspensione, & interdicto. De Lugo *de pœnit. dub. 20. num. 203*. ex Decreto Trident. *sess. 14. c. 7. num. 3245* relato) ex Decr. Triid. *sess. 14. cap. 7.*

3355 Hoc tamen est discrimen inter pec- catum, & censuram, ut si peccatum non ha- beat annexam censuram, absolutus à pecca- to reservato in articulo mortis, si convalescat, non tenetur se præsentare Superiori; quia onus comparendi, quod jura in illo ar- ticulo imponunt, solum est pro censuris re- servatis; exceptio autem firmat regulam in contrarium. Mastrius *disp. 21. num. 232*. & com.

Si verò sit ei annexa censura, cujusmodi sunt casus reservati Pontifici, tenetur se præ- sentare, elapso mortis periculo (& sub hoc onere absolvitur) ut satisfactionem præstet, etiam ut in foro externo absolvatur; nam ab- solutio à censura à privato Sacerdote, quam- vis fuerit directè data, ob Trident. *cit.* solum tamen fuit data, & valet pro foro interno conscientie, ac proinde foro externo Super- ioris præjudicare non potest, ut dictum est in n. 3315.

Quòd si elapso periculo Superiori, puta Pa- pæ, aut Episcopo respectivè, non se præsentet

SSS cum

cum commodè potest, ipso jure in censuram reincident, *ex cap. Eos, qui de sent. excom. in 6. lib. 5. tit. 11. & ex Decr. S. Congr. nu. 3415. relato.*

3356 Quando verò quis absolvitur à reservatis virtute Bullæ Cruciatæ, Jubilæi, aut privilegiorum Regularium, in casibus, pro quibus illa se extendunt, tunc elapso periculo non tenetur pro foro conscientie pro censura se præsentare; idque ratione privilegii, quod supplet comparitionem; privilegiatus enim stat loco Superioris, & solum requirit satisfactionem partis, si sit pars læsa: *v. num. 3367.*

3357 Periculum mortis est in femina primò paritura, aut quæ est experta partum difficilem; unde hæc potest ab inferiori absolvi, statim ac dolorum sentit initia. Item in bannitis, qui ubicumque impune possunt occidi, & in iis, qui periculosam iter, aut periculosam navigationem de proximo sunt aggressuri. II, quibus timetur de proximo amissio perpetuò usus rationis, aut loquelæ. Qui serviunt infectis peste, qui incidunt in morbum, qui ut morbum solet mortem afferre. Dammati ad tresmes, si de proximo periculosam navigationem sint habituri: *v. num. 3246. ad 3248.*

IN URGENTI NECESSITATE.

3358 **U**rgens necessitas est, cum quis nec est impeditus perpetuo, aut longo tempore, nec in articulo, seu probabili periculo mortis; est tamen in talibus circumstantiis, ut instet confessio, aut communitio, & non habeat promptum Superiorem, sed Confessarium inferiorem. Talis est casus in puella, aut juvene simul cum parentibus Eucharistiam sumpturis; qui sine infamia, aut periculo notabilis damni,

non possunt se retr. here. *Exam. Confess.*
3359 In urgenti igitur necessitate, Confessarius inferior à casibus omnibus reservatis, etiam hæresis, absolvere potest, tamen, ita ut penitens debeat cum relictis non reservata adungere, & tunc potest directè absolvi, indirectè ab illis, qui tenentur postea se præsentare Superiori, si habenti authoritatem pro reservatis, solum ad obediendum, verum etiam in foro conscientie absolvatur, tam à censuram, quam à casibus; ratio est, quia casus illi, solum indirectè absoluti, nam Confessarius inferior non habebat jurisdictionem hæresis, ut *n. 3121.* ad differentiam casuum dimenti, & articuli mortis, in quibus scopus, & respectivè Sacerdos in foro conscientie directè à reservatis absolvitur, quatenus Ecclesia tunc dat illi jurisdictionem ex iuribus adductis.

3360 Licet autem hæc sit communis sententia, quam sequor, Diana *pp. 11. 8. ref. 49.* probabilem putat sententiam in castillo; nimirum in casu necessitate Confessarium inferiorem directè potestatem à casu reservato absolvi, in urgenti necessitate non teneatur Superior pro peccato, ut ab eo in foro conscientie solvatur, ut dictum est de articulo mortis, idque non quia Confessarius inferior tunc reservata absolvi, sed quia in urgenti necessitate, casus illi reservati non sunt, sed extrationabiliter credita voluntate Superioris, quod nolit pro tali necessitate casum servare; & ritè, quia ex jure *Trid. sess. 24. c. 1.* reservatio faciendâ est in ædificationem, & nime in destructionem animarum; pro resolutionem autem esset, si in casu necessitate quo puella, v. gr. instaret communitio, communitio, aut notabile damnum; quod

mentis, & ad communionem ob casum re-
servatam non possit accedere.

At à communi sententia recedere
non potest ob Decr. S. Congr. 7. Decem-
bris 1646. infra adducendum n. 3415.

CONDITIONES TRES

Requiruntur, ut quis absolvatur,
non quidem pro peccatis, sed
pro censuris reservatis, in casu impedimen-
ti, & periculi mortis, nempe pro-
hibito de comparando, modo dicto, de stan-
danti Ecclesie, & de satisfacienda
Ecclesie, quæ sit læsa. Cum verò quis absolvi-
tur urgenti necessitate, requiritur promif-
sio comparandi etiam pro ipsis peccatis
reservatis, ob dicta *numcr.* 3359. vide
n. 3312.

Quæ onera Confessarius sub morta-
li, antequam absolvat;
si materia gravis per Sacros Canones
est, ita ut si scienter omittat monere,
absolutio mortaliter, licet valide absolvat;
tamen peccatis ad illa tenetur.

Pro censuris reservatis extra Bullam
in foro Sacramenti, sufficit seria pro-
missio sacramentum vero solum exigitur pro
externo. Idem dic de fidei iussione.
Tom. 2. pag. 65. n. 16. & pag. 402.

Pro censuris verò reservatis in Bulla
de, & pro delicto dantium causam in-
ferunt, quando in periculo mortis conce-
ditur sacramentum Pœnitentiæ, requi-
ritur iuramentum. Diana *par. 5. r. 9. ref. 23.*

Pro casu necessitate, si quis non est
in periculo mortis, non est exigendum iura-
mentum, ex n. 3349. quia non præsumitur
periculum rationis ad dignitatem iura-

menti requisitum. Certè mortis, aut ha-
bentis impedimentum perpetuum, non est
imponendum iuramentum; esset frustrane-
um, & inutile

3367 Per satisfactionem intelligitur re-
stitutio pecuniæ, honoris, vel fame, quæ
parti læsæ debetur. Non venit tamen pœ-
na pecuniaria, quæ fortè debetur filio, Ec-
clesiæ, vel Notario; quia non sunt pars
læsæ.

3368 Quia autem non in omnibus casu-
bus habetur læsio partis, non in omnibus est
exigenda satisfactio; hinc in multis casibus
ut in casu hæresis, exigitur sola emendatio,
& propterea solum requiritur promissio de
comparando coram Superiore, & de stando
mandatis Ecclesie.

3369 Quando impotentia ad satisfaciend-
um non solum est præsens, sed moraliter
certò prævidetur semper futura, non est exi-
genda promissio de satisfaciendo, quia esset
frustranea; bene verò, quando sit spes po-
tentia.

3370 Impotentia satisfactionis contin-
gere potest. 1. Ob impotentiam ipsius rei. 2.
Ob dubium, quod vertitur de qualitate sa-
tisfactionis, quodque resolvi non potest. 3.
Ob obstinationem partis læsæ, quæ non est
contenta satisfactione rationabili sibi obla-
ta. Aut ob quid simile. Ita Tamb. *tom. 2.*
pag. 65. n. 15.

3371 In percussione Religiosi pars læsa
est ipse Religiosus. Tambur. *tom. 2. pag. 65.*
n. 14. Verricelli. tract. 8. quæst. 20. Leander;
contra alios, qui volunt, quod sit Re-
ligio, seu Prælatus; ratio est, quia ipse est
percussus. Tum quia aliàs pars læsa etiam es-
set Ecclesia, & Pontifex excommunicans;
hinc percutiens satisfacere tenetur pro utro-
que foro ipsi Religioso.

DE POTESTATE REGULARIUM
IN RESERVATA.

QUÆRES I.

3372 An Prælati Regulares possint absol-
vere suos subditos à casibus reservatis in Cœ-
na Domini, etiam hæresis?

Certum est, Prælatos Regulares posse suos
subditos, & Novitios absolvere ab omni-
bus casibus, sive ab homine, sive à jure, re-
servatis Papæ extra Bullam Cœna, ut con-
stat ex sequentibus juribus, & privilegiis.
Hoc præmissis, pro resolutione quæsitæ, duas
sunt sententia.

3373 Prima sententia negat etiam de oc-
cultis, maximè hæresis. Bordonus *to. 2. ref.*
3. q. 2. Sigilmundus, Vecchius, & alii apud
ipsum. Diana par. 1. tr. 5. ref. 6. p. 3. tr. 2.
ref. 122. p. 6. tr. 7. ref. 63. par. 8. tract. 7.
ref. 50. ubi in par. 3. cit. quoad alios casus
ab hæresi non vult esse Judex, sed quoad
hæresim expressè negat. Ratio est, quia Bul-
la Cœna revocat omnia privilegia, etiam
titulo oneroso, & per viam remunerationis
concessa, ut in n. 3334.

3374 Cui maximè pro hæresi addunt
tria Decreta: Primum S. Congr. Episc. &
Regul. 17. Novemb. 1528. Jussu Urb.
VIII. Secundum ejusdem S. Congr. 7. De-
cemb. 1646. Tertium est Decretum S. In-
quisit. Rom. sub Innoc. X. 23. Maji 1652.
confirmatum sub Alexand. VII. 1656. & pu-
blicitati Panormi per Edictum DD. Inqui-
sitorum 15. Febr. 1657.

3375 Secundo sententia affirmat, Præla-
tos Regulares absolvere posse suos subditos
ab omnibus casibus reservatis in Bulla Cœna
Domini, & respectivè dispensandi, exceptis

quinque: Videlicet [1. Schisma, 2. Hæ-
sis cum relapsu, 3. Falsificatio litterarum
Apostolicarum, 4. Delatio profana
ad Infideles, & 5. Conspiratio in Reversum
Pontificem.]

3376 Item excepta dispensatione
per irregularitatem orta, 1. Ex homicidio
lunario [supple tu] injusto, nec
sed ex proposito patrato, 2. Ex
[supple tu] vera, & interpretata,
nime similitudinaria; in hac enim dis-
sare possunt; quia est irregularitas ex
& in ea etiam possunt Episcopi cum
subditis dispensare, ex cap. Sane Sane
Cler. conjugatis, & cap. Qui Clerici
ventes. Vide infra de irregularitate,
Mutilatione pariter voluntaria, & in
ex proposito patrata.

3377 Hanc sententiam tinent
de Religione tom. 4. tract. 9. lib. 2. Bal-
Coriolanus de casibus reserv. par. 1. tit. 1. q. 1.
I. art. 23. numer. 6. Peyr. de Proc. sig. 1. q. 1.
Constitut. Sixti IV. §. 5. à num. 6. in Bulla
ad Constitut. Sixti IV. numer. 35. Panorm.
Theol. moral. de censuris part. 1. de 1. q. 1.
2. quæst. 26. Toranus à pag. 22. ad 37. in
dolia tom. 2. in addit. de anno 1657. in
retractat à sententia negativa, quam in
ri editione tenebat. Hasbernis in sum. q. 1.
gul. ver. Absolutio, quoad fratres, in
Rodriquez, Port. Villalob. Bannes, in
apud Melphi in Comment. cap. 1. q. 1.
Insuper statuta nostri Ordinis cap. 7. q. 1.
1. Et unus pro mille Doctissimus Dico-
tom. 1. part. 1. tr. 13. q. 17. & tom. 2. q. 1.
qu. 17. & 18. Qui satis doctè, & solent
lolet] rem tractat, ac resolvit: In-
solum id docet, & resolvit de hæresi, in-
iam de relapsu in hæresim, ex Parvill. de
XIII. 18. Martii 1588. quo conceditur

...societatis suos subditos absolvere ab
...& relapsi in hæresim.
...Ratio efficax est: Nemo est spoliandus
...certo per superveniens dubium;
...autem est, Prælatos Regulares hæ-
...resim absolvendi, & respectivè dispen-
...satos subditos à reservatis, qua in Bul-
...Domini continentur, etiam ab hæ-
...vocatio verò est dubia, imò potius
...nullam adesse; adeoque non sunt
...jure spoliandi, sed possunt eos à
...casibus absolvere, & respectivè
...
...Dilectus firmius probari non po-
...quàm ex ipsis iuribus, à quibus pendet.
...idem pro certitudine juris.
...est Privilegium Maris Magni Con-
...Sixto IV. Prædicatoribus Bulla 7.
...Ballarii, & Minoribus de anno
...Bulla 6. in com. 1. & fusiùs in Bullario
...153. in quo privilegio fundatur
...quo conceditur Generalibus, Pro-
...custodibus, custodibus & Guardi-
...se habentibus, & Prælati locali-
...absolvendi, & respectivè di-
...sui subditos, & alios fratres ad-
...ab omnibus excessibus, & à
...excommunicationis, suspensionis,
...aliisque Ecclesiasticis, & se-
...sententiis, censuris, & pœnis,
...causa à jure, vel ab homine latis,
...per sententiam particularem, satisfac-
...exceptis quatuor: Hæresis cum
...Schisma, Falsificatio litterarum
...& Delatio prohibitorum ad
...
...Insuper conceditur iisdem facultas
...in omni irregularitate, ex qua
...orta, etiam si celebrassent in locis
...interdicto suppositis, aut censu-

ris ligati Ordines susceperint, vel cum eis ce-
lebrassent, præter quam homicidii volunta-
rii, bigamiae, & mutilationis membrorum.
3381 Item facultas dispensandi irregula-
ritatem ex defectu natalium ex adulterio, fa-
cilegio, incestu, & quovis alio illicito con-
tu, cum facultate tam huiusmodi irregulares,
quàm defectum natalium patientes promo-
vendi ad Ordines Sacros, eosque eligen-
di, atque assumendi ad Religionis Of-
ficia.
3382 Nomine homicidii voluntarii veni-
re illicitum in quinto præcepto Decalogi
prohibitum, docent *Rodr. in comp. ref. 52.*
n. 24. & Bord. cum aliis com. 2. ref. 13. n. 14.
Unde concludunt, posse Prælatos in utroque
foro cum suis subditis dispensare tam ad Or-
dines, quàm ad Prælaturas in irregularitate
orta ex defectu lenitatis seu ex homicidio
iusto.
3383 Item concedit eis eandem potesta-
tem absolvendi, & dispensandi erga Novi-
tios, sive post, sive ante ingressum, pro qui-
bus addit.
[ita tamen, quòd si aliqui ex huiusmodi
sententiis eisdem propter debitum sint attri-
cti, satisfaciant, ut tenentur. Volumus au-
tem, quòd postquam fuerint absoluti, hu-
iusmodi volentes aggregari collegio su-
pradicto, nisi mox Ordinem intraverint et-
iam si super hoc inducie eis à Prælati ejus-
dem Ordinis concedantur. Ieo ipso in pristi-
nas sententias, à quibus eos totaliter absol-
vi contigerit, relabuntur.]
3384 Ut quis Religionem ingrediatur, re-
quiratur, ut debito satisfaciat, si debitum
fuit ab ipso voluntarie contractum, & sit spes
satisfaciendi; se cus, si in voluntarie, aut non
sit spes satisfactionis. *Mendo in Epit. ver.*
Regulares num. 35.
Sff 3. 3385 Insuper

3385 Insuper concedit, ut ipsi Prælati possint à fratribus, quos pro tempore habuerint in Confessorios, pariter à præmissis absolvi, & dispensari.

3386 Denique præfatam quatuor casuum exceptionem his ponit verbis:

(Et propterea ne, qui sunt destinandi, persape revocetur in dubium, &c. Declaramus hæreticos relapsos, Schismaticos, & qui litteras Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam destinandos; in reliquis verò omnibus; etiam Simonie pravitare qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis, & dispensationis beneficium, & gratiam juxta casuum exigentiam impartiri.)

3387 In quo privilegio satis exprimitur hæresis, quia exceptio firmat regulam in contrarium; hæresis autem cum relapsu non est pura hæresis formalis, sed tunc habetur, quando quis incidit in eandem hæresim, quam prius in Sacro Tribunali de vehementi abjuraverat. Carena *part. 2. tit. 2. §. 5.*

3388 Præterea hæc privilegium, cum nullam faciat distinctionem de casibus publicis, & occultis, nec de foro interno conscientie, videtur comprehendere etiam publicos, & pro utroque foro. Rodr. *in comp. res. 3. num. 2.* Bord. *tom. 2. res. 13. num. 14.* Peyr. *in cons. 6.* Julii II. *num. 21.* Cruz, & Diana apud ipsum. Et liquet ex causa motiva privilegii his verbis.

(Ut dicti Ordinis Professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Sedem Apostolicam recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, &c.)

Non autem tolleretur pro posse necessitas recurrendi Romam, si teveratur eò recurrere pro foro externo.

3389 Absolutio verò quoad hæresim dari potest pro foro interno conscientie; quia pro foro externo iniquitate competit ob privilegium à Paulo V. & Gregorio XIII. & Sixto V. & Gregorio XIII. & Gregorio VII. illis concessum, de quo infra 3410.

3390 Et quia fuit dubitatum, an dictum privilegium fuerit revocatum per Bullam Cœna, Julius II. die 27. Febr. 1517. per Thomam de Vio Cajetanum Magistrum Ordinis Prædicatorum respondit per Bullam 16. quam refert Rodr. in Bullario *pag. 16. ut sequitur.*

(Julius II. &c. Thomæ de Vio, &c. In nomine Nobis fecisti, quod licet fel. rec. Papa IV. &c. extendendo declaraverit, quibus casibus ad Sedem Apostolicam recurrendum esset pro absolutione, & dispensatione censurarum, & irregularitatum, & personis Ordinis Prædicatorum, & in Bulla predicta, quæ singulis anni in Cœna Domini publicatur, dubitas facultatem illam Ordini prædicto adeptam, &c. Et proinde humiliter videre de benignitate Apostolica dignamur. Nos igitur, qui Religiosorum quoad quantum cum Deo possumus, libenter favimus, volentes occasiones tollere rugæ, attendentesque, quod multa in prædicta declaratione concessa sunt, quæ in Bulla prædicta continentur, ejusdemque. Sedis auctoritate decernimus, quod illi, quibus in prædicta declaratione concessa est potestas absolvendi, & dispensandi, licite possint per prædicta temporibus absolvere, & dispensare ab omnibus, & singulis, ac si prædicta Bulla in Cœna Domini non esset facta, nec fieret. Preterquam à conspiratione in Rom. Pontificem, & ab illis, propter quæ prædictum privilegium

cessor noster declarando voluit ad eamdem S. Sedem etiam recurrerent, &c. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis ordinationibus, revocationibus, &c.)

3397 Ubi constat, Julium II. pro solis regere casibus, num. 3375. relatis, velle, ut ad S. Sedem recurrerent.

3398 Insuper Paulus III. 18. Octobr. 1549.

Bullam 48. in Bullario tom. 1. licet debet

idem privilegium concessit Præposito

generali Societatis, ut per se, vel per alios

suos subditos ab omnibus casibus ab-

stineret, & super irregularitatibus, & pœnis

regulare, exceptis casibus à Sixto IV. excep-

tionis verbis:

ne sapè in dubium revocetur, qui sint

abstem prædictam destinandi, declaratio-

nis in parte sel. rec. Sixti Papæ IV. præ-

dictis nostri in Bulla, quam Mare Ma-

gister vocant, confirmamus.)

3399 Secundo est privilegium B. Pii V.

in Bulla Cassinensis 15. Julii 1571. per

illam 1:9. Incip. *Dum ad Congregationem*

in tom. 2. Bullarii. Quod Priv.

illud, nam etiam casus publicos

quoque foro completur, & nullum

regni, nisi homicidium voluntarium inju-

ris, & mutilationem commissam post in-

firmam in Religionem.

3400 Quibus privilegiis gaudent per

communicationem omnes alii Regulares,

Mendicantes, quam non Mendicantes,

Religiosos; Regulares enim ex pluri-

bus apud Rodr. in comp. ref. 116.

comparantur in omnibus privilegiis con-

cedendis, tam Mendicantibus,

quam non Mendicantibus. Vide infra de In-

regularibus.

3401 Tertio est Privilegium Greg. XIII.

in Bulla 1684. quo concessit Patri Gene-

rali Societatis Jesu, ut possit per se, aut suos

deputatos, suos subditos ab omnibus excel-

sibus, etiam ab hæresi, & ejus relapsu absol-

vere, quo privilegio per multum tempus

usa est Societas licet tandem hanc facultatem

à se abdicaverit P. Generalis, teste Tamb.

tom. 2. lib. 5. cap. 11. §. 1. num. 12. abdicatio

autem, aut non usus privilegii uni Ordini

concesso, non præjudicat aliis Ordinibus

Communicantibus. Turianus de Privil. ex

Panorm. in cap. Cum accessissent: v. num.

3441.

3396 Ecce jus certum Prælatorum Re-

gularium in suos subditos.

3397 Quod autem ejus revocatio ne-

dum sit dubia, sed potius constet nullam

adesse firmiter suadet ex solutione oppo-

sitorum.

Et quidem Bulla Cœnæ non revocat re-

centita privilegia. Primo; quia ex n. 3325.

vitanda est correctio juris, quando com-

modè fieri potest conciliatio; Bulla autem

Cœnæ non exprimit Prælatos Regulares er-

ga subditos, sed ritè potest intelligi de abso-

lutione, & de privilegiis, quoad seculares.

Quod maxime suadet; quia Summi Pon-

tifices, etiam moderni, ut patet in Bulla

Cœnæ Clemen. X. in tom. 6. Bullarii Const.

341. in §. 27. præcipiunt Ordinariis loco-

rum, ut eam in Ecclesiis suis, dum in eis

rum penes se habeant, easque diligenter legere, & percipere studeant.) In quibus verbis non exprimuntur Prælati Regulares in ordine ad subditos, sed potius Confessarii in ordine ad faculares.

Ac proinde hæc propositio, quod Prælati Regulares possint absolvere faculares ab hæresi occulta, fuit damnata ab Alex. VII. ut in præp. 4.

Inde opinio, quam tenebat Croulers apud Dianam p. 6. tr. 6. ref. 54. quod Regulares possint faculares absolvere ab hæresi occulta, omnino cadit: ut maxime patebit infra à num. 3459.

3398 Secundò; quia motivum, quo Summi Pontifices ea privilegia concesserunt, fuit ad tollendas occasiones vagandi, ut eorum quies, & inde disciplina Regularis servetur, ut constat ex ipsis verbis num. 3388. Quod motivum semper viget, & à Summis Pontificibus intenditur, estque desumptum ex jure communi Canonico, cap. Cum singula de Præb. in 6. cap. Ut periculosa, ne Clerici, vel Monachi in 6. Et cap. Cum illorum, de sent. Excomm. §. si Clausuales.

3399 Tertio; quia omne tollit dubium Const. Julii II. de num. 3390. qui declaravit, quod non obstante publicatione Bullæ Cœnæ, quæ singulis annis fit, possint Prælati Regulares, quibus per privilegia concessum est suos subditos in perpetuum absolvere ab omnibus casibus in ea contentis, exceptis quinque, ac si prædicta Bulla non esset facta, nec fieret.

3400 Non obstant Bullæ derogative plurium privilegiorum Regularium. Tales sunt Bulla 9. Greg. XIII. In tanta 1. Martii 1573. Bulla 115. Clem. VIII. Quæcumque 7. Decemb. 1604. Bulla 106. Urb. VIII. In specula Militantis 19. Junii

1630. & Bulla 7. Clem. X. Superius 11. Junii 1570.

3401 Pro Bulla Greg. XIII. Le tantum ponendum est, quod B. Pius V. per Bullam à præmissis distinctam, quæ incipit, *Esti Mendicantium Ordines* Maji 1567. referere viginti sex gravamina Episcopis solita inferri Regularibus, hæc plura privilegia ibi Regularibus contra Episcopos, quorum aliqua sunt contra dispositionem Trid. ut est illud, quod Regulares in propriis Ecclesiis locorum dinum, contradicente Episcopo, prædicari possint, quod est contra Trid. sess. 24. Item, quod Lectores Theologie à superioribus ad munus Confessionis locorum admitti, ab Episcopis non exantentur, quod est contra Trid. sess. 23. de reform. Et similia.

Ex quo factum est (ut ipse Greg. XIII. præfata Bulla narrat) quod plures inter prædictorum Ordinarios, & fratrum ipsorum (hæc de causa revocat prædictam privilegia Pii V. & alias ejusdem tum ad ea, in quibus prædictum Episcopis contra Trid. dispositionem, stas autem Prælatorum Reluctantur subditos quoad absolutionem nullum prædictum affert Episcopis, nec est contra Tridentini dispositionem; unde remanere videntur duo privilegia Bullæ pro Cassinensibus de num. 3393. Et prædictatoribus in Bulla 132. incip. Expone 21. Julii 1571. in Bullario. Hinc prædictum utuntur Peyr. Tamb. Donatus, & doliæ num. 3377. citati.

3402 At si meum iudicium velis, quod in veritate sentio; dico in teaturo gori XIII. non solum fuisse tollere

Episcopos, & Regulares, verum et
privilegiorum diversitatem; B. enim
V. concessit privilegia à suis prædeces-
sore distincta, unde alia privilegia, quæ i-
pse concessit, Gregorius XIII. non re-
tulit, sed redaxit ad unam legem, & nor-
mam, quam illius prædecessores statuerunt.
Hinc et verbis ipsius Bullæ Greg. XIII.

(Nos hac tanta varietate cognita,
prædictis, & futuris discriminibus oc-
currere volentes, &c. statumus, & ordina-
mus, de prædictis, & aliis omnibus litteris,
constitutionibus, quæ ab eodem præde-
cessore (supple tu Pio V.) eiusdem de rebus,
et personarum cumque Regularium, etiam
in Ordinibus, & Congregationibus,
quomodolibet emanarunt, ac omni-
bus, & quibuscumque in eis contentis, eam
dispositionem, atque decisionem
spectata materia futuram esse, quæ sive
veteri, sive ex Sacri dicti Concilii de-
cretis, sive aliis legitimè antè dictarum litte-
rarum, & constitutionum editionem erat, &
non emanassent, futura fuisset, ad
dispositionem, & decisionem, suam
integram, & integrum statum, ac ter-
minum illa omnia reducimus.)

Ex quo firmiter concluditur, inta-
cto confirmatam remanere dispositi-
onem Sixti IV. cum Declaratione Julii II. &
Confirmatione Pauli III. ante B. Pium V. e-
missam, in qua quinque casus *num. 3375.*
enumerantur, & alii tres, quoad irregularita-
tis dispensationem: *ut in num. 3376.*

Bullæ Clement. VIII. *Quacum-*
que, non facit ad rem, sed solum dat for-
mam, qua Ordines Regulares debeant
exceperunt Confraternitates seculares, & quo-
modo illis communicantur Indulgentiæ,
Post. Exam. Ecclesiast. Tom. I.

ac indulta: Et deveniendo ad electionem
Confessariorum, *in §. 9.* præscribit, ut
Confessarii ipsorum Confratrum seculari-
um debeant esse approbati, tam à suis supe-
rioribus, quàm à locorum Ordinariis: Nec
eos possint absolvere à casibus Bullæ Cœnæ,
& à reservatis Episcopis respectivè. *Peyr. in*
Const. 6. Pii V. num. 42.

3406 Bulla Urb. VIII. *In specula mili-*
tantis Ecclesie, solum declarat, Privilegium
Bullæ Cruciatæ, quoad electionem Confes-
sarii, quo gaudent Laici, & Clerici secula-
res, ut ab eo absolvantur ab omnibus casi-
bus reservatis, etiam Papæ, etiam in Cœna
Domini (Hæresi excepta) in foro tantum
conscientiæ, non in foro externo; hoc in-
quam privilegium non suffragari Regulari-
bus, & Monialibus, sed eos, *Quantum ad*
Sacramentum Poenitentia, seu Confessionis
administrationem, ordinariae dispositioni su-
orum Pralatorum, & Sedi Apostolica; quoad
sibi reservata subiecti sunt, perpetuò declar-
amus. Vide an. 1443.

Ubi (ut vides) Regularibus, & Moniali-
bus non interdicitur absolute absolutio à re-
servatis suis superioribus, & Papæ, sed in
virtute privilegii Cruciatæ, nam eo absolve-
bantur à reservatis suis superioribus, & Papæ
independenter ab illorum voluntate, quod
(ut ipsa Bulla exprimit) cedit *in maximum*
status, & Regularis observantia præjudicium.
Unde ibi nullo pacto læditur, sed potius fir-
matur, & fovetur ordinaria Regularium Præ-
latorum potestas, qualis est illa à Summis
Pontificibus, maxime à Sixto IV. Julio II. &
Paulo III. concessa.

3407 Bulla Clem. X. *Superna*, nullo pa-
cto loquitur de casibus Cœnæ, nec de superi-
oribus Regularibus in subditos, *ut patet à*
num 3292.

T t t

Idem

Idem liquet de Bulla Greg. XV. 5. Febr. 1621. *Inferribilis*, & de Decretis S. Congr. annexis, ubi plura derogantur privilegia: ut in Bullario.

3408 Constat igitur pro certo, Bullas derogativas privilegiorum non inficere assertionem secundæ sententiæ: v. num. 3494.

3409 Adde Pium IV. per Bullam 94. *In Principis Apostolorum*, 17. Febr. 1564. terminato jam Concilio Trid. revocasse omnia Regularium privilegia in his solùm, quæ Decretis Concilii Tridentini adverfantur. Et ipsùm Concilium Trident. *sess. 25. cap. 20.* confirmavit quoad reliqua omnia Regularium privilegia his verbis.

[In cæteris omnibus præfatorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & jura concernunt, firmant, & illæsa.]

3410 Insuper plures Summi Pontifices post Tridentinum confirmavere Regularium privilegia, quatenus Tridentino non adverfantur. Et maximè Greg. XIII. apud Bullarium Rodr. *pag. 451.* per Bullam *Ex benigna* 21. Martii 1575. confirmavit omnia privilegia Fratrum Minorum de Observ. Monialium S. Clara, & Tertii Ordinis de Pœnitentia. Ita patet Clemens VIII. *cit. in n. 3439.* Et demum Paulus V. per Bullam *Injuncti Nobis* 2. Decem. 1609. apud Lantiscam in Theatro *ver. Privil. in omnibus, in quibus Sacri Concilii Tridentini Decretis, ac Constitutionibus, & litteris Apostolicis, ac Decretis Clementis VIII. non adverfantur.*

3411 Præmissa autem privilegia, à Sixto IV. Julio II. & Paulo III. concessa, recensitis Decretis, & Constitutionibus non adverfari, constabit ea pervolventi. Imo esse conformia Sacris Canonibus *supra n. 3398.* relatis, ne Religiosi vagent.

3412 Catalogum privilegiorum Regularium à Concilio Trid. revocatorum

Portellius ver. Trid. Conc. & Hieron. *ref. 116. n. 35.* Et ibi reperies privilegia prædicta non esse revocata; imò Concilium immutasse pro Prælati Regularibus quos proprios subditos quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ. Leander *cum multis de Sacra Pœnit. tr. 5. dis. 11. q. 45.*

3413 Tandem non obstant Decretum contrarium adducta, *num. 3374.*

Et quidem Decretum S. Congr. Regul. de 17. Novemb. 1628. approbatum Urb. VIII. quod tectius referet *Diamant. tr. 7. ref. 50.* & Donatus *rom. 2. p. 3. c. 9. 17. n. 6.* censuit extincta esse privilegia quæ Regularès habebant, absolventibus Ordinario loci reservatis, & à cano in Bulla Cœnæ contentis, adeoque *epistolæ res nec intra, nec extra Italiam per se quam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ contentis, aut Ordinario loci reservatis.*

3414 Decretum est, ut sequitur. [Sacra Congregatio S. R. E. Cælestini negotiis, & consultationibus Episcoporum & Regularium præposita, censuit, confirmationes privilegiorum, quas Regularès à Sede Apostolica post Sac. Conc. Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse prius ab eodem Concilio, ac deinde ipsius Congregationis decretis subactis extincta, si quæ habebant, absolventibus Ordinario loci reservatis. Quatenus dum nec indulta absolventi à casibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Donatigi consuevit, utpotè sublata per annum Bullæ publicationem; vires, aut revivisse ex subsequenti privilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regularibus jusvis Ordinis, Congregationis, & Instituti, etiam necessario exprimitur]

relocorum
c. & Hieron.
res privilegia
mo Concilio
Regularibus
ad Sacramen
mulus de Sacra
bilitat. Decret.
m. 3174.
S. Congr. Episc.
1628. approbat.
re: ier. Dampn.
rom. 2. 7. 3. 2.
ta esse privilegia
abdicantur
vatis, & à ceteris
adeoque de
aliam p[er] se
m capite in h[ab]itu
nar in re
sequantur.
R. E. Cardinal.
ibus Episcopi
centum, p[er] se
n, quas Regu
c. Conc. Trent.
revisitè p[er]p[et]ua
no deinde
cretis subd[omi]n
t, absolventi
vatis. Quam
andi à ceteris
Cœnæ Domini
ta per anam
vires, aut re
bus privilegia
inde Regulari
tionis, Secre
io exprima

secundum Italiam in vim privilegiorum, aut confirmationum ejusmodi, quas vel habent obtinuerunt, vel deinceps fore obtinere, posse quemquam absolvere ab eisdem Regularibus, in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reservatis. Ac si fecus egerint, absolutiones nullas, acque irritas fuisse, ac fore. Ab aliis casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis: siquidem Regulares habent à Sede Apostolica absolventi facultatem, illam ex Bullam minime sublatam iisdem Sacre Congregationis decretis, hac de re editis justificat. memor. Clem. VIII.

Quam Sac. Congregat. sententiam Sanctissimus ad se relatum approbavit, mandavit ad omnibus, ad quos pertinet, in violatam observari: Romæ 17. Novembris 1628. F. A. Cardinalis S. Honophr. Loco J. P. Fagnanus Secretarius.]
415 Quod Decretum non est novum, sed confirmativum aliorum similium iustitiam VIII. & Pauli V. quæ referuntur in Breve responsali ejusdem S. Congr. de die 16 Decembris 1646. ad Cardinalem Filamantem, quod referunt Donatus tom. 1. & cetera tenoris sequentis.
Hum. Sign. Questa Sacra Congregatio, ad prævolte dichiarato con ordini espressa Clem. VIII. di Gen. e Novembr. 1602. di Bulla V. di Gen. 1617. e di Urb. VIII. di Novembr. 1628. Che tutte le facultà d'assolvere in casibus reservatis; ò reservandi dagli Ordinarij, ò vero compresi, ò da comprenderfi in Bulla in Cena Domini implicite, vel expresse, & altri reservati solamente alla Sede nel medesimo decreto di Novemb. 1602. concessa à secolari, ò Regulari, non sono state annullate, & estinte, così dalla Conc. di Trento, come dalle sudette Congregationi, &c. Onde venendo rappresentata alla Santità di nostro Signore da Vostra

Eminenza, &c. che in cotesta Città, e sua Diocesi alcuni Confessori Secolari, e Regulari, senza giustificare con quali facultà, ahsolvono de facto dalle censure, e casi sudetti, &c. questi Emin. miei Signori di commissione espressa di sua Beatitudine me hanno imposto di scriverle, che &c. faccia intendere à tutti, e Confessori di costì, siano quantosivoglia privilegiati, & essenti, che onninamente si conformino con i sudetti decreti, e non ardiscano d'controvenire sotto qualsivoglia pretesto, ò caso, etiam di precisa necessità, fuorchè in articulo mortis, con recedenza, si convaluerint.]

3416 Ubi [ut vides] in præmissis omnibus Decretis nulla fit mentio de superioribus Regularibus in ordine ad proprios subditos, sed solum de ipsis Confessariis regularibus; adeoque intelligi debent in ordine ad seculares, minime in ordine ad Regulares, & ita sentiunt Donatus, & Peyr. citati, & quamplures apud ipsos. Ut enim inquit Donatus; *Odia sunt restringenda, & in odiosis non comprehenduntur Regulares, nisi in specie exprimantur.*

3417 Imo ita fuisse declaratum à S. C. Reg. facto verbo cum SS. Clem. VIII. refert Peyr. cit. ex Peregrino, & Naldo.

3418 Et quidem satis colligitur ex ipsis decretis; nam indiscriminatim, & unitim loquuntur de Reservatis Ordinario, & de Reservatis Papæ in Bulla Cœnæ; quod non haberet locum quoad primam partem, si loquerentur de superioribus Regularibus in ordine ad suos subditos; nam isti non subjacent casibus reservatis Ordinis locorum. Tum quia iisdem, quibus prohibent absolutionem à reservatis Ordinatio, prohibent absolutionem à reservatis Cœnæ; unde solum loquuntur de ipsis Confessariis in ordine ad seculares.

3419 Decretum SS. Inquisit. sub Innoc. X. 23. Maji 1652. non est ad rem; quia solum loquitur quoad seculares, & virtute jubilat, ut constat ex ipso edicto Inquisit. Sicilia, quod fuit publicatum Panormi die 15. Febr. 1657. in quo Decreto nulla fit mentio de Prælati Regularibus quoad suos subditos, & de Privilegiorum virtute.

3420 Nec obstat Privilegium concessum Inquisitoribus à Paulo V. 1. Sept. 1606. per Bullam, *Romanus Pontifex*, & ab Alex. VII. 8. Julii 1660. per Bullam, *Licet alias*, relatum in tom. 2. n. 249. Quia per illud solum expresse revocatur privilegium Provincialium juridicè procedendi contra suos subditos in causis hæresis, & suspensionis hæresis, processus formando, testes examinando, & reos castigando; quod habebant à Leone X. per Bullam *Exponi nobis* 15. Octob. 1516. in Bullario Rodr. à Paulo III. per Bullam *Romani Pontificis* 25. Aprilis 1546. Et à Pio IV. per Bullam *Pænitentiæ Aeternæ* 1. Aprilis 1562. *ibid.* & nulla fit mentio de potestate absolvendi in foro interno conscientie, quæ quidem est omnino distincta à potestate juridicè procedendi, quæ utique solis competit Inquisitoribus.

3421 Hæc sunt Decreta omnia, quæ in oppositum possunt adduci. Si quod aliquid referatur, vel non appareat, vel non est promulgatum, vel non constat authenticè.

3422 Deinde non obstat Stylus Curie, seu S. Pœnitentiariæ, si quis sit, absolvendi Religiosos, & respectivè cum eis dispensandi super aliquo ex præmissis casibus. Donatus *nom. 1. part. 1. tit. 17. qu. 17. num. 26.* quia id vel sit ad majorem cautelam, ut ait Donatus: vel quia recurrens potestatem sui Prælati ignorat. Tum quia Stylus Curie consistit in hoc, quod si aliqui Regulares ad illam recurrant absolvat, & dispense; at inde non se-

quitur, quod non sit in Prælati Regularium Potestas ad hujusmodi absolutiones, & dispensationes, sicut nec id sequeretur, si Prælati Regularis ad Episcopum recurret, & Episcopus absolvet, ac dispenset; cum quæ enim utitur jure suo, Lege Pœnitentiariæ *ver. dispensare num. 18.* majora docentur.

3423 Non erit autem abs re hinc recedendum, quæ habet Meiphi *de Pœnit. cap. 18.* in tomo Typis dato Romæ 1649.

[Majorem, & ampliore potestatem dispensandi, & absolvendi, habent Prælati Regulares, quam seculares] suppletur in suis subditos; & ita mihi semel contra Dominum Coccinum, & Rotæ Decretum, & Sacra Pœnitentiæ Regentem, per quosdam casibus, qui à patribus illis commissi fuerant, respondit ipse Prælatum, quod vos ad Sacram Pœnitentiariam obligatis; cum in vestris privilegiis Pœnitentiaria facultatem habeatis, factum est.]

3424 Ex quibus [ajunt se] evidenter concluditur, quod Prælatorum Regularium in subditos esse certum, revocationem tamen esse dubiam, sed potius clarescere nullam adesse, ac proinde assertam cunctæ sententiæ remanere inchoatam.

PLURA DE PRÆLATIS REGULARIBUS QUOAD SUBDITOS IN RESERVATA.

3425 Idem dicunt relati Doctores Prælati Regularibus in ordine ad seculares sibi subjectas, etiam diversæ Regentiam secundi, quam Tertii Ordinis, licet, & sub professione trium vocentur, substantialium viventes, ex Privil. Sixti IV.

officium, non personam, qualis est prefata iurisdictione Prælati Regularis, & hæc non expirat morte concedentis.

3430 In Confessariis, ut à prædictis reservatis absolvant, non sufficit simplex approbatio in Confessario, sed requiritur ulterius generalis, aut specialis deputatio ad illos, ut liquet ex privilegiis.

3431 Prælati Regulares suos subditos absolvere possunt, ac dispensare, & pariter ab iisdem absolvi & dispensari, non solum in loco suæ iurisdictionis, sed etiam extra. Melphi in Const. cap. 7. stat. 1.

3432 Quantum ad Guardianos, affirmant posse à reservatis Papæ absolvere, & absolvi, Port. ver. Prælati, & Rodr. in comp. res. 3.

Dico verius non posse; Melphi cap. 7. stat. 1. pag. 504. quia quamvis possent, quantum est ex vi privilegii, quatenus eos comprehendit ex num. 3379, non possunt tamen ex iure particulari nostræ Religionis, quæ in Capitulo Generali tale privilegium quoad Guardianos non accepit, fundata in Trid. sess. 14. c. 7. ubi ad Christiani populæ disciplinam pertinere visum est, ut graviora crimina non à quibusvis, sed à summis duntaxat Sacerdotibus absolventur. Idem ibi est concessum Episcopis in suis Diocæcesibus, & inde autoritatem quasi Episcopalem habentibus, cuiusmodi sunt Provinciales, minime Guardiani; hæc de causa in stat. cap. 7. §. 2. per tria Capitula Generalia habetur.

[Decernimus, & sancimus, ut in illis casibus, quos per statuta Generalia, aut per constitutiones Apostolicas reservatos esse, aut reservari contigerit; nemo absolvere quemquam præsumat sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ; nisi à Generali, vel Provinciali Prælati absolventi facultatem accipiat.]

Ttt 3 3433 Hinc

3433 Hinc in nostra Religione Guardiani licet sint ipso jure confessorii, facultatem super reservatis Papæ, aut Provinciali non habent, nisi ab ipso Provinciali obtineant. In cæteris verò Religionibus consulat unusquisque propria statuta: *v. n. 3303.*

3434 Illud certum est, Guardianum non posse approbare Confessorios pro aliis, sed id solum ad Generales, Provinciales, aut Custodes custodias habentes spectare: *v. num. 3379.*

3435 In Ordine nostro reservatur Provincialibus gravis percussio. At in nostris statutis conceditur, ut possit ab ea, etiam in foro externo, absolvere (si non sit atrox, aut subditi in Prælatum) Guardianus, vel eo absente per diem naturalem Vicarius, si Ministri præsentia intra triduum haberi non possit.

Potestatem ad dispensandum quoad alia, quæ ad Sacram Pœnit. non spectant, vide in comp. *Rodr. ref. 52.* & *Melphi in comment. c. 2. stat. 14. §. 5.* qui fusè agit de pœnis contra male promotos ad Ordines.

MONIALES

3436 **N**on exemptas subditi casibus reservatis ab Episcopo, non est dubium; quia sunt ejus subditi.

Exemptæ verò subduntur casibus reservatis proprio Prælato Regulari. Unde Ordinarius pro his non potest alios reservare casus, nisi illos, qui ad clausuram spectant, quia moniales exemptæ, solum quoad clausuram sunt ordinario subjectæ. Idem dic de puellis, quæ intra Monasteria exempta cum educandis morantur, & habitant, quia ratione loci, sunt liberæ ab Ordinarii jurisdictione: *v. num. 1450. & 3297. Donatus tom. 3. tr. 5. qu. 33. num. 2.* & facta ab Ordinario reservatione alicujus casus ad clausuram spectantis, cer-

tum est non posse Prælatum Regularium illo suam subditam absolvere.

Denique dispositio, & restrictio Clem. VIII. super casum reservationis *ta num. 3301.* solum locum habet pro alibus Prælatibus Regularibus subditis, non pro subjectis Ordinariis; quia Prælatibus Regularibus est directæ. *Pelliz. c. 10. d. 10.*

NOVITIOS

3437 **N**on comprehendit (an Sicut in Sacramento Pœnit. *num. 177.*) reservationibus Religionis; quia in illis non sunt subditi: sic communis consensus reginum, & *Layman. lib. 4. tract. 1. c. 1.* & quamvis ex quodam viva voce decreto Pauli V. 5. Augusti 1609. conceffum superioribus Regularibus, ut possent revocare peccata etiam Novitiorum, hoc privilegium non viget, quia ab Urbanus VIII. revocata fuisse omnia verba verborum vocis.)

QUÆRES I

3438 *An Prælati regulares possint subditos absolvere ab excommunicatione contra abortum procurantes à Sixto V. Insuper ab Excommunicatione, & Pœnitentia, contra simoniacè promotos ad ordines eodem Sixto fulminatas?*

Videtur quod non, quia Sixtus V. reservavit Romano Pontifici, etiam comprehendendo in reservatione etiam superiores Regulares in ordine ad subditos.

Respondeo posse. *Rodr. in comp. num. 7. Port. ver. Prælati num. 35.* quo si es curiosus, scias, quod Sixtus Bullam 77. *Efffranatam*: 29. Octobris tulit excommunicationem latæ sententiæ contra procurantes abortum factus, immati, sive inanimati, effectu secuto.

cooperantes ad illum consilio, favore,
potestate, aut alio modo; quam censuram
reservavit soli Romano Pontifici, compre-
hendendo etiam superiores Regulares in or-
dine ad suos subditos. Greg. verò XIV. per
Bullam 8. *Sedes Apostolica* 31. Maji 1591.
revocavit rigorem Bullæ Sixti, & proinde
aboluit censuram contra procurantes abortum
factum inanimis, & eam reliquit contra
procurentes abortum factum animati; con-
firmavit tamen Episcopis, ut possint in foro
penitentiarum ab hujusmodi peccato, & cen-
sura absolvere per confessarios sive sæcula-
res regulares ad id deputatos; at id non
concessit superioribus Regularibus, unde
hoc non fuit revalidatum privilegi-
um Sixti V. extinctum.

Postea verò recensita privilegia fu-
erunt renovata, & in pristinum restituta à
Sixto VIII. qui per Bullam 51. *Ratio Pasto-*
rum Officii, 20. Decembr. 1597.

Scientia confirmavit, & in pristi-
num restituit omnia privilegia trium
Ordinum S. Francisci utriusque sexus; tam
quàm per communicationem inter
Ordinem alios Ordines mendicantibus, &
mendicantibus, per suos prædecessores
illis eis concessa; in his omnibus, in
Bullis decretis, Concilii Tridentini non ad-
revertitur. Confirmatio autem ex certa scien-
tia Sixti V. (ut Rodr. in *comp. ref. 3. num. 8.*) revali-
dandum, & revocatum, habetque vim
penitentiarum, *cap. 1. de transact. cap. quoties*,
in Bulla. Ex quo concludit Rodr. *cit.* Superi-
ores regulares posse hodie suos subditos u-
triusque sexus de hoc peccato, & censura ab-
solvere etiam in foro externo. Bord. *rom. 2.*
cap. 1. num. 19.

Super irregularitate ex abortu factum
penitentiam dispensare non possunt; quia
hoc homicidio voluntario injusto, adeo-

que est exceptuata à Sixto IV. *ut in n. 33. o.*
3441. Bor. autem *cit. num. 14.* Rodr. in
comp. ref. 52. num. 25. Port. & Belliz. *17. 9.*
c. 3. tenent posse Prælatos regulares cum su-
is subditis pro utroque foro dispensare etiam
in tribus irregularitatibus à Sixto IV. excep-
tis, videlicet homicidii voluntarii injusti,
bigamiae, & mutilationis membrorum; id-
que in virtute Privilegii Pauli III. Per Bul-
lam 12. *Exponi nobis*: 12. Martii 1545. apud
Bullarium Rodr. *pag. 376.* Generali, Abba-
tibus, Prioribus, & Præsidentibus Ordinis
S. Benedicti Vallisoletii concessa, & per
communicationem cæteris Prælatibus Regu-
laribus, Generali, Provincialibus, & Guar-
dianis, concessit, ut sequitur.

(Nos igitur, qui singulorum salutem pa-
terno zelamus affectu, hujusmodi supplicati-
onibus inclinati, vobis quòd stante imme-
morabili consuetudine hujusmodi, etiam
de cætero perpetuis futuris temporibus sin-
gulis annis prima die Lunæ Quadragesimæ
hujusmodi omnes, & singulas utriusque sexus
personas ordinis, & congregationis prædi-
ctorum religiosas, ac eidem ordini, & Con-
gregationi oblatas, seu donatas, nec non E-
remitas, sub cura vestra existentes intra sep-
ta vestrorum, seu ipsorum pro tempore
absolvendorum Monasteriorum, seu alio-
regularium locorum, ab omnibus, & singulis
eorum peccatis, sententiis, censuris, & penis
per eos pro tempore quomodolibet incuris,
etiam in casibus dictæ sedis quomodolibet
reservatis, exceptis contentis in bulla, quæ in
die Cœnæ Domini solita est legi, absolvere, &
cum eis super quibusvis irregularitatibus per
eos pro tempore quavis occasione, vel causa
contractis dispensare, prout hæcenus, ut præ-
fertur, consuevistis, dicta auctoritate valeatis,
plenam, & liberam eadem auctoritate tenore
præsentium concedimus facultatem.)

Quod

Quod privilegium nullam irregularitatem excipit; nec ei opponitur (ait Peliz. cit.) exceptio facta à Sixto; quia usus privilegii Sixti est pro toto anno, Pauli verò est limitatus ad unam solam diem anni, & ideo est cotra cellus amplior, eo fine, ut majori cum animi hilaritate, & serenitate Altissimo famulari possint: hanc sententiam probabilem, & tutam in praxi vocat Diana p. 4. tr. 2. ref. 63.

3442. Insuper Sixtus V. per Bullam 91. Sanctum 5. Januar. 1588. tulit censuram suspensionis contra male promotos ad ordines, & sic promoventes contra Decreta Conc. Trident. per saltum, sine titulo, furtive, ante aetatem, &c. & ultra suspensionem, tulit excommunicationem contra simoniacè promotos, & promoventes ad ordines etiam minores, aut ad tonsuram; quas censuras pariter reservavit Romano Pontifici, comprehendendo etiam superiores Regulares in ordine ad subditos.

3443. Quem rigorem moderavit Clem. VIII. per Bullam 40. Romanum Pontificem 28. Febr. 1595. quatenus Bullam Sixti, & ejus poenas reduxit ad terminos Sacrorum Canonum, ad Decreta Trid. & ad Const. 7. Pii II. Cum ex Sacrorum Ordinum, 17. Novembre. 1461. qua statuitur, ut qui extra tempora, aut ante legitimam aetatem, vel absque dimissoriis, ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promovendi, a suorum Ordinum executione ipso jure suspensi sint, & si hujusmodi suspensione durante, in eis Ordinibus ministrare presumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant, & nulli reservat. Decreta Trident. de hac materia sunt sess. 7. de refor. cap. 10. sess. 21. de refor. c. 1. & 2. sess. 23. de refor. à cap. 3. ad 17. ubi vide suspensiones, quæ reservantur.

3444. Licet autem Clemens VIII. censu-

ras & poenas, quoad alios defectus incurrerit, suspensionem, & excommunicationem contra simoniacè ordinantes, & ordinatos à Sixto inflictas voluit in suo tempore permanere.

3445. Quia tamen idem Clemens VIII. postea anno 1597. privilegia antiqua, quæ dictum est in num. 3439. innovavit, ut Prælati Regulares possint hodie subditos à dictis censuris absolvere, & in casu ortu dictum est, & multo magis à simonia commissa in collatione officii, seu in Rodr. cit. & Port. ver. Prælati possunt absolvi.

Q U Æ R E S I

3446. An Religiosi possint confiteri, & servatis absoluti extra Ordinem?

Resp. posse, 1. In articulo, seu periculo probabili mortis, 2. In casu necessitate, puta si reperirentur in terris infidelium, & urgeret necessitas celebrandi, & Confessio us proprius non adesset.

3447. Itinerantes confiteri possunt, & licentiam in nostra Religione capite Guardiano ex concessione Capituli generalis in stat. cap. 7. §. 1. n. 5. ubi generaliter dicitur: Nisi eligendi confessorium, & si non habuerint à superioribus facultatem. Ne autem superioris, & Prælati vicedianum, certum est ex iisdem stat. n. 1. servari in praxi, docet Melphi in stat. n. 1. n. 9. 6. qui rite ponderat, grave hoc privilegium, ubi Provincialis non est, hanc à Provinciali petere teneretur.

3448. Hæc licentia sufficit, si sit generalis, aut tacita, seu præsumpta, si sit specialis, & continetur in ipsa licentia Melphi cit.

Religiosus autem itinerans non
 eligere Sacerdotem simplicem, nisi ad
 habeat specialem licentiam sui superioris,
 potest pro suis subditis sacerdo-
 tem extraneum approbare. Vel
 extraneus approbatus; quia tunc
 eligere simplicem ex praesumpta li-
 centia superioris. His seculis casibus, Sa-
 cerdos extraneus, si sit secularis, debet esse
 ab Ordinario loci; si Regularis,
 si sit approbatus à proprio Praelato
 quia Trid. in Decr. requirente
 Episcopi, non includit Reli-
 giosos, ut advertit Tamb. tom. 2. pag. 33. nu.
 1. Præter. ver. Confessor. num. 14.

Nec potest ab extraneo absolvi à
 sacramento, nisi habeat expressam licentiam à
 Provinciali pro illis; vel nisi habeat ab eo
 facultatem passivam, ut absolvetur ab il-
 lorum necessitate pro reservatis
 iuxta regulas generales de num.
 1. 1. 1. 1.

Hinc Port. cit. infert, quod si duo
 Sacerdotes simplices itinerent, non
 ad invicem confiteri, nisi expressam
 licentiam sui Superioris; &
 licentiam fateatur eis ex Episcopa
 dantium, si discedant à Conventu,
 vel Provinciali.

Port. cit. n. 13. refert Priv. Martini
 S. Hieron. ni existentes extra Con-
 ventum possent eligere Confessorem secularem,
 qui eos absolvat in omnibus
 casibus, à quibus absolvi possunt existentes in
 conventu. Non conceditur autem absolu-
 tionem reservatis Praelatis Ordinis.

In nostra Religione Confessio
 Regulari Reformati facta cum Confessa-
 rii Reformati, aut e converso, est valida, si
 Confessarius sit à Generali approbatus; quia
 Reformati, & Reformati formant unum

corpus sub uno capite; unde diversas con-
 stituunt Provincias ejusdem Religionis.

3454 Invalida est, si Confessarius sit ap-
 probatus à suo solo Provinciali (nisi Religi-
 osus pœnitens sit hospes, aut itinerans) quia
 Religiosus Provincialis non sunt subdi-
 titi alterius Provincialis; & quia jurisdictio
 non extenditur in non subditos, facultas de-
 legata; quam habet Confessarius ab uno
 Provinciali, non extenditur in subditos al-
 terius.

Eadem ratione Confessarius unius Pro-
 vinciae, si ad aliam accedat, non potest ibi
 confessiones excipere, sed illius Provincialis
 approbatione indiget.

3455 Valida autem est, si Provincialis
 Reformatus pro suis Confessarium Obser-
 vantem approbet, & e converso: Provincia-
 lis enim potest (spectato jure communi) Sa-
 cerdoti extero, tam Religioso, quam secu-
 lari, concedere, ut sui Religiosi Confessio-
 nes excipiat, quia respectu suorum subdito-
 rum habet jurisdictionem quasi Episcopa-
 lem. Sieri de Sac. Pœnit. num. 773. & Mel-
 phi. in com. cap. 7. stat. 1. qui q. 10. in fine
 subdit:

3456 (Excipio casum fortuitum, cujus-
 modi esset, si quis ex familia S. Francisci, vel
 S. Petri in Monte aureo, ob negotia ad Ara-
 cœlitanum Conventum accederet, & ibi
 celebrare vellet, vel quid simile; tunc dico,
 licite, & valide confiteri. Hoc enim in
 praxi videmus fieri ex utraque parte. Lege
 Candidum 2. part. disquis. 24. art. 57. dub.
 3. qui docet, posse ex privilegio hospites et-
 iam alterius Provinciae confiteri, & absolvi
 à reservatis, si Confessarii talem facultatem
 habeant.)

Episcopi sibi ipsis reservant, ut videri
possunt in formulis; & à reservatis Episcopis
Regularibus non valent absolvere ex tot Bullis
Pontificiis, & Decretis relatis 3407. & 3413.
continè ex Bulla Clem. X. *Superna num.*
1672. §. 6. Hinc damnata fuit ab Alex. VII.
propositio affirmativa: *ut in prop. 12.*

Quia regula illa *majori concessio, in-*
feratur quoque concessum, quod minus est;
non habet locum, quando minus est sepata.

Majori, in majori non continetur, &
minor prohibetur.

Præterea adest Bulla 135. Clem.
VIII. *Quæcumque* 7. Decemb. 1604. *quæ in*
§. 9. loquendo de confessoribus Regularibus
secularibus habet:

Ac ab aliis etiam casibus, tam à Nobis,
quam à prædicto nostro in Urbe Vicario, &
aliorum ordinariis respectivè reservatis, &
licet, etiam in tempore reservandis, & etiam à quavis
communicatione ab homine lata absolve-

re, nisi super irregularitatibus, tam ex aliquo
causâ provenientibus, quam occasione
causâ contractis, cum aliquo dispensare

interdictum privilegiorum nullo mo-
do possunt. Tamb. *rom. 2. de casibus refer. cap.*
11. §. 2. aut quod, si rationalis sit causa, puta

si copios nimis distet, aut licentiam ne-
cessariè nominatim excommunicatus possit
in foro interno absolvi, si sic dispositus, &
solum non stet, ut pro foro externo à suo
confessorio absolvatur. Ita ille.

Item falsum est, quod absolutio à
confessoribus possit à Regularibus dari etiam pro
foro. Ex ipsis namque verbis Privilegii
Pauli III. *Confessionibus auditis: & pœnitentiam*
absolutam injungendi: satis constat po-

testatem amplam absolventi esse datam so-
lum pro foro interno conscientia, & nolle
Pœnitentiam hujusmodi delinquentes à judi-

cio externo, & pœna juridica liberare.

Cui accedit praxis, & observantia.

3466 Nec juvat Declaratio Pii V. qua
Rodr. id probat; quia puto eam comprehen-
di in revocatione facta à Greg. XIII. *In tanta*
ut liquet ex dictis à num. 3401. ad 3404. &
ritè, quia absolutio pro foro externo, quoad
alienos subditos, præjudicat potestati Ordini-
narii proprii, & Judicis, ad quem spectat
causâ cognitio; non sic absolutio solum pro
foro interno conscientia, hæc namque (ut
advertit Donatus) non ligat manum Judicis;
non enim impedit processum, nec ratardat
actum justitiæ, nec tollit jus tertii; quia quo-
ad forum judiciale non censetur absolutus, ut
dictum est *nu. 3315.* hinc absolutus in foro
conscientia, est absolutus coram Deo, non
coram Ecclesia.

3467 Id solum verum est, quod docet
Diana p. 1. tr. 11. *quæst. 26.* cum multis, *quod*
Judex contra ita absolutum per Bullam (sup-
ple tu: vel per privilegia) non tenetur procede-
re, unde si velit esse benignus potest acceptare
hanc absolutionem etiam pro foro exteriori. &
repellere accusationem fiscalis accusantis il-
lum, vel in ferenda sententia temperare rigo-
rem, & pœnam.

7468 Corroboratur mea assertio ex aliis
amplissimis Privilegiis Jubilæi; & Bullæ
Cruciatae, in quibus quidem datur ampla fa-
cultas absolventi ab omnibus casibus, &
censuris à jure, vel ab homine, occultis, aut
publicis, Sedi Apostolicæ, aut Episcopis re-
servatis, in solo tamen foro conscientia; ut
maximè liquet in amplissimo Jubilæo con-
tra Turcas edito à Clement. X. §. 9. 1672. *In-*
ter gravissimas; & Declar. Urb. VIII. relata
pro Bulla Cruciatæ in n. 3406.

3469 Deniq; omne tollit dubium Clem.
X. per Bullam, *Superna* §. 6. quam refero in n.
3295. Omnino vide ibi, ubi nostra assertio
præcipitur, & irritum declaratur, oppositum.

Vuu 2 3470 Pr

3470 Pro foro igitur interno conscientia, & exclusis excommunicationibus ab homine latis, firma, & valida sunt nostra Privilegia quoad faculares, & externos; atque in suo robore remanet Privilegium Pauli III. quod nunquam fuisse revocatum, imo fuisse confirmatum, constabit perlegenti Bullas, & Decreta, tam revocativa, quam confirmativa Privilegiorum: *à num. 3400. ad num. 3422.*

Imò semper fuisse in usu, ut tradunt Doctores *cit.* & Peyr. *in const.* 6. Julii II. *num. 21.*

3471 Non obstat Decretum S. C. Episc. & Regul. jussu Clem. VIII. editum 9. Jan. 1601. quod precipit cuilibet Confessario faculari, aut Regulari extra urbem, intra Italiam degenti, ut nullus sub pretextu privilegiorum audeat absolvere ex casibus in Bulla Cœna contentis; *Vel aliis quomodo-cumque Sedi Apostolica reservatis.*

Non obstat, inquam; quia prædictum Decr. ob dubia, & difficultates à Regularibus inde exposita, fuit anno sequente 26. Novembris 1602. moderatum per aliud Decr. ejusdem S. Congr. jussu ejusdem Clem. VIII. editum, ut sequitur: apud Peyr. *tom. 1. cit. pag. 175.* & Donatum *tom. 2. tr. 11. q. 17.*

3472 Cum autem dubia quedam, ac difficultates, circa ejusdem Decreti interpretationem, atque observationem, emerissent, eadem S. Congr. ne ullus deinceps obscuritati, serupulo, ambiguitative locus relinqueretur, & ut clarius appareat, in quibus casibus vigore ejusdem decreti reservatis, intelligatur prohibita absolutio speciali mandato ejusdem S. D. N. Clementis Papa VIII. similiter viva vocis oraculo, super ea se habito, ipsum Decretum ita moderatur, & declarat, videlicet, sub ejusdem prohibitione illos tantum in posterum comprehendi

casus, quo in Bulla die Cœna Domini consueti continentur.

3473 Ac præterea, 1. Violationem unitatis Ecclesiasticae in terminis Bullæ Cœnae XIV. 2. Violationis clausuræ Monasterii ad malum finem, 3. Provocantium, & pugnantium in duello, juxta Decr. Conc. Trid. Const. Greg. XIII. incip. *Ad relectum.* Injicientium violentas manus in Clericis juxta Canonem; *Si quis suadente dicitur.* *quæst. 4.* ac juris dispositionem, 5. Injuriæ relatis sciener contractæ, 6. Abusum confitentium beneficalis. Item omnes casus quos Ordinarii locorum sibi referant vel in posterum referabunt.

In quibus omnibus jani enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam potentate litatis audiendi Confessiones, eadem Congr. vult, & mandat, dictum Decretum sua firmitate, & pristino robore permanere.

Ac præterea declarat, eos quos Ordinarii dotes, tam faculares, quam Regularium aliquo ex privilegiis, indultis, & casibus in supradicto Decreto expressè non fuerint, posse juxta eorum privilegia, potestatem, & facultates, usu ante idem Decretum receptas, & quæ sub aliis revocatis non comprehenduntur, tantum, absolvas absolvere à casibus in prædicta declaratione non comprehensis, &c.

3474 Ex quo Decreto firmiter emanatur Privilegium Pauli III. remanere in robore, in quo quidem erat ante dictum Decretum de anno 1601. quoad omnes casus Papa reservatos, exceptis contentis in Bulla Cœna, reservatis Episcopis, & dumtaxat sex relatis. Contra tam declarationem in Decreto facta, quoniam confirmat regulam in contrarium, & quoniam sitiva confirmatione potestatis quoad casus.

1477 Hoc tamen discrimen est omnino
 observandum, ut à 20. casibus reservatis in
 Bulla Cœna Regulares absolvere non pos-
 sent nec extra Italiam; quia refer-
 vata Bulla Cœna est facta pro toto orbe
 Christiano. Idem dic de casibus reservatis E-
 piscopi, ut constat ex Bulla Clem. VIII. re-
 servat. num. 3407. lata pro toto Orbe Christia-
 no. Decr. Urb. VIII. 17. Nov. 26 28. rela-
 tum num. 3414. & in prop. 12. damnata ab Alex.
 VII. A reliquis vero sex casibus à Clem. VIII.
 reservatis, relatis in num. 3473. non posse in-
 solvendi, & extra Urbem, posse vero in Ur-
 be & extra Italiam, ut declarat ipsum Decre-
 tum Clem. Item in Suburbis Urbis. Bord. tom.
 1. num. 12. quia in favorabilibus ter-
 ritur fieri ampliandi, unde nomine Civitatis
 Urbis Suburbia.
 1476 Idem docent Bord. cit. num. 13. &
 num. 3. 17. 2. ref. 13. in Insulis Sicilia, Sar-
 dinia & Corsica; quia Geographi, & Histo-
 rici has insulas non connumerant cum
 Italia; & Pontifex, quando edit
 constitutionem pro Italia, & vult insulas
 comprehendere, eas exprimit similibus ver-
 bis, *quas in Insulas contigentes*, quod
 verbis Decr. Clementis. Oppositum tenet
 Bord. apud illos, dicens, in relatis insulis
 verbum Clementis practicari. v. tom. 2.
 num. 292.
 1477 Ex dictis colliges, Confessarios Re-
 gulares absolvere posse à casibus Sancti Offi-
 cii. In ista parte, modo dicto in tom. 2. nu-
 m. 644. nisi contineant hæresim for-
 midabilem externam, nec contineantur in Bulla
 Cœna; nec sint intra Italiam de aliis sex;
 si Episcopi sint reservati. Mendo in Epist.
 regulari num. 28.
 1478 Demum Peliz. de Monialibus cap.
 19. docet Confessarios Regulares et-
 iam extra Italiam posse absolvere Moniales

non subditas à quinque casibus à Clem. VIII.
 reservatis, quatenus prohibitio absolutionis
 est facta solum respectu pœnitentium secu-
 larium, minimè Regularium. At hoc non pro-
 bo, quia prohibitio est facta respectu pœni-
 tentium exteriorum absolute, ut patet ex ver-
 bis Decr. de anno 1601. in num. 3471.

Vide to. 2. in num. 291.

3479 Obiter hic refero privilegium Pau-
 li III. per Bullam 48. *licet debitum* 18. Octo-
 bris 1549. concessum Generali Societatis
 Jesu, & per communicationem Generalibus
 aliorum Ordinum, ut sequitur.

§. 33. (Et ut cum aliquos ex fratribus, seu
 Sociis Societatis hujusmodi in Saracenorum,
 & Paganorum, aliorumque infidelium ter-
 ras, & Provincias aliàs remotissimas, à qui-
 bus non potest adiri Sedes Apostolica, mi-
 serit; possit eis auctoritate nostra facultatem
 concedere, ut Christianos ibidem commo-
 rantes, Confessione peccatorum suorum aucto-
 ritate, & pœnitentia salutari inuncta, eos, &
 eorum quemlibet ab omnibus, & singulis
 eorum peccatis, etiam in Bulla Cœna Do-
 mini reservatis, & consequentibus censuris,
 & pœnis absolvere.

§. 34. Et cum iis, qui ab infidelitate con-
 vertentur tantum, & in locis remotissimis,
 qui prius in gradibus non licitis, tamen lege
 divina non prohibitis, matrimonium con-
 traxerant, ut in iisdem manere possint, dis-
 pensare.

§. 35. Ac in locis prædictis remotissimis,
 quæcumque Ecclesias, Hospitalia, & alia
 pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac
 nunc, & pro tempore erecta reformare, si a-
 licujus præjudicio, & vestes Sacerdotales,
 pallas, corporalia, calices, altaria, cæme-
 teria (si Episcopus, qui ea faciat, Catholi-
 cus ibi non adsit) benedicere, ac profanatas
 Ecclesias reconciliare possint. Et quæcum-

que statuta, & ordinationes, de super necessaria facere, nullaque, postquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrahere.

§. 36. Ac Præposito Provinciali in illis longinquis partibus residente decedente, interim dum alius per Generalem Præpositum mittitur, loco Præpositi sic decedentis, alium eligere libere, & licite valeant.

§. 37. Et quia in numerosis populis illarum Regionum, tanta est Sacerdotum raritas, ut unus plerumque curam populorum suscipere debeat, ut bis eodem die Missam celebrare diversis in locis valeant.)

3480 Ubi nota, Privilegium absolutio- nis de §. 33. non revocari per Bullam 113. Clement. VIII. *Quicumque*, 7. Decemb. 1604. relata *num.* 3464. quia Bulla Clem. expressè loquitur de locis fidelium, & orbis Christiani, ubi sunt Episcopi Catholici.

3481 Similiter Innoc. IV. apud Bullar. Rodr. Bulla 20. concessit Sacerdotibus Ordinis Minorum, ut in terris infidelium Christianorum ibi commorantium Confessiones audire, & à peccatis, atque censuris absol- vere possint.

DE POTESTATE IN CENSURAM RE-
SERVATAM OB VIOLATIONEM
CLAUSURÆ.

3482 **C**lausura violatur per ingressum mulierum, aut virorum in Mo- nasteria Monialium, vel mulierum in Mo- nasteria virorum, & per egressum Moniali- um è suis Monasteriis.

QUOAD INGRESSUM

3483 **T**res sunt censurae, videlicet ex- communicationes latae senten- tiæ in jure fulminatae.

Prima est Conc. Trid. *sess. 25. de Regul. & Monialibus cap. 5.* contra viros, & mulieres

cujusvis conditionis, sine superstitio in- scriptis ingredientes Monasteria Mo- nialium.

3484 Secunda est Greg. XIII. per Bullam 28. *Ubi Gratia* 24. Junii 1575.

3485 Tertia est lata à Clem. VIII. per Bullam cretum de anno 1602. relatum *num.* 3464. contra violantes clausuram Monialium, malum finem. Et de hac non debet esse sermo; quia cum sit reservata Romæ, extra Urbem, & intra Italiam, cum con- tione privilegiorum, certum est, Confessarios Regulares extra Urbem, & intra Italiam posse ab ea sacculares absolovere.

Pelliz. de Monialibus *cap. 5.* non tenet hanc censuram, & reservationem Clem. VIII. non afficere Moniales, sed solum- modo ingredientes ad malum finem, quæ Monialis se habet passivè, & ponitur ut minus, minimè ut subjectum.

3486 Prima igitur censura Tenetur, curritur, etiam si ingressus non sit ad malum finem, nec prætextu licentiarum, sed solum reservata; unde potest absolvi Confessario simplici Confessario, qui tamen non ad Monialium Confessiones excipitur, sed putatus; quod semper in hac re ob- servandum ex Bulla Clem. X. *num.* 3491.

3487 Secunda censura Greg. XIII. Tenetur, etiam si ingressus non sit ad malum finem ab omnibus mulieribus cujusvis con- ditionis, & ætatis, ulum rationis habentibus ingredientibus Monasteria virorum, ab omnibus viris, & mulieribus cujusvis con- ditionis, ingredientibus Monasteria Mo- nialium. Item à Superioribus utriusque sexus, & pariter à custodibus clausuræ, & portionariis, & rotariis admittentes, & mittentes, ingressum sub prætextu licen- tiarum Sedis Apostolicæ, Legatorum, & aliorum Prælatorum.

Item à singulis Religiosis, & Monialibus superioribus, quam privatis, qui illos admittunt sub prætextu licentiarum ordinariarum.

1488 Hinc superiores, & custodes claustrorum, sive positivè, sive negativè, nimirum tam admittendo, quam prohibendo, & non impediendo, cum possunt Personæ verò private incurrunt, solummodo in censure, nisi veniant in censure *Conventus*; tunc autem veniunt in censure *Conventus*, quando omnes congregati cum superiori consentiunt in ingressum, & tunc incurrunt, etiam si negativè concurrant permittendo ingressum.

1489 Talis autem censura in viâ Bullæ Greg. non incurritur ab ingredientibus, admittentibus, aut permittentibus, nisi ingressum virorum, & mulierum in Monasteria Monialium, quam mulierum in Monasteria virorum, fiat sub prætextu licentiarum, vel reservata Romano Pontifici.

1490 Insuper adest etiam excommunicatio reservata Romano Pontifici lata à Pio IV. Bullam 20. 24. Octob. 1566, quæ incipit *Regularium personarum*, contra mulieres ingredi audentes Monasteria virorum sub prætextu licentiarum.

1491 Deinde Pius V. per aliam Bullam declaratoriam præcedentis die 16. Julii 1570. incipit *Decet Romanum Pontificem*, declaravit in præfata Bulla fuisse suæ intentionis comprehendere mulieres ingredientes Monasteria virorum etiam sine prætextu licentiarum.

1492 Ex quibus Bullis Greg. & Pii plura colliguntur. Primum: Excommunicatio est reservata Romano Pontifici. Unde si est occultè, potest absolvi ab Episcopo virtute Decret. Trid. sess. 24. de reform. cap. 6. minime si sit publica: ut in num. 3314. Possè tamen

absolvi à Confessariis regularibus, etiam si sit publica, aut deducta ad forum contentiosum, in foro tantùm interno conscientie, docet Donatus cum multis t. 1. par. 2. tr. 4. qu. 33. & 34. Peyr. in const. 6. Pii V. p. 203. num. 41. item const. 6. Julii II. c. 1. de subdito. quia dictæ Bullæ in reservatione non comprehendunt Privilegia Regularium. Et hic casus ingressus mulierum intra Monasteria virorum, & virorum, ac mulierum intra Monasteria Monialium, non comprehenditur in casibus 20. Bullæ Cœnæ, nec in sex Clem. VIII. in Decreto de anno 1602. quod Decretum est attendendum, quia est moderativum dispositionum præcedentium in oppositum, ut patet in num. 3471. & 3472. Vide à nu. 3459. ad 3465.

3493 Imò idem docet Donatus cit. qu. 34. de ingressu mulierum in Monasteria virorum ad malum finem, videlicet ad explendam libidinem; ob eandem rationem, quia solus casus violationis clausuræ Monialium ad malum finem comprehenditur in sex casibus Clem. VIII.

3494 Secundò. Pœnam inhabilitatis, & privationis Officiorum, fulminatam à Gregor. XIII. in §. 3. & à Pio V. una cum suspensione à Divinis in §. 4. non esse reservatam, ait Rodr. tom. 1. qu. 24. art. 17. nam ut constat legenti, reservatio est facta solum pro excommunicatione, unde concludit posse ab ea absolvi pro utroque foro, quoad suos subditos, Episcopos, & Prælatos Regulares. Ita Rodr.

3495 Tertiò, si sit sermo de ingressu mulierum intra Monasteria virorum, prædictæ omnes pœnæ incurruntur, etiam si ingressus fiat sine prætextu licentiarum, ut constat ex Bulla declaratoria Pii V. *Decet Romanum Pontificem*, in num. 3491.

3496 Si autem sit sermo de ingressu viro-

rum

rum, aut mulierum intra Monasteria Monialium, non incuruntur pœnæ nisi ingressus fiat sub pretextu licentiarum. Pelliz. de Monialibus c. 5. n. 92. cum multis; quia jura expressè apponunt pretextum licentiarum, ut constat legenti Bullam Greg. XIII. *Ubi Gratia de n. 3483.* quæ de tali ingressu disponit.

Et declaratio Pii V. quod Pœnæ incurrantur, etiam si ingressus fiat sine licentiarum pretextu, solum, & expressè loquitur de ingressu mulierum in Monasteria virorum. Sic faciunt rationes aliæ legales de 2. tom. à num. 422. ad 425.

3497 Nec id sit tibi, cum donato tom. 3. tr. 5. qu. 2. num. 10. mirum; nam jura in tantum apponunt pretextum licentiarum, quia pretextus licentiarum erat causa molestiæ, & scandali; nam sub hoc pretextu mulieres prætendebant ingredi Monasteria virorum impunes, & sic majori cum facilitate, & audacia, non sic quæ sine licentiâ; & vulgò dicitur, quod sit magis molestus, & timendus inimicus occultus, quàm publicus.

3498 Cæterum Filiucius cum aliis apud Pelliz. cit. & Donatus tom. 3. tr. 5. qu. 2. tenent, dictas pœnas incurri, etiam si ingressus fiat sine licentiarum pretextu; pro quo adducit stylum curiæ. Stylus autem curiæ facit legem quando lex est obscura, minimè, quando est clara, ut in casu. Unde stando in jure requiritur licentiarum pretextus.

3499 Idem confirmavit Paulus V. per Bullam 52. incip. *Facultatum* 1. Sept. 1608. & per Bullam 74. *Monialium Statui*, 10. Julii 1612. per quas Bullas, quoad ingressum mulierum in Monasteria Monialium, Paulus V. omninò confirmat Bullam Greg. XIII. *Ubi Gratia*, relata n. 3484. & apponit licentiarum pretextum, ac proinde de hac Bulla Pauli V. est eodem modo discurrendum.

3500 Idem denique confirmavit Urban.

VIII. per Bullam 30. 27. Oct. 1624. incip. *Sacrofanctum*, &c.

§. 1. Cum itaq; plures licentiæ Monialium ingrediendi diversimodè ab aliis licentiis secularibus, &c. à Nobis, & diversimodè à Pontificibus, &c. concessæ fuerint.

§. 2. Nos omnem dubitandi materiam quæ super modo, consensum Monialium præstandi forsitan otiri posset, & me illis volentes &c. declaramus, consensum Monialium de cætero per eadem licentias Capitulariter, & per secreta licentiarum præstandum esse, & præstari debere, licentiæ hujusmodi mulieribus, quibus concessæ fuerint, nullatenus suffraganeas.

§. 3. Et quæ Sanctimonialium Monialium vigore licentiarum prædictarum ab ingressu præsumpserint, sententias, & pœnas contra clausuras Monialium violantes inflictas se noventibus furas.)

Quid clarius?

3501 De ingressu Confessorii dicitur à num. 1453. v. n. 1419. A regularibus danda est Bulla Alex. VII. 19. Octob. 1668. quæ disponit super ingressu Confessoriorum, atque super communi Confessoriorum propè Monasteria. Bulla ut sequitur.

3502 (Felicis Sacratum Virginitatis &c. Præsentibus perpetuò valitum fuerit ut in posterum intra fines Italie, & vicinarum adjacentium Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuscumque aliorum prioribus Regularibus, quibus aliorum, & regimen Monasteriorum Sanctimonialium quovis modo incumbit, contra eorundem Monasteriorum nullatenus ingre- liceat, nisi ex causa visitationis localis, & semel tantum in anno, ita ut in eo anno,

ego unus ex memoratis superioribus visita-
 tor, alius superior à visitatione hujusmodi
 abstinere. Quòd si ob clausuram,
 à Sancta Tridantina Synodo, etiam in
 Monasteriis exemptis, curæ, & vigilantia
 ipsorum in primis committitur, aut ob aliâ
 urgentem, ac necessariam causam oportuerit
 eorum Regularium eodem anno pluries
 septem Monasterii, tunc non aliter in-
 gressum, quàm cum præsentia Episcopi, Duce-
 pator, vel alterius personæ Ecclesiasticæ sæcu-
 laris boni exempli, ac maturæ ætatis, ab ipso
 Episcopo ad hoc specialiter deputatæ. Visitet
 in superior Regularis inferiorem clausu-
 ram per se ipsum, non autem per alium, etiâ
 legitime impeditus; quo casu differa-
 mentum in aliud tempus, quo cellaverit
 impediunt, & visitationem celeriter, &
 intra die, debita tamen cum diligentia ab-
 solvenda, nec ante ortum Solis eam incipiat, nec
 oboculum protrahat, neq; ipse visitator,
 vel socii ullam sumant in Monasterio
 actionem. Porrò si visitet Generalis, possit
 habere duos Socios sui Ordinis; si ali-
 Generalis, unum tantum; exclusis omni-
 bus etiam ratione Officii. Qui quidem
 allumantur exemplares, & maturæ æta-
 tis, & in actu visitationis à visitatore num-
 berentur, sed eum aspicere, & ab in-
 terdici semper possint. Ac præterea visita-
 tor allumant quatuor Moniales ex superiori-
 bus Monasterii, quæ similiter visitatione du-
 rantur, quàm separantur à visitatore, &
 quæ reliquæ vero Moniales, & quæcumq;
 mulieres, & puellæ sæculares in Mona-
 stio degentes, nisi legitimo detineantur im-
 pedimento, conveniant omnes in Choro, an-
 tequam visitator ingrediatur interiorem
 clausuram, & in eo permaneant durante visi-
 tatione. Quousque idem visitator cum So-
 cietate Monasterio exierit. Ideoq; curet visita-
 tor, ut tempèstivè admoneatur Abbatissa, seu
 Monasterii Præfecta, de præstituta die, & ho-
 ra visitationis; Visitatio verò personalis fiat
 ad crates, & omninò extra clausuram Mona-
 sterii, & per summum superiorem dumtax-
 ta, ut supra dictum est de visitatione interio-
 ris clausuræ. Ad hæc Confessor Sanctimoni-
 alium tam ordinarius, quàm extraordinarius
 minime ingrediatur septem Monasterii, nisi ad
 Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Ex-
 tremæ Unctionis ministranda Monialibus,
 vel aliis personis infirmis, ibi degentibus, nec
 non ad commendandam animam Agonizan-
 tium; nec umquam ingrediatur, nisi cum So-
 cio, qui sit probata vitæ, & maturæ ætatis,
 semperque maneat in ea parte Monasterii,
 qua Confessorem videre, & ab ipso videri
 semper possit. Insuper districtè præcipimus
 memoratis Superioribus Regularibus, ut in-
 fra terminum duorum mensium à publicati-
 one præsentis constitutionis computando-
 rum, revocent ad claustra Confessores, eo-
 rumq; Socios, Concionatores, & alios quol-
 cumq; Regulares, apud Monasteria Sancti-
 monialium, vel assidue, vel ad tempus quo-
 cumq; titulo pernoctare solitos: Neve per-
 mittant eosdem, seu alios Regulares, intra
 seu propè septem Monasteriorum hujusmodi
 habitare, vel commorari, quin etiam infra e-
 undem terminum quascumq; Cellas, Man-
 siones, seu Cubicula propè Monasteria præ-
 dicta ad usum memoratorum Regularium
 existentia, si clausuræ Monasteriorum earun-
 dem Monialium contigua sint, eidem clausu-
 ræ includi, vel dirui omninò faciant; si verò
 sint extra septem, vendi, pretiumq; in Monaste-
 rii utilitatem converti, nec in posterum alia si-
 milia aptari, ædificari, aut emi permittant.
 Quòd si infra dictum terminum superiores Regu-
 lares præmissa cum effectu non adimpleve-
 rint, teneatur ordinarius loci, tanquàm Sedes A-
 postolica.

postolicæ Delegatus, illa adimplere, & omnino exequi, etiam invocato, si opus fuerit brachii secularis auxilio. Verumtamen si Monasterium Regularium virorum, quibus Moniales sunt subjectæ, sit intra dicta Mœnia, vel è conuerso, habeantur, vel conducantur, si commode fieri possit, mansiones ad usum Confessoris, quæ non sint conjunctæ, seu contiguæ ipsi Monasterio Monialium, sed ab eo penitus disjunctæ, non solum per parietes, sed etiam per tecta: sin autem utrumque Monasterium sit intra Mœnia, & unum ab altero, Episcopi iudicio, multum distans, tunc habeantur, vel conducantur huiusmodi mansiones, ut supra, distinctæ, & separata à Monasterio Monialium in distantia ab ipso Episcopo recognoscenda, & approbanda, ita tamen, ut in mansionibus Confessoris, siue intra, siue extra mœnia constitutis, excepto ipso Confessore cum suo Socio, alii Regulares, etiam si superiores sint, minime pernoctent. Si quis verò prædictorum Regularium aliquid contra præsentium tenorem facere, vel moliri præsumpserit, aut adimplere neglexerit, ipso facto pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obtinet, ac perpetuam inhabilitatis ad illa, vel alia in posterum obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat. Et nihilominus nullis privilegiis, & exemptionibus tueri se possit, quominus ab Episcopo loci, tamquam ab hoc Sedis Apostolicæ Delegato, quoties, & quando opus fuerit, corrigi, & puniri valeat.]

3503 In meo Ordine Minorum de Observantia extat statutum Cap. Gen. de anno 1664. Quod in comitatu superiorum, quacumque de causa ingredientur, semper sit Vicarius, seu Confessarius Monialium, sub pœnis in eisdem statutis contentis.] Unde in

ingressu Provincialis socius debet esse Confessarius Monasteri, debet enim esse

QUOAD EGRESSUM

3504 **D**At regulam, & prohibitionem Bonifacius VIII. in cap. *Statu Regularium in 6.* apud Dominum 3. *tr. 3. qu. 2. num. 18. & tr. 4. q. 11.*

3505 [Periculo, & detestabili quadam Monialium statui, quæ honestatis habens, & Monachali modestia, quæ verecundia impudenter abjecta, & sua Monasteria nonnunquam per haec secularium personarum discursum, præsentem constitutionem, & Sanctorum verfas, & singulas Moniales præfate futuras, &c. sub perpetua in suis Monasteriis debere de cetero permanere citius, quod nulli earum, &c. valeat quæ ratione, vel causa, nisi forte tanto, & morbo eviderent earum aliquam constaret, quod non posset cum gravissimo periculo, seu scandalo eisdem Monasteria ipsa deinceps egressum

3506 Insuper concedit textus, quod Abbatisia seu prioria teneatur præfatum magium, vel fidelitatis iuramentum ab aliquo Principe, seu Domino recipere, si non valeat illud præfate ratorem, possit exire de Monasterio honesta, & decenti societate, & hoc seu iuramentum fidelitatis Principi præfate & eo præfate teneatur ad Monasterium vestigio reverti.

3507 Eadem const. Bonifacii VIII. *Periculoso*, expressè approbavit Conc. *sess. 25. de Regularibus cap. 5.* & confirmavit Pius V. per Bullam 8. *Circa P. 29. Maji 1566.*

Insuper idem Pius V. 8. Febr. 1570. Bullam, priorem declaravit, ut

Decori, & honestati omnium Sanctimonialium, &c.

Sanè periculo, & scandalo plena res

Sanctimonialia aliquando parentes,

fratres, sorores, aut alios agnatos, vel co-

gnatos nec non Monasteria, & alias filiationis

causas, etiam eis subiecta visitandi,

causas, aliove pretextu à

Monasteriis exire, & per secularium perso-

nas, & alios discurrere, & vagari, quo ve-

litate eximium quoque honestatis, &

decus in discrimen committunt.

Unde nos malo huic, &c. salubriter

interdicimus, inhaerentes etiam decre-

ta Conc. Trid. &c. ac aliis nostris litteris,

quibus volumus, sancimus, & ordinamus nulli

quominus, Priorissarum, aliarum Moni-

sterialium, &c. etiam infirmitatis, seu aliorum

causarum, etiam eis subiectorum,

parentum, aliarumve con-

gregiorum visitandorum, aliave occa-

sione, & pretextu, nisi ex causa magni in-

firmitatis, lepræ, aut epidemice

tales, tamen infirmitas, præter alios or-

dines superiores, quibus cura Monasterio-

rum incumbet, etiam per Episcopum,

loci ordinarium, etiam si prædicta

causæ ab Episcoporum, & ordinario-

rum jurisdictione exempta esse reperiantur,

etiam expressè in scriptis approbata sit,

Monasteriis præfatis exire; sed nec in præ-

dictis casibus extra illa, nisi ad necessarium

exire, stare licere.

Aliter autem, quam ut præfertur, egredi-

entur, seu licentiam exeundi quomodolibet

concedentes, nec non comitantes,

receptatrices personas; sive laicas,

aut seculares, vel Ecclesiasticas, consangui-

neas, vel non, excommunicationis majoris late sententiæ vinculo statim eo ipso absque aliqua declaratione subiacere, à quo, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant.

Et insuper tam egressas, quam residentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitatibus, officiis, administrationibus per eas, & eos tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia imposteriorum obtinenda inhabiles.

3509 Nomine epidemice venit pestis. Pelliz. c. 5. n. 32. v. à n. 1515. per receptatrices, & comitantes intelliguntur persone illæ,

quæ suo comitatu, aut receptione cooperantur egressui Monialium, aut sunt causa,

ne redeant ad Monasterium; minime illæ, quæ urbanitatis, amicitie, aut consanguinitatis præcisè causam Monialem illicite egressam receperint, aut comitentur. Pelliz. de Monialib. c. 5. n. 26.

3510 Pius ergo V. apponit excommunicationem reservatam Romano Pontifici, & pœnam inhabilitatis, & privationis officiorum non reservatam; unde de hac discurrere, ut in num. 3494.

Quantum ad excommunicationem.

3511 Dico, ab ea absolvi posse Episcopum, si sit occulta, ut in num. 3492.

Quantum ad excommunicationem.

3512 Dico, ab ea absolvi posse Episcopum, si sit occulta, ut in num. 3492.

DIFFICULTAS EST, SI SIT PUBLICA.

IN qua re, Pelliz. de Monialib. c. 5. n. 28. & cap. 9. n. 26. affirmat; quia Moniales sunt perpetuo impeditæ, & si pro absolutione deberent adire Papam, cogerentur ad impossibile; cum teneantur ad perpetuam clausuram: at impossibile non est obligatio.

3512 Resp. non posse Episcopum ab hac

hac

hac

hac

hac excommunicatione, si sit publica, absol-
vere. Donatus *tom. 3. tr. 4. q. 8.* Ratio, quæ
me movet est; quia Pius V. quando hanc
censuram contra Moniales fulminavit, &
eam soli Romano Pontifici reservavit, om-
nem alium pro absolutione excludendo, jam
sciebat. Moniales esse impeditas perpetua
clausura, ad quam ex juribus antiquioribus
tenebantur; si igitur hoc non obstante, tali
rigore reservationis contra Moniales usus
est, argumentum evidens est [ni dicere veli-
mus, Pium V. voluisse edere legem deriden-
dam] quod Summus Pontifex velit, occu-
rente casu egressione, Moniales pro absolu-
tione adire Romanum Pontificem, non qui-
dem personaliter, quod est impossibile, &
præter intentum Summi Pastoris, sed per lit-
teras, nuncium, aut procuratorem; quod
omnino vult, quia vult in tali casu esse con-
sultum, requisitum, & certioratum, ut possit
una cum absolutione, & medicina, debita
pœna, & correctione ab hujusmodi excessu
Moniales coercere.

3513 Ratio autem perpetui impedimen-
ti favet Monialibus, ut possint ab Episcopo
absolvi, juxta dicta superius, solum in aliis
casibus, in quibus absolutio reservatur gene-
raliter pro omnibus fidelibus, inter quos
tantum per inclusionem tanquam species in
genere veniunt Moniales; minime in casibus,
in quibus censura reservata specialiter,
& explicitè est lata contra Moniales, qualis
est censura à Pio V. lata contra Moniales e-
gredientes, & alia Greg. XIII. lata contra
Moniales admittentes, aut permittentes in-
gressum virorum, aut mulierum intra earum
Monasteria, ut *in num. 3484. & in n. 3487.*
in Bulla Greg. §. 3. & 4. Idque ob præfatam
rationem, aliàs Pontifex edidisset legem, &
reservationem deridendam; quod non est
excogitandum.

Hinc Fagnanus *in lib. 1. Dier. cap. 20.*
niam 13. de consit. n. 30. ait, ex Bulla
ademptam esse facultatem Episcopi con-
petentem in vim dicti c. 6. absolvere Mo-
niales secretò delinquentes in materia
furtæ.

3514 Idem ob eandem rationem
excommunicatione Romano Pontifici
vata, lata à Gregor. XIII. & Pio V. specia-
liter, & expressè contra mulieres ingressas
Monasteria virorum, aut Monasteria, præ-
superius dicta. Hæc quidem licet in Jus-
nonico super relato censeantur impeditas
hoc eas juvat in casu legis reservatæ
contra omnes, inter quos mulieres
tanquam species in genere continentur
nimè in casu legis specialiter, & expressè
contra mulieres late; adeoque tenentur
dire Romam per litteras, aut nuncium.

3515 Cui non obstat dictum, quod
sonaliter impeditus adire Pontificem pro
absolutione, non teneatur adire per litteras
aut nuncium, quia hoc est verum respectu
ter, minime in casibus extraordinariis
quibus vel Pontifex expressè se declarat
evidèter ex ejus lege colligitur, quod vel
hujusmodi impediti recurrant ad alium
absolutione: hujusmodi sunt casus, in
bus expressè, & specialiter Pontifex
excommunicationem sibi reservatam
mulieres, & Moniales. Tunc igitur
res, & Moniales adire debent Pontificem
pro absolutione, modo, quo possunt
quidem personaliter, sed per litteras
nuncium.

Verum tamen est, posse eas Regularibus
Monialibus approbatos absolvere, in
casibus publicis, in foro tamen confessorio
juxta dicta *in n. 3492.*

3516 Corroborantur dicta; quia
nonicum, cap. 6. *Mulieres, & cap. 11.*

Monialis in lib. 5. tit. 39. de sentent. ex-
com. loquitur expresse de censura ob per-
sersionem Clerici, aut Monialium; in hoc
casu, casu concedit, quod possint ab E-
piscopo absolvi, & solum Doctores ex pari-
tationis, quatenus pro omni casu sunt
quædam illud extendunt ad reliquos casus:
quædam autem huiusmodi extensionem,
aliam plus æquo, & ultra claram mentem
Pontificis, ut extensio dicti juris fiat
ad alios casus, & cum exclusione omnis
licet in iuris
antur impedi-
re servatam
mulieres
contumacia
ter, & episcopi
tuncque reser-
aut nunciam

Q U Æ R E S.

Monialis quadam egressa est à pro-
Monasterio, & ingressam aliud Mona-
sterium contiguum urbanitatis, seu curiofi-
causa. An incurreret excommunicationem
egredientes. & ingredientes la-
se se declinat
itaque de Monialib. cap. 5. nu. 57. & Bor-
dus ibi affirmant; quia Monialis non
ad claustrum in communi, sed ad
proprium Monasterium; unde licet
transiret ad claustrum ad claustrum,
perpetuo servandam est obligata,
Solum dissentiant in hoc quod Pel-
dus esse duo peccata, & duas excom-
municationes incurrere, quatenus sunt duo
egressus videlicet, & ingressus.
Bord. verò vult esse unum, & unam
excommunicationem incurrere ob egressum,
Bulla Pii V. dum excommunicat
illicite egredientes, terminum à
non respicit, non ad quem; non respicit, in-

quam, locum, ad quem ingreditur, cum e-
nim casus accedere ioleat, ut Moniales egre-
diantur ad vagandum, lex non comprehen-
dit hunc casum extraordinarium ingressus
ad aliud Monasterium contiguum: *Et lex
ad ea, quæ raro accidunt, non aptatur, l.
Nam ad ea, ff. de legib.*

3520 Si autem cupis scire, quid hac in re
sentiam: Duos actus in presenti casu consi-
derandos puto, egressum videlicet de pro-
prio Monasterio, & ingressum in aliud;
quod parum refert, si sit ejusdem, vel alteri-
us Ordinis, cum id materialiter se habeat

QUANTUM AD INGRESSUM,

3521 Dico eam incurrisse excommuni-
cationem non reservatam Tri-
dentini. Insuper excommunicationem Greg.
XIII. & Pii V. reservatam Romano Ponti-
fici. Ab hac autem posse ab Episcopo absolvi,
etiam si sit publica.

Ratio primæ partis est, quia Trid. cit. n.
3483. comprehendit omnes cuiusvis gene-
ris, conditionis, & sexus, adeoque Monia-
les. Potest tamen hæc censura à quovis Con-
fessario pro Monialibus approbato absolvi;
quia non est reservata, ut in n. 3486.

3522 Ratio secundæ partis est; quia Mo-
niales ingredientes in aliud Monasterium
Monialium, comprehenduntur in Bulla Gre-
gor. XIII. *Ubi Gratia*, relata nu. 3487. non
quidem explicitè, sed implicitè.

Non; inquam, explicitè, quia Bulla ex-
plicitè loquitur, & censuram fulminat contra
mulieres sæculares cuiusvis conditionis,
quæ prætextu licentiarum prætendebant in-
gredi Monasteria Monialium, & earum li-
centias revocat.

Confirmatur; quia hæc licentiæ non con-
cedebantur Monialibus, sed sæcularibus; nec
Moniales id prætendebant, sed sæculares,
unde

unde de mulieribus secularibus reverà Bulla loquitur, quod maximè convincitur ex Bullis Pauli V. *Facultatum* num. 3499. *Monialium status*, & Urb. VIII. *Sacrosanctum* num. 3500, quae confirmant Bullam Greg. & pariter expressè loquuntur de mulieribus secularibus, ut constat Bullas legenti.

3523. Comprehenduntur autem in Bulla Gregor. implicite, quia contra Moniales militat idem finis, & eadem ratio legis contra mulieres seculares lata, imò potiori jure. Nec talis extensio legis ad Moniales videatur dura Bordonio apud Pelliz. *cit. nu.* 3519. Quia Bulla Pii V. *Regularium personarum*, de n. 3490. & alia ejusdem *Decretum Romanum Pontificem*, de num. 3491. expressè comprehendit mulieres ingredientes Monasteria viro- rum, & in odiosis nomine mulieris non veniunt Moniales, sed seculares, sicut nomine viro- rum non veniunt Clerici, nec nomine Clerici Regulares, nisi per aliquam particulam exprimentur; & hoc non obstante, docet Bord. cum communi, in Bullis relatis Pii contra mulieres ingredientes Monasteria viro- rum, comprehendendi implicite Monialem ob identitatem finis, cum verè sit mulier, & exposita periculis non minus, quam qualibet mulier secularis; qui est finis legis.

Ita pariter dicere debet, quod Moniales è suo Monasterio in aliud Monasterium Monialium ingredientes urbanitatis, aut curiositatis causa, comprehendantur implicite in Bulla Greg. XIII. *Ubi gratia*, contra mulieres lata; quia sunt verè mulieres, & potiori jure per hujusmodi earum ingressum scandala sequuntur, & Sanctimonialium quies, tam unde egrediuntur, quam quò ingrediuntur, perturbatur, qui est finis legis, ut constat ex verbis ipsius Bullae Greg. *Et Canonis periculoso*, de num. 3505.

3524. Ratio tertiae partis est; quia lex

Greg. XIII. non est lata specialiter contra Moniales ingredientes, sed generaliter contra mulieres, ut in num. 3487. ut patet per comprehensum Moniales in articulo 1. c. 1. de c. 1. in genere, & implicite, adeo quò dicitur in Jus Canonicum, *cap. de Monialibus*, reputantur perpetuò impeditae, & ab Episcopo absolubiles, etiam si casus sit publicus.

3525. Non sic Abbatisse admittentes, aut permittentes, & ceterae Moniales admittentes hujusmodi ingressum, licet in tali casu est occultus; absolvi possunt de Episcopo, minimè, si est publicus, qui de Bulla Gregor. est specialiter, & expressè lata contra ipsas; unde recurrunt dicta n. 3519. (ut vides) uno modo discurrunt de Monialibus ingredientibus, & alio de Monialibus admittentibus, aut permittentibus hujusmodi ingressum; quoniam Bulla dicitur de illis discurrit, ut constat legenti num. 3487.

3526. Possè autem praefatas admittentes, aut permittentes absolvi in foro confessorio à Regularibus pro Monialibus approbatur sequitur ex dictis num. 3515.

QUANTUM AD EGRESSUM

3527. **R**esp. cum distinctione, vel Monialis ista est ita egressa ex suo Monasterio ad Monasterium contiguum, ut transierit per aliquam viam medietate brevem, secularibus communiem, ut non transierit per talem viam, quae duo illa Monasteria sunt immediate contigua nulla interposita via.

3528. Si primum, proculdubio est in excommunicationem Pii V. *Deverberis*, relata in num. 3508. ut constat dicendis num. 3530. Eò maximè, quia prohibetur egressus, etiam si fiat ad vultum

Monasterium subiectum; ubi supponi-
tuntur per vias intermedias seculari-
bus communibus, ut constat ex fine, & narrati-
one Bullæ. Ac promissæ de ea discurrere, ut à nu-
m. 3531. v. num. 3536.

3529 Si secundum (stando in iure con-
gruo, & ad expressâ in recensitis Bullis) vi-

quod habeatur fractio clausuræ materia-
litate formali, seu perfecta, & prout
contingunt ad incurrendam censuram;
clausura enim videtur locus ille, quia janua
illa continetur, ad quem secularibus non
est accessus. Donatus tom. 3. tr. 3. q. 1. n. 5.
quod verò Monasterium n. 3. adeoque viola-
tionalis, seu perfecta clausura per egres-
sum, videtur egressus è loco, qui janua clausæ
continetur, ad locum, ad quem secularibus
est accessus. Cuiusmodi non est egressus
ad Monasterium immediate conti-
guum, sed est de clausura ad clausuram.

3530 Præfata dux definitiones videntur
comptæ ex Bulla Gregor. XIII. *De sacris*,
Decemb. 1572. & ex const. 8. ubi
illa habetur.

Declaramus præterea, nullis Moniali-
bus, etiam Tertiariis, licere habere ostium,
per quod ex Monasterio introiri possit in i-
terium Monialium Ecclesiâ exterio-
rem, in quibus ad Missas, & Divina offi-
cia potest accessus, sed omnino muro
intercedendum: neque itidem licere Moniali-
bus Tertiariis egredi à janua Monaste-
rii, quæ est pro clausura ipsius Monasterii, et
ad claudendum aliam ulteriorem janua-
m, quæ potest aditus secularibus veni-
entibus, vel ad rotam, vel ad crates, seu loca
quævis destinata, quæ vulgò parlatoria
dicuntur, vel ad pulsandum ipsam januam
intermedias, quæ loca, cum saltem pro causis
quibus potest accessus secularibus, extra

clausuram censi debent, etiam pro tempo-
re, quo clausa sunt.]

Idem videtur ex ipsis iuribus tam capituli
Periculoso, & Tridentini, quàm ipsius Pii V.
Decore, & honestati, excommunicationem
intelligentis, relatis n. 3508 ubi prohibetur e-
gressus Monialium è Monasterio, expressè
assignando pro fine, ne per talem egressum
per secularium domos discurrant, & vagent,
cum honestatis, & pudicitie virginalis peri-
culo. Quod clarè constat ipsa jura legenti;
adeoque recensita jura non videntur dispo-
nere de præsentis casu, singularis namque est,
& extraordinarius.

3531 Dico tamen, recensitam Monia-
lem, quæ est è proprio Monasterio egressa in
aliud Monasterium immediate contiguum,
incurrisse excommunicationem reservatam
B. Pii V. Ratio desumitur ex identitate finis
legis, ut discurranti patet. Et ex Regula:
(Lex etiam exorbitans, & pœnalis extenditur
ad casus similes, quando aliàs redderetore-
luctoria) in cap. *statuimus, de regul.* Fagnanus
in lib. 3. pag. 421. num. 41.

3532 Suadetur ex simili in num. 3523
omnino recolendo.

3533 Non obstat regula vulgata, quod
in pœnalibus non fit faciendâ extensio ex iden-
titate rationis.

Primo, quia hæc regula est desumpta ex
regula 15. juris in 6. *Odia restringi, & favo-
res convenit ampliari*; quando autem agitur
de puniendis delictis, materia dicitur favo-
rabilis, & expediens Reipublice. Ita vulne-
ratus, ff. ad leg. Aquilin. adeoque fieri debet
extensio. Fagnanus in lib. 3. *Deer. cap. Im-
mun. 10. de immun. Eccles. n. 13.*

Secundo, quia dicta regula limitatur hac
alia regula: *Ubiunque ratio legis est gene-
ralior dicto, seu dispositio, tunc ad latitudi-
nem rationis extenditur ipsa dispositio*
l. re-

l. regula, §. final. Abbas hic n. 9. vers. Et factis possit dici. Fagnanus cit. num. 12.

Dicitur militant in re nostra; nam agitur de puniendo delicto egressus Monialium, quae punitio maximopere expedit publico bono Republicae: Et ratio legis prohibentis, & punientis, nempe discursus, & vagatio extra propriam clausuram, est generalior disposito, taliter ut comprehendat discursum, & vagationem in Monasterium immediatè contiguum.

3534 Firmatur resolutio facta novissimo, & dispositione Sac. Congr. Episc. & Regul. Factum contigit Panormi, ubi Moniales unius Monasterii, occasione fracti parietis, qui earum Monasterium ab alio dividebat, è proprio egrediebantur in aliud Monialium immediatè contiguum, & è converso. Pro quo facta Sac. Congr. per duo Decreta de die 3. Octob. 1698. & 18. Septembris 1699. & per tres epistolas de die 21. Augusti 1699. & 4. Septembris 1699. & 18. ejusdem mensis, & anni, Illustriss. ac Reverendissimo Archiepiscopo Panormitano directae. quae in Archivio M. C. Archiepiscopalis conservantur, facultatem eidem Archiepiscopo commisit recensitas Moniales (salutari penitentia injuncta) absolvendi à censuris violatè clausurae Sedi Apostolicae reservatis. Qui sunt proprii termini decretorum, & epistolarum: quae originalia praemanibus habui, & propriis oculis perlegi.

3535 Ex quibus duo concluduntur. 1. Recentitas Moniales incurrisse excommunicationem Papae reservatam. 2. Ab ea, si est publica, non posse Episcopum absolvi re.

3536 Et colligitur 1. potiori jure excommunicationem reservatam incurrisse, si fracto pariete intermedio, è proprio Monasterio egrediantur in domum exteriorum im-

mediatè contiguum, etiam si id fecerint in mo eam domum cum Monasterio communicantia; si id absque legitima dispensatione agant: v. n. 3528.

3537 2. Clausuram adrequiritur, quod sit locus ille, qui janua clauditur, & ad quem exierit non patitur. Sic namque comprehenduntur Moniales alterius Monasterii, etiam immèdiate contigui, quae quidem respectu alterius extera.

3538 3. Monialem, quae egressa proprio Monasterio in aliud immediatè contiguum, duas incurrisse excommunicationes reservatas; quia duo suntactus, egressus, & ingressus, ut in num. 3518. Quantum autem ad absolutionem excommunicationis, ob ingressum, discurre, ut à n. 3524. Quamvis autem ad absolutionem excommunicationis quoad egressum, dicitur in num. 3511. ad 3516.

QUAERES II.

3539 An recensita Moniales potest absolvi à censura per egressum in viciniam contiguae?

Respon. non posse. Quia per egressum in viciniam contiguae, quantum ad absolutionem Confessariorum, & absolvendi ab eorum censuris reservatis, non suffragari Regulas & Monialibus, declaraverunt Pontifices; Pius V. constit. 132. Exponit 22. Julii 1571. Clemens VIII. constit. 23. Novemb. 1592. Urb. VIII. constit. 105. In specialibus 1630. ut infra de Bulla, ita ut non possit affirmare potius temeritatem, quam probabilitatem; unde non videtur pacto post propositionem primam, & 2. damnatam, possit quis hanc opinionem sequi.

3540 Nec jvat dicere, quod Moniales
sunt uti privilegio Bullæ de licentia sui
ordinis, quia earum Superior vel est Epif-
copus, vel Prælati Regularis; isti autem
non possunt quidem cedere juri suo, & dare li-
centiam utendi Bulla pro reservatis, sed pro
servatis sibi, minime pro reservatis Papæ;
quod Papa vult quoad sibi reservata eas
Sedi Apostolicæ, per hæc verba: *Or-
dini dispositioni suorum Prælatorum, &
Apostolicæ quoad sibi reservata subje-*

3541 Pelliz. de Monialibus cap. 7. num.
prædictam Declarationem Clem.
& aliorum Pontificum comprehendere
subiectas Prælati Regularibus,
sunt subiectas immediatè Sedi Apostoli-
cæ Ordinarij loci, quia respectu harum
sunt prohibitionis, videlicet, quod
Confessarii virtute Bullæ pro refer-
vatis, aliquando in speciale vergetis Religionis
sunt exemptæ. Nam cum hæc sint exemptæ à
Prælatorum Regularium, talis ele-
ctione Confessarii non possunt cedere in damnum
Religionis. Tum quia alius finis est, ut
quoad Sacramentum Pœnitentiæ
dispositioni suorum Prælatorum;
quoad autem possunt quoad hoc subji-
ci sunt Ordinarij, si sunt ab eorum jurif-
dictione exemptæ; ita Pelliz.

3542 Dico autem pro certo, prædictam
Declarationem comprehendere etiam Mo-
nialibus à Prælati Regularibus exemptas: con-
tra verba ipsius Bullæ Clem. VIII. ab ipso
relatis.

3543 Concessionem S. Cruciatæ, & aliorum
Sacramentorum particularium, quantum ad præ-
dictum articulum eligendi Confessorem, &
quoad casibus reservatis, cum fratri-
bus, & sororibus Monialibus Ordinarij præ-
dicti supple tu B. Mariæ de Monte Carme-
li. *Exam. Ecclesiast. Tom. I.*

lo) ac aliorum quorumcumque Ordinum,
&c. ubilibet locum minime habere, nec
censeri, sed nostræ intentionis existere, quod
idem fratres, & Moniales, quantum ad Sa-
cramentum Pœnitentiæ, seu Confessionis
administrationem dispositioni suorum Præ-
latorum subiecti sunt, Apostolicæ auctoritate
tenore præsentium declaramus, eisdem ta-
men Prælati, ut in usu hujusmodi potestatis,
se cum subditis benignos, & faciles exhibe-
ant, præcipimus.)

3543 Insuper Urb. VIII. cit. idem confir-
mat, dicens, quod talis electio, & absolu-
tio virtute Bullæ cedit in maximum status,
& Regularis observantiæ præjudicium. Item
in detrimentum eorum Regularis disciplina.
Ubi ut vides, Clem. & Urb. loquuntur in-
transitive, minime transitive, nimirum, quod
talis electio facta à fratribus, cedit in detri-
mentum observantiæ, & disciplina Regularis
Religionis fratrum, facta verò à Moniali-
bus, in detrimentum observantiæ, & Religi-
onis Monialium; Moniales enim, v. gr. Cla-
rissæ, sunt verè Religiosæ, & verè in se Re-
ligionem, & Ordinem constituunt; solum
dicuntur ejusdem, aut diversi Ordinis rela-
tè ad Religionem virorum.

3544 Confirmatur 1. Quia Clem. &
Urb. eodem modo id declarant, & prohibent
quoad Fratres, & quoad Moniales; igitur
si loquendo quoad fratres, sumunt finem
illum damni observantiæ, & disciplina Regu-
laris intransitive, ita loquendo quoad Mo-
niales. 2. Quia non minoris, sed majoris
considerationis est disciplina, & Observan-
tia Regularis ipsorum Monasteriorum Mo-
nialium, quàm Religiosorum virorum; unde
pro ea servanda Pontifices intransitive lo-
quuntur, ac proinde absolute, sive Moniales
sint subiectæ Regularibus, sive Ordinarij.

3545 Corroboratur ex n. 3540. ex Urb.

Yyy VIII.

sententiam excommunicationis, suspen-
sionis, aut interdicti in aliquem tute-
ri in eo per spatium duorum mensium
operaverint.

13. Illi, qui post absolutionem à priori ex-
communicatione reservata Papa, sub con-
ditione comparandi coram Papa, aut satisfac-
tione parti lesa, talem conditionem elapso
tempore negligunt.

14. Religiosi, qui Sacramentum Extreme
unctionis, aut Eucharistiæ per modum vi-
am matrimonii solemnizant sine specia-
li Parochi; vel absolvunt excommu-
nicati Canonè, præterquam in casibus in
concessis.

15. Confessarii, qui dispensant in votis ul-
tramarinis, S. Petri, & Pauli, & S. Jacobi in
opprobria, castitatis, & Religionis, atque
aliorum reservatis Papæ absolvunt sine pri-
vato, & concessione.

16. Lacerantes, & exenterantes corpora
sanctorum, ut conferrentur, vel ut ele-
vantur, ut ossa possint in alia loca trans-
ferri.

17. Dantes, vel recipientes aliquid per mo-
dum, & conditionis ob ingressum Re-
ligionis.

18. Spoliantes Ecclesiam cum fractura
muræ, aut fenestrarum, postquam fue-
rit sententiam Ecclesiæ nominatim de-
cretam.

19. Moniales professæ, si è Monasterio
expellantur, nisi causa magni incendii, aut
pestis per Superiorem, & Episcopo-
rum probata; item eas comitantes, & reci-
pientes.

20. Ingresses Monasteria monialium
inobedienter, & debita licentia. Et mulie-
res ingresses Monasteria virorum sub
pretextu facultatum.

21. Clerici, vel laici quacumque arte

usurpantes bona, res, jura, fructus, reddi-
tus, aut jurisdictiones alicujus Ecclesiæ, vel
beneficii secularis, montium pietatis, aut
aliorum piorum locorum; vel impedientes,
ne percipiantur ab eis, ad quos de jure spe-
ctant.

22. Prædicatores, qui aliquid prædicant
contrarium, aut dissonum Sacræ Scripturæ.
Qui tempus præfixum futurorum malorum,
vel adventus Antichristi, aut certum Judicii
diem prædicant. Qui futura quasi speciali-
ter revelata dicunt, aut alienas, atque inanes
divinationes asserunt, ex Leone X. in Con-
cil. Lateranen.

23. Religiosi, aut Clerici seculares, qui
aliquem inducunt ad votendum, jurandum,
aut promittendum, ut apud eorum Ecclesias
sepulturam eligat, vel jam electam ampliùs
non mutet, *Clement. cupientes, & cap. 1.
Bonif. VIII. de sepulturis.*

24. Illi, qui contra piam sententiam de
Immaculata B. M. V. Conceptione, ejusque
festum, aut cultum, aliquid quovis modo,
publicè, vel privatim, voce, vel scripto lo-
qui, concionari, tractare, disputare ai si ue-
rint, vel argumenta contra eam asserendo,
& insoluta relinquendo. *Alex. VII. in Bulla
Solicitude, die 8. Decembris 1661.*

CASUS 20. RESERVATI in Bulla Cœnæ Domini.

3550 1. **H**æretici cujuscumque sectæ,
eorundem receptatores,
fautores, defensores, eorumdem libros hæ-
resim continentes, vel de Religione tractan-
tes scienter legentes, retinentes, impri-
mentes defendentes, & schismatici: *vid.
tom. 2. n. 286. à n. 281. & à n. 318.*

2. Appellantes ab Ordinationibus, seu
mandatis Romani Pontificis, ad futurum
concilium, eorumque fautores.

Yyy 2

3. Pira-

3. Piratae, Curfarii, ac latrunculi maritimi discurrantes mare Romani Pontificis, praecipue à Monte Argentario usque ad Terracinam, ac eorum fautores, receptatores, & defensores.

4. Naufragorum Christianorum eujuscumque generis bona, etiam in littoribus inventa surripientes.

5. Imponentes nova pedagia, & gabellas, vel eas augentes, praeterquam in casibus à jure, seu ex speciali Sedis Apostolica licentia permissis.

6. Falsificantes litteras Apostolicas, aut falso fabricantes.

7. Deferentes arma, aut alia usui bellico idonea ad Turcas, & alios Christiani nominis inimicos, vel haereticos, per Sanctae Sedis sententiam expressè, & nominatim declaratos. Vel ad Christianae Reipub. aut Catholicae Religionis statum pertinentia in eisdem damnum illis annunciantes.

8. Impedientes eos, qui victualia, & alia necessaria Romam convehunt.

9. Ad Sedem Apostolicam venientes, vel ab ea recedentes, sua, vel aliorum opera laedentes, vel sine jurisdictione vexantes in Curia Romana commorantes.

10. Romipetas, & peregrinos, etiam in Urbe morantes, vel recedentes, laedentes, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

11. Interficietes, mutilantes, vulnerantes, percipientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S.R.E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicae Legatos, vel Nuncios; aut eos à suis Dioccesibus, Territoriis, Terris, seu Dominis ejicientes, nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu praestantes in eis auxilium, consilium, vel favorem.

12. Occidentes, quovis modo percutientes, aut bonis spoliantes, per se, vel per alios, eos, qui pro negotiis suis ad Romanam Curiam recurrunt, aut eorum Advocatos, Procuratores, Agentes, Interlocutores, vel Judices super dictis causis legitime constitutos.

13. Appellantes à gravamine, vel à executione litterarum Apostolicarum, aut eorum potestatem,

14. Executionem litterarum Apostolicarum, aut aliarum expeditionum mandantes, & prohibentes ad gratias impetrandas accedentes.

15. Judices saeculares, qui Ecclesiasticas personas trahunt ad sua tribunalia, & quae Ecclesiasticam libertatem tollunt, in aliquo perturbant: *vid. tom. 1. a num. 719.*

16. Impedientes Praelatos, ne in officio utantur, qui quae illorum à Superiorum judicia eludentes, ad Curiam laicam recurrunt, aut contra illos exercent, atque in his praestantes auxilium.

17. Usurpantes jurisdictiones, redditus, & proventus ad Sedem Apostolicam, & quascumque Ecclesiasticas prerogative Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum continentis, vel ea sequestrantes: *vid. tom. 1. a num. 704.*

18. Imponentes decimas, & alia onera personis Ecclesiasticis, Ecclesiis, Monasteriis, aut eorum fructibus: *v. ann. 794. num. 791.*

19. Judices, & quilibet ministris, executores saeculares, quomodolibet interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus, contra personas Ecclesiasticas.

20. Occupantes, invadentes, aut alienantes bona, aut terras Ecclesiarum.

medietate, vel medietate subjecta, & illis jurisdictionem usurpantes.
Hi casus sunt desumpti ex ipsa Bulla Cœnæ, ut in Bullario tom. 4. § 6.

ALII SEX CASUS EXTRA Urbem, & intra Italiam Summo Pontifici reservati.

- 1. Violatio immunitatis Ecclesiasticæ circa confugientes ad Ecclesias: v. tom. 1. à n. 609.
- 2. Violatio clausuræ Monialium ad malum: v. à num. 3482.
- 3. Injunctio manus violentæ in Clericum.
- 4. Provocatio, & pugna in duello: v. tom. 1. à n. 2130.
- 5. Simonia realis scienter contracta: vid. tom. 1. à n. 1201.
- 6. Confidentialia beneficalia: vide tom. 1. à n. 1264.

RESATI CASUS HIS CONTINENTUR VERSIBUS.

Casus 10. Bullæ Cœnæ.

- 1. Hæretici. 2. A Papa appellans. 3. Cum fure. 4. Pugnans. 5. Angens vectigal. 6. Aut Breve falsificans.
- 7. Hostibus arma ferens. 8. Victum quiveret Urbe.
- 9. Quos Papa. 10. Aut pietas.
- 11. Aut sua causa ciet.
- 12. Præsulibus gravis. 13. Ad laicum peccunia sacrum.
- 14. Sit reus. 15. Aut Judex, qui trahit acta.
- 16. Prælati. 17. Ecclesiæ ve usurpans jura.
- 18. Omnis, & qui his statuit.
- 19. Capitis noleat eosque reos.

20. Sedis Apollolicæ terras quique occupat atrox.
Hos omnes Domini Cœnæ Anathema ligat.

ALII SEX CASUS.

- 3553 1. Ura sacri violata loci. 2. Vel septa sacrarum Virginum. 3. It in Clerum cum violenta manus.
 - 4. Simonia fide. 5. Aut factio producta.
 - 6. Duellum.
- Hos intra Italiam, non nisi Papa levat.

EXPOSITIO.

3554 1. IN 3. casu Bullæ Cœnæ non comprehenduntur, qui furantur in fluminibus, aut in alio mari, sed in mari Pontificis. Nec qui ad alia pergentes, semel ex accidenti alterius navis bona depravantur; sed qui ex professo ibi rapinis dant operam, licet actu nihil farentur. Nec Catholici infideles persequentes, & rapientes. Nec si inter spoliatos, & spoliantes sit bellum; quia tunc non dicuntur piratæ, sed repressalia facientes.

2. In 4. non comprehenduntur, si bona non sunt Catholicorum. Si quis capit cum suæ vitæ periculo, & aliter perissent. Si ab hostibus incendio, aut vi demerguntur. Vel si bona naufragantium ab alio capta, ab eo dono, aut furto quis accipiat.

3. In 5. comprehenduntur novæ gabelle, non antiquæ, nisi quoad novum augmentum. Item impostæ à non habentibus auctoritatem imponendi. Eam habent Papa, Concilium generale, Imperator, Rex; eam non habent Civitates, & alii Principes, alterius Supremi Principis jurisdictioni subjecti, nisi habeant mistum imperium.

4. In 6. incurritur, si in litteris originalibus, aut authenticis Sedis Apollolicæ, aliquid

Yyy 3 etiam

etiam minimum addat, mutet, aut deleat, quod verborum sensum mutet. Non incurritur, si litteræ expiraverint, aut si error grammaticalis corrigatur.

5. In 7. non comprehenduntur, qui vendunt sine delatione, ut si Christiani in his partibus degentes illis vendant, aut existentes in propriis locis, v. gr. Liburni, vendant Turcis ad se venientibus.

6. In 10. comprehenduntur illi, qui Romam petunt, vel ibi commorantur devotionis, seu peregrinationis causa.

7. In 17. non comprehenduntur, qui tales fructus mobiles furantur, sicut alii fures, quia hi non dicuntur sequestrare, nec usurpare, quod est quædam appropriationis species, sed furari. Nec qui bona personæ Ecclesiasticæ usurpant, illi provenientia, non ratione Ecclesiæ, Monasterii, aut beneficii Ecclesiastici, sed ratione patrimonii, aut alterius tituli temporalis, & non Ecclesiastici; nec quando beneficia vacant.

Hæc ex summa Dianæ, Toletæ, & Mendo ver. *Bulla Cæna*. Pro sex casibus Clem. VIII.

3555 Religiosi gaudent immunitate confugiendo ad proprias Ecclesias ob delictum etiam in ejusdem Ecclesiæ Monasterio commissum; & Superiores, ac alii extrahentes incurrunt censuram, si eos extrahant ad infligendam penam in foro externo debitam delicto intra idem Monasterium commissio. Non incurrunt autem, si extrahant ad correctionem. Patet ex dict. à num. 681; ad 684.

3556 Quibus accedit decisio Sac. Congr. Immunit. in AEsina apud Mathæucci *com. 2. ver. Immunit. Eccl. num. 30.*

(Exposuit Sac. Congregationi super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus, Fr. Carolus de Montecchio

Ord. Minorum Observantia Refecturum S. Francisci, se extractum fuisse de mandato Patris Provincialis ab Ecclesia Cælestis AElini, in quo morabatur, inter alia propterea declarari incidisse in excommunicationem, tam ipsam Provinciale, quam tres executores: Et eadem Sac. Congregatio rationibus à P. Procuratore Generali ordinis allatis, inter quas adductum fuit, prædictum Fratrem Carolum extractum fuisse ad correctionem, & ob id ad dominum dationæ translatum, censuit, Provinciale, & quæ Fratres profectos non incurrit, hæc die 19. Aprilis 1701.)

EXPLICATUR EXCOMMUNICATIO PERCUSSORIS CLERICI.

3557 Percussorem Clerici, aut Monachi excommunicat Innoc. III. in *quibusdam* 17. q. 4. his verbis: *Si quis suadente diabolo in Clericum, vel Monachum violentas injecerit, anathematis vinculo subjaceat, & nullus Episcopus auctoritate sua eum absolvere, comprehendentes, res, sœmina, mandantes, consules, aut id positive, efficaciter cooperantes, etiam secuto.*

3558 Nominè Clerici, veniunt Clerici, qui saltem prima tonsura initiati, habent tonsuram gestantes, etiam si sint excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares, & verbaliter degradati. Item Clericos coguntur, si cum una, & virgine convenerint, habitum ac tonsuram deserat. Hi quoque gaudent privilegio Canonis: *si quis.*

3559 Privilegium Canonis amittit Clericus. 1. Bigamus verè, quatenus cum altera contraxit, vel interpretatur, quatenus cum una corrupta, lib. 1. in 6. tit. de Bigamia.

Religione
habitu de
etia Cleric
inductio
omnium
n, quatin
Congreg
Generali
an sunt, p
trum facti
nam dico
ciale, d
rile, Ruc

Si habitu, & tonsura dimissis, ter monitus
non recusat. *cap. Cum contingit 2. de sent.*
3. Qui sine habitu, & tonsura enormi-
ter se immiscet, et alando, latrocinia com-
mittendo, seditiones, aut bella commoven-
do, &c. n. 737. & 787.

3560 Nominè *Monachi*, includuntur
Religiosi professi, & Moniales, Conversi, &
Conversi, *cap. Cum illorum, & cap. de Mo-*
nachis lib. 5. tit. 39. de sent. excomm. Novi-

quarumque sexus, etiam si sint admissi ante
etatem 15, dummodo non sint infantes, sed
sua rationis habeant, & hi dicuntur *Obla-*
ti, *cap. Religiosos, de sent. excomm. in 6.* Tertia-
rii Mendicantium, si habitum gestent, & in
communitate vivant Mulieres Tertiariæ in
proprie domibus viventes, vitam œelibem
agentes, juxta formam *num. 748.* præscri-
pta Conit. Leonis X. *Dum intra,*

Eremitæ collegialiter viventes, sub obedi-
entia Episcopi, aut alicujus Prælati viventes.
cap. Qui vere 16. q. 2. & ex usu cum
sua voluntate Pontificis. Et quamvis pro-
fessionem non emittant, eorum est similitu-
dina Religio, ad similitudinem scilicet
vitarum Eremitarum.

Omnes illi, qui habitu Religioso assump-
to Monialium servitium sunt mancipati, &
quibus elemosinas quærunt, dummodo vi-
vant prope Monasterium, earum more. Item
illi, qui habitu Clericali incedentes, infer-
unt Congregationi Presbyterorum, qui
illegally modo Religioso sub certo Sa-
cramento vivunt.

Demque equites S. Joannis Hierosolymita-
ni, quia sunt verè Religiosi. De reliquis e-
remitis dicitur, ut in *num. 746.*

3561 Per injuriam violentam manu-
um, intelligitur omnis actio exterior injurio-
sa personam Ecclesiasticam violentè tangens
sive immediate sive mediate, v. g. si vestem

tangat. Hinc si quis impropria in Clerico im-
dicat, aut lapidem projiciat, sed lapis eum non
tangat, excommunicationem non incurret.

3562 Item nomine *manus*, venit quod-
libet instrumentum, quo fit actio physica in-
juriosa, nempe pes, &c. & ponitur *manus*,
quatenus est instrumentum magis solitum
ad tales injurias.

Ad hanc igitur excommunicationem in-
currendam, tria copulativè requiruntur, scilicet
factum consummatum, violentia, & injuria.
Injuria semper est annexa actioni physice,
violente, & nocivæ.

3563 Malignius ex nostro Allessano sum-
matim, & satis actiones, in quibus quis ex-
communicationem incurrat, vel non incur-
rat, refert; & quidem incurrit, qui Clericum
conspuit, pulvere, luto, vel aqua conspergit,
vestem lacerat, aliquid per vim, & injuriam
de ejus corpore eripit, pileum, v. gr. pallium,
ita ut actio sit graviter injuriosa; si manu, vel
pede, aut baculo eum percutiat. Si manus vi-
olentè injiciat in equum, cui ille insidet, si-
stendo per frænum; quia licet talis actio sit
levis respectu corporis, est gravis respectu
honoris; si eum persequatur, ut in flumen,
vel fossam incidat, aut equo decidat. Si in
carcere violentè detineat, aut in loco, unde
sine dedecore exire non possit.

3564 Incurrit, qui aliqua ex his injuriis
physicis offendit Clericum mortuum. Pi-
gnatelli *tom. 6. consil. 5. num. 3.* Sperillus
decis. 45. n. 56. contra Henriquez; quia Ca-
non est favorabilis statui Clericali; & ideo
extendendus. Idem potiori jure dicit de Cleri-
co dormiente: At non incurtere, qui vestes
illi non adherentes laceraret, sequitur ex
num. 3561.

Incurrit, qui manu sinistra ad collum Cle-
rici injecta, altera manu supra pugionem ap-
posita; aut qui una manu eo per pectus, aut
Capu-

Capucium apprehenso, alteram in forma pugni tenens eum minatur: *Si non esses Clericus, te percuterem.* Est enim actio physica, violenta, & injuriola. Sperellus *de cas.* 45. num. 36.

3565 Incurrit, qui venenum Clerico præbet, statim ac ille bibit. *Lezana tom. 3. ver. Clericus num. 5.* Sperellus *dec.* 20. etiam si mors non sequatur, quia propinatio veneni est actio exterior physica, violenta, & nociva, ac inde injuriola; & secuto haustu, habetur effectus secutus sufficiens ad censuram (nam rectè ponderat *Matthæucci tom. 1. ver. Excom. Canonis num. 29.*)

In casu veneni propinati, duplex consideratur effectus; alter est ipsa propinatio, ob quam indubie non incurreretur censura, nisi ea consummata esset, & sic nisi Clericus venenum biberet; alter est effectus veneni, nimirum mors, & iste effectus nullatenus est necessarius ad incurrendam censuram, sicut non est necesse ad effectum, ut mandans eam incurrat, quod Clerici mors, vel corporalis læsio sequatur, sed sat est, quod mandatarius seipsum explodens, Clericum cum pulvere, vel aliqua materia attingat, quia semper verificatur, quod violentas manus injecerit in Clericum, per actionem nimirum justitiæ repugnantem, ipsam Clerici personam cum injuria, & temere tangentem.)

Quod si mors sequatur, tunc erit factum enorme, & homicidium.

3566 Non incurrit ipse Clericus, qui se ipsum injuriose percutit; quia jus de persona distincta loquitur. *Mastrius contra aliquos.*

Nec alius, qui causa disciplinæ, & correctionis, Clericum percutit, ut Pater, Superior, Præceptor, Senex, aut aliquis propinquus. Constat ex *Authentica præbiteres*

1. cap. de Episcopo, ex cap. 1. de fest. ann. & in c. cum voluntate.

Nec qui clam crumenam Clerico dedit, aut vestem tollit; quia non est actio violenta, sed fraudulenta.

Nec qui percutit ad defendendum suos, aut suas res, vel honorem, cum ramine inculpate tutelæ.

Nec si percussio sit jocosa, vel casualis, quando janitor, vel apparitor turbatum percutit Clericum.

Nec si percussio fiat ex subitito, & occasione deliberato animi motu; vel si injuria percussio prudenti non sit talis, ut sit mortale.

Nec si ipse Clericus percussio mittat, aut consentiat, si percussio sit injuriola, v. gr. si fiat joco, vel si veniat in manus disciplinam pati; si veniat injuriola, percussio est excommunicatio, etiam si Clericus percussio consentiat, si injuria statui Clericali irrogatur, cuius cedere non potest: v. *num. 2096.*

§ 2115.

Nec qui ratione officii vi extrahit de ecclesia Clericum divina Officia turbantem, aut ibi indecentia patrantem. *Glossa in Celebrationem*; quia præsumitur non injuriâ manus incipere.

Pari ratione non incurrit, qui Clericum injustè suam domum occupantem, si alio modo repellere non potest, utitur jure suo; adeoque non committitur injuriam.

Nec mulier, quæ percutit Clericum per honestate, non puris verbis, sed factam insultantem, si alio modo repellere possit: v. *num. 2094.*

Nec qui percutit Clericum in fragmine cum uxore, matre, sorore, vel pertum, ex cap. *Si verò*, ut in *num. 2095.*

si percussit non statim, sed inter-
medio tempore, quo dolor sedari posset. Vel
inter opera clam expectet, ut in fragranti
percutiam percussit; vel si eum cum aliis
percussit, quibus peccantem reperiat; quia
percutit. sua disponit.

3570. Hec pueri ante annum 14. pubertatis pu-
erile percussiones: ut infra de excommuni.

Hec qui percussit Clericum degradatum
absolutione reali, & actuali: infra de degra-
datione.

Hec idem incurrit Summus Pontifex,
si Clericum percussit, quia subiectum censu-
re esse subditus illi, qui fert censuram;
Summus autem Pontifex nullum Superio-
rius potest. Tum quia censura est de iure
iuramento positivo, & Summus Pontifex est
ipsum ius humanum positivum.

PERCUSSIO DIVIDITUR

Communitur à Doctõribus in le-
vem, mediocrem, & enor-

3568. Levis est, qua fit sine relictione ve-
luti, ut que fit palma, pugno, pede, ba-
cili, vel lapide vestigium non relinquen-

3569. Mediocris est, qua fit cum relictio-
ne, sine tamen mutilatione, notabili
effusione, aut lethali vulnere. Ut si
quod dens, aut capillorum copia e-
fringatur, veltes effringantur, si stercore vul-
teratur, & similia.

3570. Enormis est, qua fit cum mutilatio-
ne, cum notabili sanguinis effusione, qua
fit in naribus, vel cum lethali vulnere, vel
si sit levis, fit autem, & atrox ratione
personæ. Levis namque erit, si ala-
percutatur Clericus; enormis verò, si E-
piscopus. Exam. Ecclesiast. Tom. 1.

piscopus Abbas, Provincialis. Levis erit, si
sanguis effluat è naribus; quia sunt organum
nimis facile ad emittendum ex levissima
causa sanguinem: vide num. 571.

3571. Recensita divisio percussionis in
triplicem, est arbitraria facta à Doctõribus,
sed iudicio quidem prudenti.

3572. In iure autem, ex const. 2. Joannis
XXII. apud Confectio pag. 19. duplex di-
stinguitur, levis scilicet, seu modica, & gra-
vis, seu enormis; quæ constitutio, quia val-
de iuvat, assertur, & est, ut sequitur.

(Perlectis litteris vestris circa absolutio-
nem excommunicatorum, vos in eis dubita-
re perpeximus, quæ esset modica, aut levis
injuria, circa quam, sicut talis loquitur, absol-
vendi vobis contulimus potestatem. At quod
cum sit facti potius, quàm juris quæstio, vo-
bis prout possumus, respondemus: illam vi-
delicet modicam percussionem, aut impulsio-
nem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut
baculi, vel lapidis, quæ ad livorem mutila-
tionem membri, fractionem dentis, depilatio-
nem capillorum non modicam, vel effusio-
nem sanguinis non excedit, nec tam levissimi
ictus, aut pugni percussione sanguis exiret,
transire in atrocem injuriam profitemur, ut
propter hoc sit ab absoluteione talium absti-
nendum: ut tamen non solum ipsum factum,
imò etiam facti qualitas, percutiendi modus,
aut injuriandi, circa hoc diligentius attenda-
tur; & ipsius facti circumstantia, loci videli-
cet, & etiam personæ, quæ sit levis, vel modi-
ca, gravis, aut enormis injuria, manifestius co-
gnoscatur. Loci quidem, ut in theatro, vel in
foro, coram Rege, Prælato, vel Iudice, in Ec-
clesia, coram multis in alio loco publico ali-
cui injuria conferatur, Persona, veluti si Ma-
gister, vel Iudex, aut etiam Magistratus, aut
Prælatas, Pater, aut Patruus, vel aliquis in di-
gnitate, vel personatu constitutus, ab inferio-

ri, vel humili contra naturam juris patiat, per hæc quidem graves videantur injuriæ; & quæ sint leves, aut modica, tanquam ex opposito cognoscantur. Sanè quia negotii natura non patiat, ut ad plenum omnia differantur; judicium autem talis enormis injuriæ vestro duximus arbitrio committendum, ut potestatem vestram, cum ad hæc processeritis, temperetis, ut citrà metas hujusmodi potiùs, quàm ultra eas circa absolutionem talium procedatur: ne injuriantes de vicina absolutione confisi, de facili in atroces prorumpant percussiones, vel injurias: & sententias Canonis jam periculosius contemnent, in excommunicationis sententias proclivius prolabantur. Tolerabilis est enim aliquos, qui per vos etiam possunt absolvi; nobis, vel superiori absolvendos relinquere, quàm contra statuta Canonum imagine quadam absolutionis [quod non fit sine grandi periculo] quemquam relinquere innotatum: cum umbra quadam videatur in opere, veritas autem non subeat in effectu, &c.]

3573 Ex his colliges, percussione dici levem, non in se, sed in comparatione ad mediocrem, & enormem; unde in se debet esse peccatum mortale, quia excommunicatio non incurritur ob veniale. Nec sufficit, quod mortalis sit quoad actum internum, sed requiritur, quod talis sit etiam quoad actum externum; quia Ecclesia non judicat de internis; hinc si quis animum internum haberet cum violentia, & injuria percutiendi Clericum, in effectu tamen absque extrinseca violentia, & injuria levis illius peccus tangeret, non incurreret censuram; quia actio externa non esset mortalis in se, sed solum quoad actum odii internum.

3574 In dubio, an percussio sit levis, vel gravis, est censenda gravis. Clericatus cap.

27. n. 24. Ex extrav. Pii II. apud Novum cap. 27. n. 91. sequitur ex cons. Joan. 22. num. 3572. & ex n. 3564.

3575 Percussor Clerici est vitandus, quæ eo, quod talis denunciatur, per hoc hunc, quod sit notorius percussor Clerici, ut nulla valeat tergiversatione celum intrare. Martini V.

QUANTUM AD ABSOLUTIONEM EPISCOPUS

3576 Potest à percussione levi absolvi, ex cap. Pervenit, de sim. excomm. 24. de refor. c. 6. ut in n. 3324. & si persona excommunicata sit excommunicata, uti sunt Moniales, &c. par. de n. 3345.

PRÆLATUS REGULARIS

3578 Potest suos subditos, & non levi, aut mediocri, ex cap. Monachi, de refor. c. 6. ut in n. 3324. & si persona excommunicata sit excommunicata, uti sunt Moniales, &c. par. de n. 3345.

Quia in relatis privilegiis, mentionem in quo fuit petitio, qui essent exceptio, mes, pro quibus sit ad Sedem Apostolicam, solum quinque sunt exceptio, ut in n. 3386. & 3390. inter quos percussio enormis; exceptio autem in regulam in contrarium.

3579 Firmiter suadet, quia in petitione facultatis reservandi casus Clem. VIII. Prælati Regularibus

Abbas, sub n. 10. conceditur reservabilis: aut vulneratio, seu gravis percussio in aliquo personæ. Quæ concessio supponit facultatem absolvendi, nullus namque potest sibi reservare casum, quem potest absolvere: v. num. 3301.

Quod (ut rectè ponderat Matthæucci *tr. Excom. Canonis n. 55.*) magis licet verbis, quæ Urb. VIII. confirmans decretum Clem. VIII. addidit: *Sanctitas sua* declaravit, ut si huiusmodi Regularium Confessarius casus alienius reservati facultatem petentibus, Superior dare noluerit, non abominus Confessarii illa vice poenitentiarum Regularium, etiam non obstantia Superiori facultate, absolvere. Ubi ad rem notetur, quod facultatem petentibus Superior dare potest: Pontificem supponere, Superiores ipsos, vel alios, quibus id committitur, potest proprios subditos à præfatis ab-

solvi: v. n. 3302.

Qui autem sint hi Superiores, dicitur *tr. n. 3379. 3432. & 3303.*

Quam ad satisfactionem: v. n. 3371.

De Monialibus exemptis, rectè ait Innocentius *cit. num. 60.* (Moniales exempti vicem percutientes, absolvuntur à Regularibus, vel aliis de præfata communiione; etenim privilegia Regularium data, eorundem Monialibus committuntur, ut observat Pignatell. *tom. 7. de iur. n. 4. Plasec. prax. par. 2. cap. 3. n. 1.* & expressè in Bulla Aurea Sixtus

habet: *Ut moniales, & Tertii Ordinis*

existentes sub cura Fratrum Prædicatorum, & Minorum respectivè, possint, &

libere, & licitè uti in omnibus, & per

omnia privilegia, immunitatibus, gratis, &

concessionibus, facultatibus, & in-

dicatibus, & temporalibus præfatis

Prædicatorum, & Minorum con-

cessis, quatenus eorum sexus, & status non

contradicant, & pro Monialibus S. Clarae

repetit Leo X. Const. cum sicut, & Gregor. XIII.

Const. ex benigna Sedis, & Sixt. V. Const. est

Mendicantium, confirmantes privilegia

Fratrum Minorum de Observantia, & Mo-

nialeum Sanctæ Clarae, ac Tertii Ordinis

Sancti Francisci, etiam per modum commu-

nicationis, & extensionis inter se, & cum ali-

is Ordinibus.

3582 Si in aliquo Conventu sint tantum

Praelatus, & unus Sacerdos subditus, qui in-

vicem se percusserint; tunc si percussio est

occulta, potest Praelatus illum Sacerdotem

absolvere, eumque eligere, & absolvi; vel

è converso, potest illi facultatem committere,

ut ipse superior absolvatur, sicque abso-

lutus subditum absolvere. *Port. in resp. mor.*

quia tunc, cum percussio sit occulta, Prae-

latus non est vitandus, sed toleratus; adeoque

habet jurisdictionem, & inde potest eam ex-

ercere, & delegare.

3583 Si verò percussio sit publica, ut

nulla possit tergiversatione celari, videtur,

quòd non; quia tunc, cum sit vitandus, &

inde careat jurisdictione, nec potest absolve-

re, nec eam delegare.

Attamen Diana *ro 5. tr. 2. ref. 26.* Passerinus,

Lezzana *verb. Clericus n. 17.* *Port. cit.* & alii

cum Tamb. docent, quòd tunc, licet non pos-

sit sibi eligere subditum pariter publicè ex-

communicatum, quatenus hic, cum sit vi-

tanus, non est capax jurisdictionis; potest

tamen eligere alium Sacerdotem; & ab illo

absolvi; quia tunc, licet sit privatus jurisdic-

tionis, illa electio non est actus jurisdic-

tionis, sed solum designatio personæ, cui Papa

ex vi juris, aut privilegii dat jurisdictionem.

3584 Si subditus sit laicus, aut Superio-

non sit talis, qui potestatem Ordinariam ha-

beat absolvendi, adeoque non possit eam ali-

381 Mattheucci *tom. 1. à pag. 311. Clericatus cap. 27.*

CASUS 8. RESERVATI
Illustrissimo, & Reverendissimo
Archiepisc. Panormitano.

3593 1. **R**aptores virginum, prolem suffocantes, nefandum sodomix scelus, non modò exercentes, sed etiam semel committentes.

2. Paganis viris, vel mulieribus, aut bestiis abutentes.

3. Qui Sanctimonialia, vel aliàs mulieres intra Monasterium comorantes, turpiter alloquuntur, iisdemque per se, vel per alios scribunt, vel turpiter quid intendunt, aut tractant.

4. Sortilegium operantes, & magicas artes, veneficia, superstitionesque exercentes, & quolibet sacramento, vel sacramentali, aut re sacra ad id abutentes.

5. Litterarum, ac sigilli Archiepiscopalis, & ejus Curix salariorum, & qui litteras, & scripturas Archivi, vel furto abripiunt, vel quovis modo mutilant, aut deturpant, ut integre legi nequeant: *v. n. 3554. n. 4.*

6. Notarii, qui legata ad pias causas facta non denunciant.

7. Clerici ad quoslibet Ordines per saltum, vel furtive promoti: vide infra *de Irregular. tom. 3. n. 37. C. 91.*

8. Bonorum Ecclesiasticorum invasores.

EXPLICATIO.

3594 **P**rolem suffocantes, dicuntur persona illa, quæ in lecto, periculum advertentes, & non curantes, prolem opprimunt; vel quæ prolem ex adulterio, v. gr. natam, ut occultent, suffocant.

3595 Non sufficit ad reservationem, si raptus

Zzz 3

ptus sit vidua, aut desolata. Conditiones raptus: vide num. 2158. pro sodomia: vide an. 2175. ad 278.

3596 Nomine *Pagani*, non veniunt hæretici, sed non baptizati, ut Furca, &c.

3597 Qui semel fortilegium committit, incidit in reservationem; quia verè dicitur fortilegium operans. Non sic semel, aut iterum magicas artes, venificia, & superstitiones operans; quia reservatio hic requirit exercitium; duo autem, vel tres actus non faciunt exercitium; nam exercitium dicit frequentiam. Tamb. *tom. 2. pag. 46. num. 33.*

3598 In 6. casu non comprehenditur legatum factum ad satisfactionem rei ablata, aut furti; at peccant mortaliter in hac Diœcesi Notarii illud non denunciantes, ex præcepto Synod. Panor. de anno 1679. *num. 243.* ubi fit distinctio inter legata ad pias causas, & legata ad satisfactionem rei ablata, aut furti; & ideo pro utrisque est peccatum, sed pro prioribus reservatio.

3599 Pro 8. casu invasio propriè est bonorum stabilium; nam mobilium, dicitur furtum, ut in n. 3554. n. 7. ubi vide, quæ sint bona Ecclesiastica.

3600 In Diœcesibus, ubi in peccato carnis cum Confessario reservatur peccatum complicitis, nomine *peccati carnis*, venit, non solum copula consummata (nisi exprimat) sed quodlibet peccatum mortale externum carnis, nempe tactus impudici, &c. Item nomine *complicitis*, venit persona illa, quæ cum Confessario peccavit: hæc quidem non potest ab eodem valide absolvi; bene verò ab alio Confessario, quia respectu ejusdem Confessarii, peccatum complicitis est in tali diœcesi reservatum, minimè respectu alterius Confessarii; nam respectu alterius Confessarii persona illa non dicitur complex in peccato carnis: v. *tom. 2. num. 608.*

CASUS RESERVATI

In Ordine Minorum Regularium
Oblervantia S.P. Franciscæ

Ministris Generalibus, & Provincialibus.

Pro Observantibus sunt 16.

- 3601 1. **N**omen Dei, aut Domini nostri Jesu Christi, aut Dei-
ra Virginis Mariae blasphemantes.
2. Rebus sacris abutentes,
3. Quidquam in Religionis detra-
tum, extra Religionem patefacientes.
4. Discordias Patrum, vel deponen-
Prælatorum manifestantes.
5. Calumniam in judicio cuiquam
ponentes, vel ad id faciendum inducen-
6. Falsò, ac scienter, quempiam
santes, & accusantem revelantes.
7. Falsum testimonium deponentes, vel
deponendum procurantes, aut alium
modolibet infamantes.
8. Jurati veritatem negantes, & falsum
affirmantes.
9. Ter debitè moniti obedire retar-
10. Consummatum carnis peccatum
cumque admittentes.
11. Denarios contra Regulam accipien-
tes tenentes, vel asservantes.
12. Rei factæ, vel notabilis furtum
petrantes.
13. Religionis bona extra Ordinem
no dantes.
14. Fratribus, vel secularibus vendendo
aut quovis alio modo alienantes.
15. Generalis, vel Provincialis, aut
Secretariorum litteras, tum nullas, tum
piendas, impediendes, frangentes, falsi-
tes, vel quomodolibet intercipientes.
16. Sigillum Ordinis, vel cupula

17. Libellum famosum facientes, fieri
 18. Graviter quempiam percutientes, aut
 19. Carnes, cum Ecclesie præcepto, vel
 legibus vetitum fuerit, comedentes, nisi scri-
 ptam facultatem ob necessitatem à Superio-
 ribus impetnaverint.

PRO REFORMATIS 13.
 1. Veneficii, incantamenti, è forti-
 legii.

2. Disobediencia contumace, quando
 in la terza monitione per un giorno natu-
 rale, il subdito persevera nella disubbidien-
 za.

3. Percussione grave d'un altro Religio-
 so Clerico secolare.

4. Manifestatione di cose, che infamino
 l'Ordine, o Frate particolare.

5. Peccato di carne volontario compito.

6. Proprietà di peccato mortale.

7. Fatto di cose notabili, o replicato.

8. Falsa accusa con infamia dell'accusa-
 to, o del memoriale falso in qualche Tribu-
 nale.

9. Falso testimonio in giudizio.

10. Falsificazione di mano, o sigello de
 Superiori, o di persona notabile, o del Con-
 vento.

11. Malizioso impedimento, ritardatione,
 o apertura di lettere de Superiori à subditi,
 o subditi à Superiori.

12. Far libelli famosi, consigliare, o in-
 tercedere, che si facciano, quando si giunge à se-
 nate, che siano esposti, buttati; o in quali-
 si modo publicati.

13. Procurare, aiutare, consigliare aborto
 di un feto, ancorche non sia seguito l'effetto.

Vide dicta supra Decr. Clem. VIII. à nu-
 3302.

Super quo dubitatum fuit,
 An in Decreto Clem. Papæ VIII. de anno
 1593. 16. Maji super qualitate casuum ab
 eorundem Regularium Superioribus refer-
 vandorum edito, censura etiam compre-
 henderentur, ita ut iisdem Superioribus abs-
 que Capituli Generalis, aut Provincialis con-
 sensu, aliquibus peccatis in Decreto hujus-
 modi non contentis, excommunicationem
 annexere, ejusdemque absolutionem sibi
 reservare liceat?

S. Congr. Card. negotiis Regularium præ-
 posita, Illustrissimo Bandino referente, cen-
 suras in supradicto Decreto comprehendi
 censuit. Romæ 7. Julii 1617.

CONFESSARII SCIENTIA.

3603 Confessarius, ut valide absolvat, re-
 quiritur, & sufficit, quod cogno-
 scat peccata saltem sub ratione confusa pec-
 cati, & sciat formam Bulem. *lib. 6. tract. 4. c. 2. dub. 4. n. 3.* quia sic habet partes essen-
 tiales sacramenti.

3604 Ut autem licitè absolvat, ejus scien-
 tia debet esse tanta, ut sciat discernere, an
 peccata, quæ communiter patrantur, sint
 mortalia, vel venialia, unum, aut plura; cir-
 cumstantias mutantem speciem in peccatis
 communiter occurrentibus; nam de aliis et-
 iam doctiores sæpè dubitant. Leander hic
disp. 11. q. 106. qui cum multis q. 109. ait,
 non requiri, quod Confessarius de omnibus,
 quæ audit à penitente, judicet, an sint pec-
 cata gravia, vel levia; imò neque, an
 sint, vel non sint peccata, sed de communi-
 bus, reliqua verò audiat, & intelligat, ac po-
 steà absolvat, cum debita intentione; quia
 si non tenetur omnia peccata cognoscere,
 minimè tenebitur determinatum judicium
 de omnibus ferre.

3605 Item

3605 Item scire debet spectantia ad restitutionem, requisita in pœnitente, ut sit rectè dispositus, & remedia peccatis opportuna, insuper casus reservatos, censuras, & irregularitates.

3606 *Confessarii Regulares*, ex suis privilegiis, extra Italiam, & intra Urbem absolvere possunt toties, quoties, ab omnibus casibus Pontificiis, exceptis casibus 20. reservatis in Bulla Cœnæ Domini, & casibus reservatis Episcopis pro singulis respectivè dicentibus. Idem verò intra Italiam, & extra Urbem, absolvere pariter possunt toties, quoties, ab omnibus casibus Pontificiis, exceptis casibus Episcopis reservatis, casibus 20. reservatis in Bulla Cœnæ Domini, & insuper aliis sex casibus Pontificiis, qui post præfatos 20. referuntur. Unde Confessarii Regulares solum horam, & casum in propria Religione reservatorum debent memoriam tenere. Insuper absolvere non possunt nominatim excommunicato per sententiam ab homine, nisi virtute Bullæ Cruciatæ, & satisfacta parte: *vide proposit. 12. ab Alex. VII. damn.*

3607 *Confessarii autem saculares*, ultra præmissas, debent quàmplurimum aliarum censurarum reservatarum memoriam tenere, quapropter omnium catalogum pro Confessoriorum commodo apposui.

3608 In casibus difficilioribus, sufficit, quòd sciat dubitare; & tunc, si sit periculum errandi, v. gr. circa impedimenta matrimonii, restitutionem, censuram reservatam, &c. debet absolutionem differre, usquequò libros consulat, aut doctiores.

3609 Sacerdos notabiliter in scientia deficiens, mortaliter peccat, si ad audiendas Confessiones se exponat. Major autem, aut minor scientia requiritur, & sufficit, juxta locorum, & pœnitentiam diversitatem, jux-

tà illud Isaia 24. *Erie sicut populus, sic factus est Sarpè pœnitentes docti possunt Confessarios juvare: vide num. 278. 284. 410. & 3312.*

CONFESSARII PRUDENTI

3610 **D**ebita prudentia Confessariis tenetur, si accuratè sui, & facti mentem attendat. Est hoc ad mentem *secunda tabula post naufragium* deòque Tribunal pœnitentiar, sed malitia, & portus salutis, Est ipse *Indes*, doctor, & medicus, atque pacis mediator inter Deum, & hominem. Quamvis igitur Confessari per se sit audite, non in pœnitentem, sipe attentè pœnitentem conditione eum interrogare tenetur.

3611 Et quidem non est opus *re pœnitentes*, si sint docti, aut licet non docti, sunt tamen factis instituti ad operam cum suis circumstantiis aperienda; sed quos advertit non bene examinatos, iudicio indigere; idque humano modo pœnitentes nimium vexet.

3612 Pro qua re sciendum est, integritate confessionis exprimendum numerum certum, & determinatum peccatorum mortalium, quando confessio verò non constat, sufficit experientiam numerum probabilem, aut verisimilem, addo particulas *plus, minusve*, vel circa verba se extendunt ad parvam summam adduntur: v. gr. in numero denario ad tria, vel tria, in centenario ad decem, &c. Confessus est, se peccasse circa decem, non tenetur hæc tria confiteri; tenetur si plurium recordetur.

3613 Qui verò bona fide confessus peccasse vigesies, & postea inveniat, pe-

num decies, non tenetur talem numerum
repetere, nam in numero majori continetur
minor, & sic confessio est integra.

3614 Quando non potest haberi numerus
probabilis, dicenda est frequentia in die,
mensis, vel anno, quantum hu-
militas fieri potest; quod si neque hoc fieri
possit, sufficit dicere consuetudinem, & tem-
pepeccandi.

3615 Hoc modo audiri debet concubi-
nus, qui dicit concubinam domi retinuit,
interdixit, debent enim explicare nume-
rum fornicationum, quot in die, septima-
na, mense, vel anno si non possunt sine pe-
ccato magni erroris, sufficit, quod exprimitur
tempus, per quod in malo perseve-
retur.

3616 Caveat, ne simplices interroget de
peccatis forte illis ignotis, ne sic eos ad pec-
candum doceat. Interrogationes in materia
peccati, maxime cum mulieribus, sint pau-
ca, & cautae, ne nimium ruborem asserat, i-
gnorantem doceat, aut in aliquod periculum
detectionis se, vel pœnitentem ponat;
quod si id timeat, potius patiat, ut aliquid
negotium materiali desit. Basemb. *lib. 6. tr.*
cap. 2. dub. 6.

3617 Pœnitentes, dum confitentur, non
errant, sed solum quando advertit eos
errare, aut confundi, suggerat, ac adju-
vet, & statim sistat. Nunquam vultum al-
terius, aut gestum aliquem horro-
ris ostendat; nunquam inter confitendum re-
prehendat, sed verbis dulcibus ad confi-
tendum aliciat: confessione verò comple-
ta, tunc, ut oportet, moneat, reprehendat,
& curet; ita tamen, ut in reprehendendo i-
gnorantem non ostendat, sed amorem; aliud no-
men non sit in ore, nisi *filius, filia*; sic ore
conatus pleno dignoscere faciet pœnitenti
multum peccati, offensam Dei, damnatum
Pœnit. Exam. Ecclesiast. Tom. 1.

num animæ, & corporis, pericula, inquie-
titudinos, &c. ut ita pœnitentem non con-
fundat, sed lucretur.

3618 Confessarius *advertens pœniten-
tem ignorantiam alicujus mali gravis laborare*,
si orta aliqua dubietate pœnitens eum inter-
rogat, tenetur veritatem aperire, quia si-
lentium esset erroris approbatio. Si verò
pœnitens eum non interroget; si Confessa-
rius advertat, ignorantiam esse vincibilem,
& culpabilem, tenetur eum monere, quia
est indispositus, & in malo statu, ac proinde
non absolvendus, nisi velit desistere, & ma-
lum reparare.

3619 Si verò advertit ignorantiam esse
invincibilem, quatenus, v. gr. bonâ fide rem
alterius detinet, matrimonium cum impedi-
mento dirimente contraxit; &c. tunc si præ-
videat, seu prudenter timeat admonitionem
non profuturam, nempe pœnitentem non
restituturum, aut adhuc cum conjuge man-
surum, &c. eum monere non debet quia mo-
nitio caret fine, imò est occasio majoris mali;
quoniam per monitionem ille, qui prius erat
in statu peccati materialis sine offensa Dei,
constituitur in peccato formali cum offensa
Dei. Hinc Sanct. August. relatus in *cap. Si quis
de pœnit. dist. 7.* inquit: *Si scirem tibi non pro-
desse, non te monerem, non terrem.* Idem dicit,
si ex monitione timeat aliquod magnum dâ-
num, aut scandalum secuturum, v. gr. ex con-
jugum separatione filiorum periculum, pa-
rentum hostilitates, &c. Mastrius *disp. 21. q. 8.
n. 716.* Lugo, Villel. Diana, Tamb. *tom. 2. in
verb. confess. lib. 3. cap. 4.* ubi addit, quòd in
tali casu, si pœnitens sciat peccatum in con-
trahendo matrimonium commissum, nesciat
verò invaliditatem, de peccato absolvat, at
invaliditatem non ostendat.

3620 *Confessarii Principum, & Prælatorum*,
si sciant eos non satisfacere proprio officio,
Aaaa v. gr.

v. gr. circa collationem beneficiorum, electionem ministrorum, gubernationem subditorum, circa eleemolynas ex bonis Ecclesiasticis faciendas, &c. tenetur eisdem de sua obligatione monere, alias erunt eorum peccatorum participes, & unus alterum ad inferna trahet; quia raro eorum ignorantia est invincibilis, & raro id evenit sine damno communi, & sine scandalo subditorum putantium similia licere.

3621 Confessarius ait Gobat. tom. 3. de voto n. 373. tenetur ex charitate sequi opiniones probabiles, quando sectando severiores, conjicit penitentem in periculum peccati formalis.

3622. Parochus, si ex Confessione penitentis dignoscat impedimentum dirimens, & matrimonium sit contractum, gerere se debet ut in n. 3618. & 3619.

Si non sit contractum, debet illum monere, & si opus fuerit, terrere, ne contrahat: at si persistat in contrahendo; non potest illum à matrimonio repellere, sicut nec potest ab Eucharistia. Imò nec potest illum post Confessionem monere, absque eo, quòd priùs ab illo licentiam petat, & obtineat. Ant. à Spir. Sanct. de Sac. Penit. tract. 5. dis. 15. sect. 6. num. 1557. cum Bonac. idque ratione sigilli Sacramentalis, ex num. 3206. & 3222.

3623 Si ipse solus impedimentum occultum sciat extra Confessionem; non potest ad matrimonium procedere, sed tenetur illud Ordinario manifestare. Ant. à Spir. Sanct. de Matr. tract. 11. dis. 4. sect. 14. num. 212. quia bonum Sacramenti prævalet juri particulari secreti naturalis; ut in tom. 2. à num. 68.

QUÆRES I

3624 Petrus, qui bona fide contraxit cum

impedimento dirimenti, quòd eandem in sui conjugii ignorat, fecit votum cum parochus de non reddendo debitum uxoris; atque in Confessione ad Parochum pro tali voto tractato parochus scit impedimentum dirimens, quomodo se gerere debeat?

R. El p. Si Parochus prudenter putet, quod ex manifestatione impedimenti non speretur profectus, sed potius damnum non tenetur illud aperire, juxta num. 3618. Quia penitens non petit, an habeat impedimentum (tunc enim utique teneretur sitive respondere, ut in num. 3618.) consistitur peccatum in faciendo votum re alteri debita, aut de eo ex confessione erronea violato. Unde tunc se gerere debet sicut cum eo, qui operatur ex confessione erronea, & inde dicere votum non tenetur imò à peccato in eo emitendo absolvetur tunc mentitur; quia stante confessione veritatem, sic votendo peccavit, nec non legare tenetur.

QUÆRES II

3625 Dum duo sponsi accedunt ad copulam, & comitantur ad Ecclesiam ad matrimonium contrahendum, alter eorum rogat parochum de impedimento dirimenti. Quid se gerere debeat, ut se retrahat sine infamia, & sine peccato?

R. El p. Si impedimentum non sit infamiam, aut scandalum, ut si sit dirimens ex copula licita, &c. tunc debet sponsus illud manifestare, & inde se retrahere, utque de remedio pro voto penitus desistendo, vel dispensatione tendendo.

3626 Si impedimentum afferat infamiam, aut scandalum, ut si sit affinitatis et illegitima, &c. tunc debet requirere Parochum pro Confessione, occasione reconciliandi

et aperire impedimentum; Parochus autem potest sponsum monere, ut statim voveat castitatem, quo pacto, de licentia parentis, dicat, eos non posse contrahe- re, quia sponsum ille habet impedimentum, quo indiget dispensari, & nesciebat.

3617 Quod votum debet verè emit- ti, a Parochus mendacium proferret, quod votum veniale, nullâ ratione cohonestari potest, cum sit ab intrinseco malum: Potest tamen emitte ad breve tempus, ut sic Spon- sum, si nolit, aut non possit pro dispensa- tione impedimenti dirimentis recurrere, ut ex confessione, voti tempore elapso, cum alio con- fite se gerentibus.

PRUDENTIA CUM MONIALIBUS

3618 Esse debet eximia. Sit confessarius deputatus pro omnibus indiffe- rentia à particularibus haud recipiat, nec quum loquatur, nisi quæ ad confessio- nem, & salutem animæ instructionem conducant, non sit asper, nec indifferetis in reformationem, minimè to- tum simul, sed paulatim procuret, ne totum perdat, & ovem amittat.

3619 Monere tenetur Monialem de con- versatione erronea contra se ipsam, etiam si sit aliqua regulari observantia, quam er- ronee putat obligare sub mortali; quia si sunt peccata, quæ committuntur scien- ter, quanto magis, quæ ignoranter? Et cum de mulieribus, valde juvat attende- re admodum, & dictum D. Thomæ in n. 151.

3620 Quando autem conscientia erronea impet observantia Regulari, debet qui- bus monere, quod ejus omisso non sit mor- tale, sed debet simul firmis motivis enixe ta- ment observantiam suadere; ita ut monitio sit peccatum mortale vitandum, minimè ad observantiam omittendam.

3631 Prompta habeat remedia contra scrupulos, & valida motiva ad ostendenda mundi mala, ac suavitatem Religionis, & ju- gi Christi, in comparatione ad jugum mundi.

3632 In occasione proxima utatur con- sideratione offensæ Dei, quatuor Novissimo- rum, maximè mortis, vitæ, ac pœnæ eter- næ; atque etiam motivis politicis, famæ, ho- noris, cum reflexione ad honestatem nata- lium, & ad pœnam, atque inquietudinem animi, & corporis, quæ in similibus exper- titur.

3633 Sit eruditus super propriis Monia- lium Regulis, & observantiis, ut firma sint ejus responsa, & consilia, in mente habens, contrarietatem responsionum, & consilio- rum scandalum parere Monialibus.

3634 Denique omnino ab opinionibus laxis se absteineat, aequitati tamen se accom- modet.

PRUDENTIA IN OCCASIONE PROXIMA.

3635 **O**ccasio peccandi, est duplex, re- mota, & proxima: *Occasio proxi- ma* est illa, in qua homo positus, circum- stantiis experitur, quod sæpe sæpius, & fre- quenter cadat in novum peccatum. *Occasio remota* est illa, quæ attentis circumstantiis non est frequenter, licet sit raro, cum pecca- to conjuncta. Unde maximè sunt attendendæ circumstantiæ personæ, loci, firmitatis do- loris, &c. hinc sæpe eadem occasio carnis, seu conversatio mulieris, quæ juveni est pro- xima, seni, aut juveni timorato, qui pecca- tum abhorret, est remota.

3636 *Occasio proxima*, proprie dicit duo, videlicet occasionem extrinsecam, & pericu- lum formale proximum peccandi; quæ duo separari possunt, nam potest esse occasio ex-

Aaaa 2 tanseca

trinfeca sine periculo proximo, ut in sene, &c. & periculum proximum sine occasione extrinfeca ut in juvene consueto ad se pollendum, ubi sine occasione extrinfeca est periculum proximum peccandi, ortum ex habitu pravo intrinfeco.

3637 *Periculum formale proximum* est illud, quod circumstantiis attentis, ita inclinatur, & movetur ad peccandum, ut in persona similis conditionis soleat esse frequenter cum peccato conjunctum. Periculum verò materiale seu remotum, est illud, quod non est hujusmodi. Periculum formale aliud est extrinfecum ortum ex occasione extrinfeca, aliud intrinfecum ortum ex prava conditione ipsius hominis.

3638 *Occasio proxima*, licet sit frequentior in peccatis carnis, in quolibet tamen peccato mortali potest contingere.

3639 *Concubinarius est*, qui mulierem, cum qua frequenter peccare solet, domi retinet, vel extra pro se expositam.

3640 Qui est in occasione remota, potest absolvi, alioquin sicut inquit Apost. 1. ad Cor. 6. *debueramus omnes exire de mundo*; nam etiam in ipsa solitudine, & in artibus licitis adest occasio remota peccandi, possunt tamen bene exerceri.

3641 Qui est in occasione proxima involuntaria, quatenus non est in sui potestate eam repellere, potest absolvi, dummodo concurrant quatuor in unum, 3632, exposita. Ratio est, quia occasio peccandi in se non est peccatum, nisi sit voluntaria; & qui in ea est, potius dicitur eam pati, quam in eam se committere. Talis occasio involuntaria contingere potest in filio familiae cum famula domini, inter fratres, sorores, filios, & filias familiae, & similes conjunctos, qui non sunt sui juris, habitantes in eadem domo sub cura parentis, avi, patris, &c. item in serva re-

spetu domini. Confessarius servam abluat ut totis viribus resistat, & non cedere reciprocantiam amoris. Dominus eam absolvi non potest, quia in eo occasio est involuntaria, & libera; imo serva, si dominum se emendet, potest licite fugere, aut eum compellere, ut eam alteri vendat. Istitis tamen debet se gerere confessarius, cum recidivis, differendo aliquando solutionem, & difficilem se ostendendo, potest absolvi.

3642 Qui est in occasione proxima voluntaria, quam scilicet libere potest repellere, & non vult, absolvi non potest, nisi semel, quia est indispotus ob defectum doloris, & propositi; imo est in occasione peccato mortali, juxta illud, *Qui in peccatum, peribit in illo*, quia occasio peccati voluntaria, & periculum formale peccati voluntarium, si assumatur, est peccatum juxta eam speciem cum actu, ad quem inclinatur, qui enim in illam, seu in illud libere inclinatur, habet judicium probabile praesens, unde licet, si sequatur actus principalis, gr. fornicatio, non sit opus circumstantiarum periculi in confessione aperire, sed libere actum principalem exprimere, & tamen sequatur, opus est exprimere, se committere in periculum proximum, seu occasio peccati proxima talis peccati. Eadem ratio est, si tamen licet quaerere directam occasionem proximam peccandi pro aliquo bono temporali, v. prop. 61. & 63. ab In. 20.

3643. Eum, qui est in occasione proxima voluntaria peccandi, seu concubinari, potest absolvi, & iterum absolvi, nisi in domo concubinam ejiciat, dummodo iter proponat ejicere, tenentur. *Leviticus 20. dis. 7. qu. 35.* & quamplures alii, sicut qui tenetur restituere rem, qui

potest semel, & iterum absolvi.
 3644 Dico tamen, eum qui habet occasio-
 nem proximam, nempe extra propriam
 domum, posse semel, & iterum absolvi,
 dummodo firmiter promittat occasionem
 non recidere, & in eam amplius se non commit-
 tere. Moneo tamen confessorium, ut post op-
 portunas monitiones, protestetur *se eum pro-
 pter abfolvendum*; hoc namque medio in-
 certum est, & expertus sum fructum;
 operans namque terretur, dum videt sibi
 remissionem abfolutionis comminari.

3645 Ille vero, qui retinet occasionem
 in domo voluntariam, nempe mulierem in
 propria domo, nec semel debet absolvi, nisi
 illam eiciat. Paludanus, D. Anton. Sil-
 verius, & alii; *quia cum femina semper esse, &
 non potest eici, nonne plus est, quam
 si eiciatur*; ait Bernardus ser. 64. in
 fine. Quam securitatem salutis potest præ-
 stare homo, dum detinet leonem in sinu?

3646 Quod si cellaverit periculum for-
 mali, & proximum de novo peccandi, tam
 prope, quam mente, v.g. propter senectu-
 tem, infirmitatem, cognationem de novo or-
 tū, &c. aut quia propositum amplius non
 peccandi fuit ita intentum, & solidum, ut re-
 verus, & mulier sint emendati, & simul
 habeant ut frater, & foror, idque diuturni
 temporis experientia constet; tunc vir nec te-
 netur mulierem de domo eicere, nec ab ab-
 folutione impeditur, etiam si interdum, raro
 peccaverit; dummodo non adit
 in viciniam, quatenus concubinitus
 sit occultus, vel si publicus, ex testimonio
 tamen Parochi, aut alia via constet de emen-
 datione, & quod vivant ut frater, & foror;
 Lencet. tit. 9. q. 40. c. 43. cum alius; quia
 tunc occasio de proxima facta est remota, &
 periculum de formali, & proximo, factum
 est materiale, & remotum, ut constat ex
 1551. & 1636.

Nec locus præcise sumptus est occasio
 proxima, alioquin in omni loco esset occa-
 sio proxima. Cardenas *dis. 40. cap. 4. art.*
2. num. 63. cap. 5. artic. 78. cap. 7. artic. 1.
num. 126.

3647 Hic facit exemplum, quod adducit
 Cardenas *dis. 40. cap. 2. nu. 19.* Sint duo ho-
 mines, unus quorum ingrediatur domum,
 in qua consuevit peccare, cum proposito te-
 pido, & remisso, quod non sic peccaturus,
 alter ex causa necessaria ingrediatur in simi-
 lem occasionem, munitus tamen solido ti-
 more Dei, intensissimo proposito non pec-
 candi, ac ferventi oratione, atque experientia,
 quod sic aliquando munitus, fuerit fir-
 mus in servando proposito; tunc prius se
 constituit in periculo formali, non sic secun-
 dus.

3648 Bertaldus in *direct. 9. pr. dec. in fine*
n. 3. ait, quod mulier habitans in domo, ubi
 peccat, si non recidat frequenter, sed raro,
 puta ter, aut quater in anno secundum Grassi-
 um, aut semel in mense secundum Calesium
 in *comp. Theol. moral. absolvi possit, dummodo*
absit scandalum; quia talis cohabitatio raro
 ad peccatum inducens, non est amplius occasio
 proxima, quoniam posset vir ille ita cum alia
 muliere extra peccare, absque eo, quod esset
 occasio proxima, aut impediretur absolvi.

3649 Imò in regulis prudentiæ in confes-
 sione, 3. regula, ait ex quodam Casista: Quod
 ille, qui expertus est, quod non est in tali occa-
 sione per tres vices repertus, quin una vice
 ceciderit, eam censere debeat occasionem pro-
 ximam: ita fere ille.

3650 Ceterum hic casus emendationis, ex
 firmitate proposito in occasione proxima muli-
 eris in propria domo, est quidem possibilis,
 sed rarus, & singularis, ut inter corvos cor-
 vus albus; unicum remedium est vel matri-
 monium, si illud inire possint, vel separatio,
 quoniam in materia carnis victoria non habe-
 tur

tur, nisi per fugam. Unde nunquam confessorius in occasione proxima voluntaria debet huic proposito quantumvis intenso se fidere, & absolvere, si concubinaris potens concubinam de domo ejicere, in proposito suo nolit ejicere; quia ex regulariter contingentibus tale propositum non solet executioni mandari. Videri potest Cardenas *dis. 40. c. 4. art. 2. Et c. 5. art. 2.*

3651 Ab occasione proxima extrinseca repellenda non excusat causa aliqua utilis, aut honesta; ut constat ex *num. 1050.* imò nulla alia causa est iustificans, nisi sola impossibilitas physica, aut moralis; quia hæc redit occasionem extrinsecam involuntariam. Impossibilitas physica est in iis, qui non sunt sui juris.

3652 Difficultas est in discernendo, quando adit impossibilitas moralis: pro qua re ita discurrit Cardenas *cit. c. 5. 6. Et 7.*

Ad impossibilitatem moralem constituendam requiritur causa necessaria, seu urgens, quæ superet vires fragilitatis humana; talis censetur, si ex separatione sequatur valde grave detrimentum in vita, fama, aut bonis: ita Doctores communiter: Bertaldus *de Peccatis in regulis prudentia in confessione, 3. Regula, prælectim Leander hic ar. 5. dis. 7. qu. 36. 38.* (qui tamen in *qu. 39.* plus æquo se extendit circa gravitatem detrimenti:) quia tunc non dicitur velle occasionem extrinsecam, sed pati, & permutare, ut damnum evitet.

3653 Iste autem, qui non potest repellere occasionem extrinsecam, tenetur vitare periculum formale peccandi per actus proprios, nimirum, 1. Per verum, & firmum dolorem de præteritis, 2. Per intensum, & solidum propositum solus cum sola non alloquendi; imò totis viribus mulieris aspectum vitandi: insuper, quòd si casu, aut aliqua cau-

sa, occasio occurreret, Dei grati à non peccabit, 3. Per verum propositum, & proinde nem separationis, quando erit possibile, & sine tante impossibilitate morali. 4. Per devotam orationem pro divino auxilio, & frequentiam sacramentorum, maxime confessionis cum eodem confessario; à quo melius vitandi periculum formale per actus proprios, si causa sufficit ad excusandum, etiam à periculo vita, quia præfata melius non firma detestatio peccati, propositum constans, & imploratio divini auxilii, &c. in potestate cuiuslibet hominis, ad hoc illa quilibet homo tenetur, etiam cum periculo vita; nam quilibet homo tenetur vitandum peccatum mortale, etiam cum periculo vita.

3654 Non sufficit propositum remissum, & tepidum, quia non est sufficiens ad vitandum, aut saltem extenuandum periculum formale peccandi; sed requiritur valde verum, & constans.

3655 *Sit exemplum:* Puella post certum tempus concubinitatis, confitentibus moribus mota accedit ad confessarium, proponens impossibilitatem moralem eam ex ea domo, seu necessitatem moralem permanendi, quia aliis, ut potest omnia sperare manana destituta, aut fame periret, aut majus malum, nempe in publicum contemptum caderet; confessorius cognita impossibilitate morali occasionem extrinsecam repellendi, eam movuit, ut periculum vitaret, aut saltem extenuaret per actus proprios, & resistendo, uti supra: resistendo mulier se non posse elicere firmum, & verum propositum resistendi libidini, quatenus quatenus resistendo incurrit eandem impossibilitatem moralem, quoniam crederet, quòd tunc de domo expelleretur, ita eadem mala incurreret.

CIRCA OCCASIONEM PROXIMAM,
QUAM QUIS PATITUR.

3659 **P**Lura congerit Sieri in suo opusculo de Sac. Pœnit. in editione de ann. 1698. ut sequitur.

„ *Quamvis quis fuerit in occasione proxima peccandi mortaliter, est tamen dispositus, si eam nolit, sed patiatur, dummodo adhibeat alia remedia necessaria ad vitandos relapsus.*

„ **H**anc propositionem concedit communis sensus Theologorum. Et ratio est, quia in tantum, qui voluntarie versatur in occasione proxima, quam potens tollere non vult tollere, non est dispositus ad absolutionem sacramentalem, quia habet actualem voluntatem peccandi, adeoque caret proposito sufficienti: Quod autem habeat voluntatem actualem peccandi, patet, tum quia vult causam, ex qua sequitur peccatum, unde censetur velle peccatum; tum etiam quia non vult adimplere id, ad quod tenetur sub peccato; tenetur autem sub peccato ad removendam occasionem proximam peccati. At hæc non militat in eo, qui patitur occasionem proximam peccandi, quia non vult causam peccati, adeoque non censetur velle peccatum; nec voluntarie omittit adimplere id, ad quod tenetur, quia non tenetur ad id, quod moraliter non potest prestare. Doctrinam hujus rationis brevibus complexus est Sanctus Basilii in consil. Monastic. cap. 4. fol. 489. ubi dicit in hujusmodi casibus hominem non amare periculum, sed illud invitum subire. Videatur etiam Div. Thomas 2. 2. q. 10. art. 9. in corpore. Ex hac ratione apparet, causam excusantem ad non removendam occasionem proximam peccandi, talem debere esse, ut reddat remoti-

onem

onem moraliter impossibilem, adeoque non
 sufficere ad non fugiendam occasionem
 proximam peccandi causam aliquam uti-
 lem, aut honestam; quod adeo verum est, ut
 opposita sententia damnata fuerit ab Inno-
 centio XI. Et quidem merito, quia Cha-
 ritas propria dicitur, quod nulla utilitas sit
 preferenda periculo proximo peccandi.
 Nec ulla ratio honestatis potest cohonestate
 perseverantia in periculo proximo pec-
 candi, adeo ut magnum bonum non solum
 temporale, sed nec etiam spirituale possit
 reddere licitum, querere directe occasio-
 nem proximam peccandi, ut idem Pontifex
 declaravit, damnans oppositam sententi-
 am. Addo nec sufficere quamcumque ne-
 cessitatem permanendi in occasione proxi-
 ma peccandi ad hoc, ut aliquis teneatur il-
 lam non removere. Est ergo requisita talis
 necessitas, ut reddat moraliter impossibile
 tollere occasionem proximam: Hæc autem
 necessitas esset gravis infamia, magnum
 damnum, atque incommodum gravissimum, sive
 in temporalibus, sive in spiritualibus; hæc e-
 nim mala ingerunt moralè impossibilitatè.
 Ex dictis sequitur primò, posse absolvi
 Chirursum, quando sine suo gravi detri-
 mento, vel infamia, non potest omittere
 exercitium suæ artis, quamvis in mendis-
 sceminis experiatur voluntarias pollutio-
 nes, dummodò adhibeat alia remedia, quæ
 videri possunt necessaria ad evitanda pec-
 cata. Idem iudicium fero de viris fundenti-
 bus chistres mulieribus. Sanchez lib. 9. de
 matr. disp. 45. & alii.
 Sequitur secundo: Confessarium etiam
 non Parochum, esse dispositum ad absolu-
 tionem Sacramentalem, etiam si nolit re-
 cedere ab officio audiendi confessionem,
 quamvis in tali exercitio experiatur fre-
 quentes delectationes morosas, aut volun-

tarias pollutiones, si abstinendo i conti-
 onali patitur gravem infamiam, aut mo-
 bile detrimentum, & damnum in bono
 fortuna, adhibeatque alia congrua reme-
 dia. Toletus, Castropal. & alii.
 Infertur tertio, cum Navarro ut supra
 cap. 3. n. 21. Delugo, disp. 1. q. 4. de peccatis
 do tom. 1. lib. 8. num. 19. Grassus, 1. de
 cap. 27. n. 23. Coriolano de casibus peccandi
 vatis fol. 76. Lopez p. 1. instruit. cap. 22.
 aliis communiter, Filios familias, quos
 ri domum Patris deserere, quando in eis
 set talis occasio peccandi, quam ipsi
 re non potest, quia in hoc non est illi
 dummodò verè pœniteat, & aliqua ali-
 geat emendatio, feratque propiorum
 hibendi alia media.
 Infertur quarto, Adolescentem levi-
 peccantem cum filia domini, vel alia
 la, si nequeat sine notabili damno occasio-
 nem removere, esse dispositum, quatenus
 in occasione permaneat, quia illi
 vult, sed eam subit invitus. Tancet de
 Sac. pœn. disp. 3. q. 14.
 Infertur quinto, Mercatores, Scler-
 atque aliorum officiorum personarum,
 teneri deserere Officia propria, quatenus
 illis exercendis experiatur proxima
 casiones peccandi, si dicta officia
 deserere sine notabili damno, potest
 non haberent aliunde, ex quo videtur
 stro Pal. tr. 2. disp. 2. pœn. 9. §. 3. de
 rus, Grassus, & alii communiter.
 Infertur sexto, cum Thoma Har-
 tr. 1. cap. 7. resol. 5. citante plures alios
 tharædos, Magistros scholarum, & alios
 absolvi posse, quamvis nolint sua
 tia omittere, & quamvis in illis
 antur occasiones proximæ peccandi,
 ad ea exercenda compellat urgentia

Spehat autem ad prudentem Confes-
sionem bene attendere in casu particulari,
ut vere sobeunda essent gravia ista damna,
incommoda, si Pœnitens hujusmodi oc-
casione tollat: Sæpè enim non est pru-
dens penitente timor dicti mali sube-
re, quia est nimis facilis falli, dum crede-
re solent.

Inferitur septimò, cum communi: Adole-
scens non teneri, vel supra tabulam cu-
bare, nè dormiat in lectulo cum sorore,
aut expertus sit pluries peccasse; est
autem gravissimum incommodum, supra
tabulam, vel humi dormire; tenetur tamen
in media proportionata præstare: & ex
eadem ratione optime dixit Tancred. *tr. de
sacramento pœn. disp. 3. quæst. 14.* posse
absolvi adolescentem, qui cum alio ado-
lescente in lecto solet habere tactus im-
pudicos, etiam si non proponat deserere
lectum, si deberet humi cubare, & alia nec-
essaria præstare.

Inferitur octavò: esse absolvendam Con-
cubinam, vel Concubinariam, si noliat à
cohabitatione separari, ob metum caden-
tium constantem virum; ob metum in-
firmi mortis, mutilationis, amissionis no-
bis tamæ, honoris; est enim necessitas
regens, quæ cogit. Thomas Hurtadus, &
Leander *tr. 5. de pœn. disp. 7. qu. 74.*
tenetur tamen debet alia remedia effica-
cia, quæ absque isto gravi incommodo ad-
hiberi potest.

Inferitur nonò: posse absolvi, qui non
sola eiecit sæminam, cum qua solitus fuit
cohabitare, si gravissimum damnum in re fa-
mulari, ac pecunia deberet pati. Ovedeus
2. tr. 6. contr. 3. num. 163. dummodò
cohabitatio sit ad breve tempus, ut notat
Cubus Pal. *tr. 2. disp. 2. punct. 9. §. 3.*

Inferitur decimò: esse dispositum ad ab-
solvendum. *Ex am. Ecclesiast. Tom. 1.*

solucionem sacramentalem illum, qui cum
con sanguine, vel alia sæmina habitante
in diversa domo, habet frequentes tactus
inhonestos, quamvis nolit abstinere ab in-
gressu illius domi ob gravem infamiam,
quam subiret, nisi ingrederetur. Navarr. *in
sum. in cap. 3.* dummodò tamen adhibeat
alia remedia.

An autem, si postquam adhibita sunt alia
remedia, & pœnitens sæpius absolutus in
eadem relapsus sit peccata sine ulla emen-
datione, possit absolvi, quamvis nolit o-
mittere illam occasionem, est gravissima
difficultas, atq; ea tota pendet ab illa quæ-
stione, an in tali casu teneatur pœnitens
subire illud grave damnum, ut tollat occa-
sionem proximam. Non teneri ad hoc, a-
deòq; posse in prædicto casu absolvi, docet
cum Vivaldo, & aliis, Cardinalis Delugo
de pœn. disp. 14. n. 156. Ratio his Doctori-
bus est, quia si primà vice non tenebatur,
neque deinde tenetur; nam cum occasio
proxima non sit peccatum, sed dispositio
ad peccatum, potest coonestari ex illo
gravissimo damno, quod ex remotione oc-
casione subire deberet; & ut approbans
hanc sententiam, ait Gobat. *in quint. tr. 5.
c. 2.* in tali casu ille occasione proximam
patitur, non vult, sed permittit peccatum, se
exponendo periculo cū proposito resisten-
di, quoad poterit. Quod adeò firmum est
Cardinali Delugo, approbantibus Dicastil-
lo, & Gobat, ut dixerit, Petrum constitutum
in periculo proximo peccandi, quod aver-
tere nequit, nisi incurrat extremam pau-
peratatem, & calamitatem, si haberet reve-
lacionem, quòd sit tentationi succubiturus,
non teneri illam occasionem removere;
adeòque posse absolvi, si animum habeat
utendi omnibus aliis mediis, quæ confessi-
tus prudens injunget. At oppositum docet

Bbbb

Saa-

„ Suarez de pœn. disp. 32. sect. 2. cui assentior
 „ quia si adhibitis omnibus aliis mediis, per-
 „ severans in illa occasione proxima, non
 „ experitur ullam emendationem, videtur,
 „ quod remotio talis occasionis sit unicum
 „ medium ad vitanda peccata, adeoque adfit
 „ obligatio tollendi tale periculum; nec ab
 „ hac obligatione eximitur ratione damni,
 „ quod passurus erit, juxta illud, *foetus tu-
 „ us, vel pes tuus scandalizat te, eripe eum;*
 „ & quidem debet homo, juxta Christi Do-
 „ mini præceptum, amittere potius omnia
 „ bona mortalia, ne animæ suæ detrimentum
 „ patiat. A fortiori dabunt hanc doctrinam
 „ Tannerus tom. 4. disp. 6. n. 112. Lopez in
 „ *instruitorio cap. 8.* Cajet. & Corradus, qui
 „ omnes docent, etiam si nulla alia media
 „ fuerint inutiliter adhibita, adhuc non ob-
 „ stante quocumque damno teneri homi-
 „ nem deserere occasionem proximam. Ad
 „ argumentum pro opposita sententia re-
 „ spondetur: Non teneri hominem, ante ad-
 „ hibita alia media, subire illud grave dam-
 „ num ex remotione occasionis; quia hæc
 „ remotio non apparet unice necessaria ad
 „ vitanda peccata; apparet tamen unice
 „ necessaria, si postquam adhibita sunt alia
 „ media, hæc videntur insufficientia ad im-
 „ pediendos relapsus: Unde non est mirum,
 „ si antequam adhibita fuerint alia media,
 „ homo sit dispositus ad Sacramentalem ab-
 „ solutionem, non verò post adhibita intutili-
 „ ter alia media; nam in primo casu cum re-
 „ motio occasionis non fuerit unicum medi-
 „ um, non tenebatur homo ad illud suscipi-
 „ endum cum notabili incommodo: in se-
 „ cundo casu, cum censeatur unicum medi-
 „ um, tenetur ad illud etiam cum notabili
 „ incommodo; adeoque, si illud adhibere
 „ renuat, non est dispositus ad Sacramenta-
 „ lem absolutionem.

„ Ubi obiter moneo Confessorios, ut con-
 „ no curent, quòd illi, quorum conscientia
 „ dirigit, vivant cautè in usu operum
 „ etiam probabiliorum; potest enim accidere
 „ casus, quòd aliqua opinio confidetur
 „ cisa à circumstantiis, appareat una à
 „ hic, & nunc non sic tuta in praxi, vel
 „ quòd in praxi sit tractiva alicujus neces-
 „ sientis, adeoque illa eadem virtus, que
 „ prohibet illud inconveniens, prohibet
 „ etiam hic, & nunc usum illius operum
 „ Vel potest accidere, quòd usus alicujus
 „ pinionis in praxi impediat aliquid me-
 „ um unicum ad observantiam alicujus
 „ tutis, ad quam tenemur ex præcepto
 „ quidem virtus obligat, ne deducatur in
 „ xim illa sententia. Vel potest accidere
 „ quòd usus alicujus opinionis sit cum pe-
 „ culo ruinæ animæ; hujusmodi sententia
 „ rum usum, & reverentia erga Deum, et
 „ mor propriæ salutis æternæ impedit.
 „ G. qui probabiliter credit, se commisisse
 „ peccatum, si tali, vel tali occasione se
 „ nat, nequit se illi occasione committere
 „ ceter etiam probabiliter judicet, nullum
 „ tratorum peccatum; nam hoc fecerit
 „ judicium potest esse fallax, ac propo-
 „ qui eo duceretur, traheretur ad peccatum
 „ ruinæ, ut meritò, ac rectè discerneretur
 „ muniter scholastici contra paniceum.

Hæc Sieri.

366 In recensitis tamen corollariis
 [maxime quoad proximam] attendendum
 sit vera impossibilitas moralis, & non he-
 tur: Et ubi ea est vera, si verè præsumatur
 tior remedia adhibeantur, & non pariter
 quod contingere potest in pluribus. Si
 plium in corollario decimo, ubi non
 practicam impossibilitatem moralem
 inquam moralis impossibilitas est
 abstinendū ab ingressu diversæ dicitur

...cum qua frequentes tactus inhone-
...est expertus? Sæpe quis occupationis fu-
...erentis causa, solet diu desistere ab ac-
...domis mulieris, quam frequentare
...abique ulla impossibilitate mo-
... & abique eo, quod inde gravis in-
...a oritur: hoc igitur idem, quod pra-
...ntur necessitate; cur non potest practica-
...tate?

3651 Insuper Cardenas disert. 40. num.
...ait, cadere sub damnatione Innoc.
... opinionem (quam non pauci do-
...tæ nãpe licitum esse non fugere occasio-
...nam cum iactur a divitiarum, seu
...struina: Non enim limitat ad ur-
...necessitatem moralem concubina-
...neque ad impossibilitatem moralem.
...illa causa, quam asserunt, ut concubi-
...non teneatur expellere occasionem
...manet intra terminos solius utili-
...aque in terminis comprehensis sub
...tatione.)

3662 In quolibet ergo casu occasione
...quam quis patitur, non est danda
...absolutio, nisi impossibilitas moralis
... & quatuor remedia verè ab eo adhi-
...ntur, juxta dicta à num. 3652. ad 3667.
...tate est attendendum, ne fiat pallia-
... & passio obcecet. Et favet monitum i-
...Sieri in fine, De occasione proxima
...ultantaria agit Ant. à Spir. Sanct. de Sacr.
...ar. 5. dis. 3. à n. 127. ad 183.

QUÆRES I.

3663 Sacerdos, qui est in occasione proxi-
...quæretus retinet domi concubinam sacris
...vestibus in Sacrificia conficitur, &
...Confessario, se ejecturum concubi-
...Confessarius debeat illum absolvo?
...Nec debere, nec posse, maxime,
...facta interrogatione, reperiat idem

aliis vicibus promissile, & non servasse pro-
...missum. Ratio est; quia ex una parte negan-
...do absolutionem, impedit periculum nulli-
...tatis sacramenti, & sacrilegii ob pericul
...indispositionis Sacerdotis, quæ quidem stant
...tibus circumstantiis rationabiliter præsumi-
...tur. Ex alia parte non facit injuriam Sacerdo-
...ri; quia potest sibi providere per veram con-
...tritionem, v. l. 3. à n. 279.

QUÆRES II.

3664 An Confessarius possit permittere
...pœniteni, qui concubinam dimisit, ut ad ejus
...domum accedat ad visendos filios, quas ex i-
...psa genuit?

Affirmat Sancius in selectis disp. 10. num. 9.
...si non sit periculum reincidentia, nec
...scandalum, in quantum constet de emenda-
...tione.

Sed rectius Clericatus cap. 122. num. 33.
...cum Diana docet, non debere accessum per-
...mittere sine necessitate, & tunc non nisi cum
...probis sociis: v. num. 3646.

PRUDENTIA CUM RECIDIVIS

3665 REcidivitas, seu consuetudo pec-
...cati, propriè distinguitur ab
...occasione proxima; quia occasio proxima
... num. 1044. ultra periculum formale pec-
...candi dicit occasionem extrinsecam, consu-
...etudo verò est frequens reincidentia in idem
...peccatum, sine emendationis apparentia, or-
...ta ex intrinseca fragilitate; hinc consuetudi-
...narius, & recidivus dicitur juvenis, qui fre-
...quenter se polluit, nullam emendationem
...ostendens; hic quidem non tenetur ad occasio-
...nem repellendam, quia occasio est ipsa
...fragilitas carnis juveni intrinseca, & invo-
...luntaria; tenetur ad periculum formale vi-
...tandum, aut saltem extenuandum per actus
...proprios supernaturales.

3666 Nomine autem consuetudinarii, & recidivi, quoad prudentiam confessorii, veniunt etiam illi, qui sunt in occasione proxima extrinseca involuntaria, ob impossibilitatem physicam, aut moralem eam repellendi. Bertaldus in Reg. prud. cit. & Tamb. tom. 2. in meth. Confes. lib. 3. c. 3. §. 4.

3667 Item, aliud est [ait Cardenas] negare consuetudinario absolutionem, donec auferat consuetudinem; & aliud per unam, vel alteram hebdomadam absolutionem differre, ut vim sibi inferat contra consuetudinem: his pramissis.

3668 Dico, 1. Confessarius, si vel ex praeiis monitionibus, vel ex proprio remorsu videt in consuetudinario aliquam emendationem, quatenus non cum tanta frequentia, sed rarius cadit, debet illum absolvere; Tamb. & Bertaldus cit. quia tunc poenitens est dispositus, & stante aliqua emendatione, habet jus ad absolutionem; & denegatio, aut dilatio absolutionis, posset eum desperare, ut caderet in pejus. Hinc

3669 Dico, 2. Confessarius desperans de emendatione consuetudinarii, si prudenter discernit eum non habere verum propositum non peccandi, sed remissum, aut oretenuis, debet absolutionem denegare, aut differre, donec reperiat eum dispositum cum firmo proposito non peccandi. Si vero in eo discernat verum propositum non peccandi, potest liberè eum absolvere, sed etiam potest absolutionem differre. Cardenas dis. 39. cap. 5.

Assertio tres habet partes: ratio prima, quia tunc poenitens non est dispositus, cum ei deficiat verum propositum.

3670 Ratio 2. Quia tunc poenitens est verè dispositus, adeoque potest confessorius illum absolvere, juxta illud Trid. sess. 14. cap. 2. Poenitentes per Sacerdotum sententiam non

semel sed toties, quoties ad poenitentiam veniential confugerint, posse ab admisso peccato liberari; & D. Hieron. Epist. 46. ad Rufinum. Non solum septies, sed septuagies septies delinquenti, si convertatur ad poenitentiam, peccata condonantur: v. num. 3073.

3671 Ratio 3. quia confessorius non solum est iudex, sed etiam medicus, & quoad dilatio absolutionis est validum remedium curandum, aut saltem extenuandum, tamen consuetudinis peccati adeo potest confessorius illum adhibere, quando poenitens expediens judicaverit. Ad hoc autem innuit Cardenas cit. cap. 2. n. 32. magis prouidetur prudentia in confessorio; nam remedia, quae aliquibus prosunt, alijs possunt nocere, & deorsus infirmorum dispositio. Idem innuat Conc. Later. in cap. omnes vestrae sexus, dicens, Sacerdos autem si dixerit, & cautus, ut more periti medicus speret, dat vinum, & oleum vulneribus sanantibus.

Confessarius igitur sit medicus, non iudex, & ejus finis sit orem lucrare, non perdere: v. prop. 60. ab Innoc. XI. deum. 3. 3052.

PRUDENTIA CUM MERETRICE

3672 **T**amb. in meth. Conf. lib. 3. cap. 5. §. 5. cum Bauci, & Non. dicitur, tunc tenet, meretricem in lupanari esse, non posse absolvi concurrentibus tribus, videlicet, 1. iusta causa permanendi in eo loco, quatenus hic, & nunc alium non habet, tamen ut omni conatu curet alio abire, & 2. detestatione peccati, 3. constanti proposito Dei auxilio non peccandi in ea occasione.

3673 Dico: si huiusmodi meretrix non dat ad confessarium spontè, ex vera poenitudine, & cum eximio dolore, tunc potest absolvi concurrentibus dictis tribus, ut à num. 3652.

Stretio accedat tempore Paschali, ut fa-
licite precepto, non debere statim absol-
vel differendam esse absolutionem juxta
pendiam confessarii, attentâ ejus frequen-
peccandum; quia tunc potest pruden-
tate, an propositum sit efficax, &
sibus. Eximitur semper casus, quo ista ex-
ordinarium dolorem, & propositum ha-
ret, ut confessarius prudenter discerneret,
Deo efficaciter tactam, & victam: tunc
eodem expediens est, ut statim absolvat,
conditionibus confirmet; & sacramentorum
rependentiâ muniat.

CAPUT VI.

De Peccatis.

PECCATUM PHILOSOPHICUM.

Elebris, sed non satis clara est di-
visio peccati actualis in philoso-
phicum, & theologicum: quam plurimum autem
quætionum confusione seclusâ,
hec quidem divisio solum habet locum
in casibus ab intrinseco malis, ut perjurio,
homicidio, odio Dei, &c. hoc præmissis.

3675 Dico: Peccatum Philosophicum,
& Theologicum, non distingui nisi penes di-
tas consideraciones: si idem peccatum
homicidium innocenti, dicitur philo-
sophicum consideratum, ut contrariatur na-
turali, seu rationi: dicitur Theologi-
cum consideratum, ut offensa Dei, & contra-
riatur legi æternæ: consideratio enim ratio-
nis, & virtutis moralis naturalis est philoso-
phicum consideratio verò Dei, ejusque legis æ-
ternæ est Theologi: Hinc homicidium inno-
centis consideratum, ut contrarium princi-
pium naturali: Quod tibi non vis, alteri ne fe-
ceris dicitur peccatum philosophicum; con-
trarium verò, ut contrarium legi æternæ,
Theologicum.

Reverâ tamen, & ex natura rei idem pec-
catum, nempe idem homicidium innocenti
est philosophicum, & theologicum, quia eo
ipso, quod adversatur rationi naturali indis-
pensabiliter, adversatur Deo, ejusque legi
æternæ, adeoque est offensa Dei, & pecca-
tum Theologicum. Unde non datur pecca-
tum philosophicum re ipsâ, & in praxi à
Theologico separatum; non enim dari po-
test homo legis naturalis invincibiliter igna-
rus.

3676 Lex namque æterna interior Dei ex
num. 142. non consistit in imperio libero ad
extra, sed in judicio intellectus representan-
tis bonum, & malum naturale, & in actu vo-
luntatis divinæ reprobatio, & displicentiæ
circa malum, approbatio, & complacentiæ
circa bonum, explicato per verbum indica-
tivum, Nolo malum, v. gr. homicidium, Solo
bonum, v. g. dilectionem proximi.

3677 Quæ lex (ut vides) est naturalis, &
necessaria, estque lex propriè dicta, & obli-
gatoria, quia actum divinæ voluntatis in-
cludit. Quæque lex nobis innotescit, & in-
timatur independentè à revelatione, & lo-
cutione libera extrinseca, sed per lumen na-
turale, eo tempore, quo homines usum ra-
tionis accipiunt, ita ut usus rationis sit dictæ
legis notificatio, & intimatio; hinc per hu-
jusmodi legem incipiunt discernere inter
bonum, & malum, adeoque ex eo tempore
lex naturalis incipit obligare. Quare, si non
supervenisset lex externa Dei per revelatio-
nem, & locutionem liberam factam Moy-
si, prohibens homicidium, & præcipiens dile-
ctionem, adhuc obligati essemus ad non oc-
cidendum, sed diligendum; hujusmodi nam-
que locutio, seu imperium liberum, non est
aliud, nisi externatio legis æternæ naturalis
interioris.

3678 Quod autem detur hujusmodi lex
Bbbb 3 natu,

